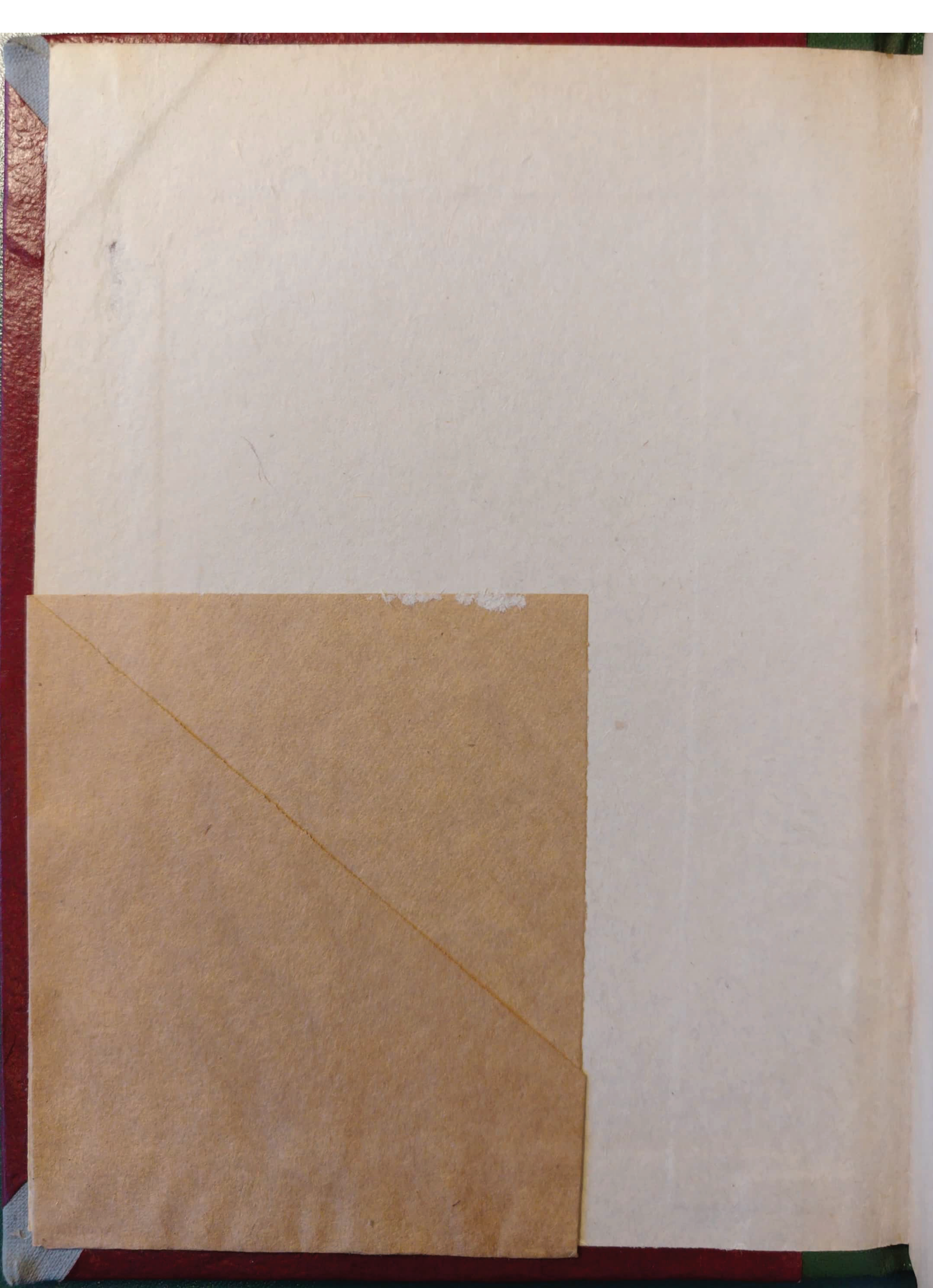

Π. ΝΙΡΒΑΝΑ

ΝΙΣΙΟΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟ «ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ»
ΡΟΣΤΟΒ-ΝΤΟΝ
1936

Π. ΝΙΡΒΑΝΑ

ΝΙΣΙΟΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟ «ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ»
ΡΟΣΤΟΒ-ΝΤΟΝ
1936

Π. ΝΙΡΒΑΝΑ

ΝΙΣΙΟΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟ „ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ"
ΡΟΣΤΟΒ-ΝΤΟΝ
1936

ΠΑΒΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Ινε το φιλολογικο πσεβδόνιμο τυ Πέτρυ Κ. Αποστολίδι γιατρυ τυ πολεμικυ ναφτικυ κε πριν απο λίγα ακὸμι χρόνια, γενικυ αρχὶατρυ τυ πολεμικυ ναφτικυ στον Πιρέα. Ο Νιρβάνας γενίθικε το 1866 στι Μαριὺπολι τις Ροσίας. Εγραπσε πιὶματα, διιγὶματα, θεατρικα ἐργα, ταξιδιοτικες εντιπόσις, μελέτες κριτικες κε εσθιτικες, κε με το πραγματικό-τυ όνομα διμοσὶεπσε επιστιμονικες πραγματὶες πάνο στιν πσιχιατρικι κε τι φισιολογικι πσιχολογία.

Ο Νιρβάνας στάθικε ένας απ' τυς πιο φιλελέφτερυς αστυς διανούμενυς, τὸσο στο γλοσικο όσο κε στο κινονικο ζίτιμα. Μεταπολεμικα μάλιστα ι σιμπαθιές-τυ κλίνυν περισὸτερο προς το μέρος τυ αγόνα τον εργαζομὲνον. Σε μιά-τυ σινέντεφξι πυ έδοσε πριν απο κὰμποσυς μὶνες σε σινταχτι τις αστικις Αθιναικις εφιμερὶδας „Ιχο τις Ελάδας", πὶρε θὲσι αρκετα χαραχτιριστικι απ' τιν άποπσι αφτι.

Εγραπσε δράματα: „Ο αρχιτὲκτον Μάρθας" (1907), „Τὸ χελιδόνι", (1908), „Οταν σπάσι τα δεσμὰ-τυ" (1904), „Ελιξὶριον τις νεότιτος" κε „Μαρὶα ι Πενταγιότισα", διιγίματα: „Το σιναξάρι τυ Παπαπαρθένι" (1915), „Το πέραζμα τυ θευ", πιὶματα: „Παγα λαλὲυσα". Σε διο τὸμυς, με τυς τὶτλυς „Φιλολογικα απομνιμονέβματα" κε „Απο το παράθιρο", έδοχε στιγμες απ' τι φιλολογικὶ-τυ ζοι, πλιροφορίες, στοχαζμυς, εντιπόσις, εσθιτικες αντιλίπσις κ.τ.λ. Επὶσις σε τρις μικρυς τὸμυς διμοσιέφτικαν τα καλίτερα απο τα χρονογραφὶματά-τυ.

Ι „Νισιότικες ιστορὶες", πυ δὶνυμε, ὶνε διαλεγμένες απο τι σιλογι „Το σιναξάρι τυ Παπαπαρθένι".

Ι. ΙΟΡΔΑΝΙΔΙΣ.

ΣΤΟΝ ΑΦΡΟ ΤΙΣ ΘΑΛΑΣΑΣ

Αμίλιτι κε λεφκι σα φάνταζμα, με το κεφάλι σκιμένο, τον σιντρόφεπσε ι Υρανίτσα ος τιν αβλόπορτα, φένκοντάς-το με το λιχνάρι, ανάμεσα στ' ανθιζμένα δέντρα. Βαστύσε το λιχνάρι πσιλα, σαν να ίθελε να κρίπσι το πρόσοπό-τις μες το σκοτάδι.

— Αφίνομε ιγία! ίπε ο Γιανιος. Να μι στενοχεριέσε. Απ' το πρότο λιμάνι θα σας κάνο γράμα. Κε πάλε εδο ίμαστε...

Εσκιπσε κε φίλισε κριφα στο σκοτάδι, ντροπαλος σαν κορίτσι.

— Καλινίχτα! ίπε ι Υρανίτσα κσερα-κσερα.

Ιθελε να τυ πι κατεβόδιο, καλι αντάμοσι, χίλια λόγια ίθελε να τυ πι.

— Καλινίχτα! κσαναίπε.

Στάθικε κε τον κίτακσε όσπυ έστριπσε το σοκάκι. Τα βαριά-τυ ιποδίματα χτιπύσαν απάνο στα καλντερίμια. Σε λίγο δεν άκυγε τίποτε, μα στεκότανε ακόμα φένκοντας με το λιχνάρι στον έριμο δρόμο. Επιτα σίκοσε τιν ποδιά-τις στα μάτια, πέρασε τιν αβλι ανάμες' απο τα δέντρα κε γίρισε στο σπίτι.

Δεν ίχε περάσι μια βδομάδα πυ άλακσαν δαχτιλίδια. Ακόμα δεν τον ίχε καλογνορίσι τον αραβονιαστικό-τις, μα τις φενότανε πος τον γνόριζε χρόνια, τόρα πυ τον έχανε.

«Αφτα έχυνε ι γινέκες τον θαλασινον!» τις το ίχε ιπι

ι μάνα-τις. Κε με όλα αφτα θαλασινον ίθελε ι Υρανίτσα. Ιταν πεδι τις θάλασας. Το σόι-τις ένα σόι μαρινάρον. Πες πος ίχε αναστιθι μες στι θάλασα. Το σπίτι-τυς μίριζε κατράμι. Δεν ίταν σπίτι, ίταν καράβι· μόνο τἄρμενα πυ τὔλιπαν. Καθος ίταν απάνο στο γιαλο, όταν έπερνε ι σοροκάδα, σάλεβε αλάκερο σαν να ταξίδεβε καταμεσις τυ πελάγυ. Τα κίματα πυ έσπαζαν στο μόλο, κσέπλεναν τα ντζάμια-τυ κε θαλάσοναν τα πάτομα, σαν κυβέρτα καραβιυ· Μόνο τ'άρμενα πυ τὔλιπαν.

Ι νίχτα δεν περνύσε απο τιν όρα πυ άφισε ιγία ο Γιανιος. Τα μεσάνιχτα ι σοροκάδα ίχε διναμόσι, χαλύσε κόζμο. Ι Υρανίτσα σιντρόφεβε τον πατέρα-τις στο νιχτέρι.

— Δεν πας να γίρις, βρε κερίτσι; Για μένα κάθεσε;

— Σ' αφίνι να κιμιθις κι αφτι ι τρελονοτια; Δες κε θα νκρεμιστι το σπίτι! ίπε ι Υρανίτσα.

Ο καπεταν-Λαλεχος, ο πατèρας-τις, δεν καταλάβενε απογινέκιυς καιμυς.

— Αμ' σπίτι ίνε αφτο, για καράβι; μυρμύρισε. Τέτιες φυρτύνες ύτε στο πέλαγο τις απάντισα, πενίντα χρόνον καπετάνιος. Καλοτάκσιδο όμος. Με όλυς τυς κερυς ταξιδέβι. Πάντα πρίμα, δόκσα νἄχι ο θεος.

Κ' έστριβε ο καπεταν-Λαλεχος τις αλογότριχες κ' έβγεναν οργιες-οργιες ι πετονιες. Ιχε κυράγιο να κσιμεροθι στο νιχτέρι.

Ι Υρανίτσα κεντύσε μια πεδια δίπλα-τυ. Ολο κεντύσε κε κσίλονε. Ποτε δεν έκανε τόσες στραβοβελονιες.

— Αγάντα, Υρανίτσα! Ζιγόσαμε στι Βενετια. Φανίκανε τα καμπαναριά-τις. Σε λίγο θα φυντάρομε μες στα κανάλια. Πολιτία μια φορα!

Ι Υρανίτσα τα ίκσερε απ'όκσο τα χορατα τυ γέρυ. Γίριζε κε κίταζε απάνο στον τίχο, πσιλα-πσιλα, κοντα στο ταβάνι, κρεμαζμένα κάτι κάδρα τις Βενετιας, πυ τα ίχε φέρι στα νιάτατυ ο γέρος απο τα ταξίδια-τυ.

— Ινε ορέα ι Βενετια, πατέρα;

— Ορέα λέι; Ιτανε εκίνα τα χρόνια. Για κίτα το λεοντάρι τυ Σαν-Μάρκυ! Πόσες φορες πέρασα απο κάτο! Ορέα λέι; Ε! κ' εμις ίμαστε ορέι τότε. Ιχοσι χρονον πεδι, καλι όρα σαν το Γιανιο τον αραβονιαστικό-συ. Πιο λεβέντις ακόμα. Τον κερον εκίνο ίμαστε καλίτερι απο τυς σιμερινυς. Οσο πάι κε κσεπέφτι ι γενια. Ας ίνε... Ας ίχα τα χρόνια-τυ κι ας ίμυνα κι ο μισος απ' αφτον. Γελας έ; Ετσι γελύσε κ' ι μάνα-συ σαν τις μιλύσαν για μένα. Καλότιχι! Ομορφι κε καλι ίτανε μα κ' ι Βενετσάνες ίταν ομορφότερες. Κόντεψε να με χάσι εκίνο τον κερο ι μάνα-συ. Δεν τι ροτας να συ πι!

Κε σίκονε ο Καπεταν-Αλεχος τα μάτια-τυ ψιλα στα κάδρα, στρίβοντας το άσπρο-τυ μυστάκι με τα χοδρά-τυ χέρια, σαν νάστριβε τις αλογότριχες τις πετονιας.

— Κσενιτια! Μάβρι κε σκοτινι, μα έχι κε τα καλά-τις ρε πεδι. Καλα κε καλα. Ι πλατέα τυ Σαν-Μάρκυ συ λέι ο άλος! Θαρο πος ίνε αφτι ι όρα. Τα περιστέρια κατέβεναν άσπρα σαν το χιόνι, ίμερα-ίμερα, κ' ετσιμπύσαν το σταρόσπιρο απο τα χέρια τον κοριτσιον. Τί χέρια, Παναγιά-μυ. Πιο άσπρα κι απο τα περιστέρια. Δεν ίκσερες πιο έτρογε κε πιο τάιζε. Κ' έλεγα κ' εγο ο καιμένος: νάμυνα περιστέρι να δίπλονα τα φτεράμυ απάνο στις πλάτες καμιας Βενετσάνας, να μίνο όλι-μυ τι ζοι εκι απάνο! Μόνο πυ το σιλογιζόμυνα κε τρέμαν τα φιλοκάρδια-μυ. Κε σα γίριζε καμια κε με γλικοκίταζε, ανάμεσα στα περιστέρια, μαρμάρονα στα πόδια-μυ: Ανίκσανε τα υράνια! καπεταν-Αλεχο! έλεγα μέσα-μυ... Χαμένες κυβέντες. Τί να πις να περάσι ι όρα!..

Κε άφινε πάλι τις τρίχες τυ μυστακιύ-τυ ο καπεταν Αλεχος κι άρχιζε να στρίβι τις αλογότριχες. Ι Υρανίτσα άκυγε κε δεν άκυγε. Εκατο φορες τι: ίχε ακύσι τις ίδιες κυβέντες. «Σαν κσεκυτιάνι ο άνθροπος όλο κε τα παλιά-τυ αναθιμάτε». Ιχε δίκιο ι μάνα-τις πυ τυ τόλεγε. Μα ι

Υρανίτςα δεν πολιπρόςεχε κι όλα στα λόγια-τυ. Ο νύς-τις ταχςίδεβε.

Ι νοτια ίχε δεμονιςτι. Το ςπίτι κυνιότανε ςιθέμελο. Απο χερο ςε χερο καθος έςπαζε το κίμα στο μόλο, τα νερα χτιπύςαν τα ντζάμια σα χαλάζι. Ι γρια ρυχάλιζε δίπλα, στα ρύχα. «Αλι ςοροκάδα», όπος έλεγε ο γέρος. Ο νυς τις Υρανίτςας ταχςίδεβε. Ολι ταχςιδέβαν εκι μέςα. Ι γρια με τι ςοροκάδα, ταχςίδεβε κι αφτι στον ίπνο-τις. Κάποτε-κάποτε βονχύςε κε τιναζότανε στο στρόμα. «Μ' εμένα τάχι, έλεγε ο καπεταν-Λαλεχος, ι μάνα-ςυ. Θαρι στον ίπνο-τις πος μ' έχι αρπάκςι απο τα γένια κε με τινάζι, γιατι τις μιλάο για τα περιςτέρια τις Βενετιας». Ο καπεταν-Λαλεχος ταχςίδεβε κι αφτος, καθος έςτριβε τις αλογότριχες. Ολο κε στα κανάλια τις Βενετιας βριςκότανε, όλο κε τιν πλατέα τυ Σαν-Μάρκυ έβλεπε μπροστά-τυ. Ολο κε περιςτέρια πετύςαν γίρο-τυ κε τα τάιζαν ι Βενετςάνες στα κάταςπρα χεράκια-τυς. Μα ι Υρανίτςα έκανε το χιρότερο ταχςίδι απο όλυς. Ανάμεςα υρανο κε πέλαγο, κινδίνεβε κε θαλαςοπνιγότανε. Κε το ςπίτι ταχςίδεβε κι αφτο, ταχςίδεβε με το ςορόκο, ςάλεβε αλάκερο, έκανε νερα. Ο καπεταν-Λαλεχος ςίκοςε τα μάτια-τυ απο τιν πετονια ςένα τρίζιμο δινατο πυ έκαναν τα πορτοπαράθιρα.

— Πρίμα ταχςιδέβυμε! ίπε, δεν έχομε ανάνκι. Ας φιςάι όςπυ να ςκάςι.

Ι Υρανίτςα γίριςε το πρόςοπό-τις. Ο πατέρας-τις αφτι τι στιγμι τις φενότανε ςαν κςένος κε ςαν εχθρος. Καλα έλεγε ι μάνα-τις: «Κςεκύτιανε ολότελα».

— Ινε κακος κερος στο πέλαγο; ιπε σε λίγο χορις να γιρίςι να τον κιτάκςι.

Τυ καπεταν-Λαλεχυ καρφι δεν τυ κεγότανε.

— Καλος-κακος, εμις πρίμα ταχςιδέβυμε, ίπε πάλι. Τι ςε μέλι; Γίρε να κιμιθις.

Ι Υρανίτςα έβραζε μέςα-τις. Δεν έβγαλε τςιμυδια κάμποςι όρα. Μα δε μπορύςε να βαςτάκςι.

— Κινδίνεπσες καμια φορα, πατέρα, στι θάλασα; ίπε κσερα-κσερα.

Ο καπεταν-Λαλεχος βαριότανε αφτες τις κυβέντες.

«Ι θάλασα αφτα έχι. Σαν ίσε θαλασινος αφτα περιμένις. Φυρτύνες κε μπυνάτσες για τυς θαλασινυς ίνε».

— Τί τα θέλις αφτα, πεδί-μυ, ίπε σε λίγο μένα πλατι χαζμυριτο. Ανθροπος ίσε, κάθε στιγμι κινδινέβις. Στερια κε θάλασα ένα πράμα ίνε. Κ' ι στερια χιρότερι απ' τι θάλασα.

Ι Υρανίτσα δεν κσαναμίλισε. Σικόθικε πιζματικα κ'έφιγε χορις να πι καλινίχτα.

Ο γέρος ύτε πίρε χαμπάρι. Τυ φάνικε πος τον καλινίχτισε.

— Καλινίχτα! Σίρε να ισιχάσις. Εγο κάθομε κε μοναχός μυ. Μι σκοτίζεσε για μένα.

Ο Γιανιος δεν πνίγικε κε σ' αφτο το ταξίδι.

— Ετσι πνίγοντε ι άνθροπι; έλεγε ο καπεταν-Λαλεχος. Γατια ίνε μαθες να πνιγυν;

Ενα γράμα ίρθε με κερο:

«... Πρότον έρχομε να εροτίσο περι το έσιον τις ιγίας-σας κε δέφτερον αν εροτάτε κε δι' εμε καλος ιγιένο».

Τίποτε για ταξίδια κε για φυρτύνες. Καλο ταξίδι, κακο ταξίδι ένα πράμα ίνε για τυς ναφτικυς. Αμα πατίσυν τι στερια τα κσεχνάνε όλα.

— Τυς τα λέο μα δεν καταλαβένυν, έλεγε θιμομένος ο καπεταν Λαλεχος. Γινεχία μιαλα. Ελαβες γράμα; Ινε καλα ο άνθροπός-συ; Τί κάθεσε κε σκοτίζεσε; Εφιμερίδα θα βγάλι να συ τα πι με το νι κε με το σίγμα;

«... Εγο μπαρκάρισα τόρα μ' ένα βαπόρι Θιακο για τι Νέαν Ιόρκι. Απο κι θα σας γράπσο πάλι σα θέλι ο θεος. Να πίτε μόνο τις Υρανίτσας να μι στενοχορέβετε. Ο κερος

περνάι γρίγορα. Πρότα ο θεος, μαζι θα κάνυμε τύτι τι Λαμπρι».

I Υρανίτςα το ίχε μάθι απ' όχςο το γράμα. Γράματα δεν ίκςερε, μα ςα βριςκότανε μοναχὶ-τις, τὄβγαζε χριφα-χριφα απ' τον κόρφο-τις χε το διάβαζε χορις να κςεχορίζι τα γράματα. Τί τα ίθελε τα γράματα; Το διὰβαζε με τιν χαρδιά-τις. I αγάπι-τις έβαζε μὲςα χε λόγια πυ δεν τα ίχε το γράμα. Μα απο μέςα-τις ίκςερε πος το αλιθινο γράμα ὶταν αφτο πυ διάβαζε μοναχί-τις, μέςα στο ςκοτάδι τις νίχτας.

«Απο χι θα ςας γράπςο πάλι. Αμα πατίςο το πόδι-μυ ςτι ςτερια θα ςας γράπςο αμέςος. Να πίτε μόνο τις Υρανίτςας-μυ να μι ςτενοχορέβετε χε μυ αροςτίςι. Ο χερος περνάι γρίγορα. Πρότα ο θεος, μαζι με τιν Υρανὶτςα-μυ θα κάνυμε Λαμπρι χε τύτι τι χρονια. Μόνο να μι ςτενοχορέβετε χε μυ αροςτέςι...»

Ιρθε χε ι Λαμπρι μα δε φάνιχε ο Γιανιος. Υτε γράμα ύτε τίποτε. Ο Γερο-Μαθιος ο γραματοχομιςτις, χάθε φορα πυ έπιανε το βαπόρι στο νιςι, περνύςε απ' όχςο απ' το ςπίτι με ςτίβα τα γράματα.

— Εχομε τίποτα, Μαθιο; ροτύςε ι Υρανίτςα απ' το παράθιρο.

Τον περίμεν' εχι απο το κςιμέρομα τυ θευ χάθε Παραςχεβι.

— Τίποτα, μάτια-μυ. Αμποτε να ίχατε να ςας το φέρο τρέχοντας. Δεν έχι, πεδί-μυ.

Κε φιλομετρύςε τι ςτίβα με τα γράματα απο χάτο απο το παράθιρο, ςαν να ἰθελε να βεβεοθι τάχα άλι μια φορα.

— Δεν έχι, ςυ ίπα, μάτια-μυ. Κάνετε ιπομονι. Με το άλο έχι ο θεος.

Ολο χε με το άλο. I βδομάδες χε ι μίνες περνύςαν χε πάντα με το άλο.

Μια Παραςχεβι προι ι Υρανίτςα χαρτερύςε πάλι στο παράθιρο. Ιχε γίνι αγνόριςτι.

— Κίτα-τιν πος έγινε ι γυςτερίτςα! έλεγαν τ' άλα τα κορίτςια. Απ' τιν κακία-τις κατάντιςε έτςι. Θαρι πος αφτι ίνε κι άλι δεν ίνε.

Εκίνι τι νίχτα ίχε δι ένα παράκςενο όνιρο. Ενα κάταςπρο περιςτέρι με μια κόκινι κορδέλα στο λεμο — καλι όρα ςαν τα περιςτέρια τις Βενετιας πυ έλεγε ο πατέρας-τις — ίρθε κε κ' εκάθιςε ςτο παράθιρό-τις. Κε κάτι βαςτύςε ςτι μιτίτςα-τυ. Μα τι βαςτύςε δε μπορύςε να θιμιθι ι Υρανίτςα. Αμα κςίπνιςε το ίπε τις μάνα-τις.

— Καλο όνιρο, καλότιχι. Γράμα βαςτύςε το περιςτέρι ςτι μιτίτςα-τυ. Θα μας φέρι γράμα. Κε κόκινι κορδέλα. Το κόκινο γρίγορο ίνε. Θἄχομε γράμα με το δίχος άλο ςίμερα. Δεν έχι· ςοθίκαν τα πςέματα.

Ι Υρανίτςα έγινε κατακόκινι ςαν το τριαντάφιλο. Ι ομορφιά τις έλαμπςε ςτιν αβγι. Ιταν χαράματα ακόμα. Μα ο ίλιος δεν ίθελε να βγι εκίνι τιν ιμέρα. Ι όρα δεν ίθελε να περάςι. Ποτε δεν άργιςε τόςο να κςιμερόςι.

— Δε γίνετε, ςίμερα θἄχομε γράμα, έλεγε μέςα-τις. Το όνιρο ίταν καθαρο κε κςάςτερο: το κόκινο θα πι γρίγορο.

Μα ςε λίγο πάλι ςινέφιαζε ο λογιζμός-τις. Ολο κςανάφερνε ςτο νύ-τις τα λόγια τυ Δαλεμίτρυ.

— Ο καιμένος ο Δαλεμίτρος! Αφτος μυ λέι τιν αλίθια. Ολι ι άλι με πλανάνε με τα λόγια.

Απ' τον κερο πυ έφιγε ο Γιανιος, ο Γερο-Δαλεμίτρος ίχε βρι το μίνα πυ τρέφι τυς ένδεκα. Ολο κε ςτυ καπεταν Δαλεχυ τριγίριζε. Κε πάντα έρεβγε με το μπόγο γεμάτο. Ενας γεροφαφύτις, λογας, πςέφτις, έκοβε κ' έραβε ι γλόςα-τυ απ' τιν αβγι τυ θευ ος τι νίχτα. Εκατο φορες χαραβοτςακιζμένος, έριμος κε ςκοτινος, ζύςε με τιν ελειμοςίνι τον χριςτιανον. Μα ι γλόςα-τυ δύλευε ςαν τι ροκάνα. Τον φέβγανε όλι ςαν τιν πςόρα. „Οτι θέλις, Δαλεμίτρο, μα λίγες κυβέντες“, τὔλεγαν όλι. Τόρα ίχε βρι τ' αγαθα τυ θευ, με τιν

Υρανίτςα. Ι γλὸςα-τυ δύλεβε με το μεροχάματο. Κε ο μπόγος γεμάτος ςαν έφεβγε.

— Τι μάγεπςες, Λαλεμίτρο, τι γυςτερίτςα, τΰλεγαν τα κορίτςια τις γιτονιας. Θὲλις να ςυ κὰνυμε τις προκςενιες; Κε κςεκαρδίζονταν ςτα γέλια.

— Ε! τί να χάνυμε, κορίτςια; έλεγε ο Λαλεμίτρος. Τις λέο καμια ιςτορία να κάνι χὰζι. Σκαλίζο κε το περιβολάκι, ποτίζο κε τα δεντράκια.

Ι αλίθια ίνε πος ο Λαλεμίτρος ςκάλιζε κε το περιβολάκι, πότιζε κε τα δεντράκια, όπος έλεγε, έλεγε κε τις ιςτορίες-τυ. Ιταν άκςιος να κάνι κάθε δυλια πυ βὰζι ο νυς τυ ανθρόπυ, μα ςτις κυβέντες ὰλος δε τΰβγενε. Σαν άρχιζε μάλιςτα τα ταξίδια κε τις φυρτύνες-τυ περνύςε κε το Σεβαχ θαλαςινο. Ι Υρανίτςα βρίκε εκίνα πΰθελε.

— Αναποδογιρίζυν τα καράβια, Καπεταν-Λαλεμίτρο;

— Ακυς λέι; καρφομένα ίνε να μι γιρίςυν; Δε με ροτας να ςυ πο; Πέντε φορες κιντίνεπςα να μπατάρο. Αργι, νομίζις; Ενα κίμα δινατο, ὰλο κίμα ςε πλὰγιαςε. Κιμίθικε το καρὰβι. Σα δε μπορέςι να ςικοθι, άλο κίμα το βρίκε, το μπατάριςε. Αργιτα θέλι;

Κε άρχιζε ατέλιοτες κυβέντες, παραμίθια με το καντάρι. Να μιν ίταν αφτος ςτο τιμόνι, αλίμονο. Θα ίχαν χαθι ὸλα τα καράβια τυ κόζμυ.

— Πὺ καπετανέι τόρα ςαν κε μας; έλεγε πάντα ςτο τέλος τις κυβέντας αναςτενάζοντας.

Κε ι Υρανίτςα αναςτέναζε μαζί-τυ πυ χάθικαν τόρα ι παλιι καπετανέι ςαν τον Λαλεμίτρο, να μιν έχι κι ο Γιανιος ένα ςαν κι αφτον, να ταξιδέβι ςτα ςίγυρα.

— Κε αν μπατάρι το καράβι, Καπεταν-Λαλεμίτρο, πνίγοντε ι ὰνθροπι;

— Νᾶταν κι άλι, έλεγε ο Λαλεμίτρος. Υτε κοκαλάκι δε βρίςκετε.

Κε σκάλιζε το περιβολάκι, πότιζε κε τα δεντράκια. Ι Υρανίτσα κεντύσε απάνο στο πεζύλι τις αλτάνας.

— Πές-μυ, Καπεταν-Λαλεμίτρο, σα δεν αναποδογιρίζυν τα καράβια, έχυνε άλο φόβο στι θάλασα;

Ο Λαλεμίτρος έπερνε φοτια.

— Εχυνε, λέι; Αμ' δε βάζις τυς τράκυς; Πύ τυς αφίνις τυς τράκυς; Ο θεος να φιλάι! Εχι πυ κατακσιδέβις όπος θέλι ο θεος, πέφτι ο άλος σαν τον στραβο απάνο-συ κε σ' έκοπσε στα δίο. Τόχι τίποτε ο Ενκλέζος στο μεθίσι-τυ απάνο να σε χάνι χίλια κομάτια; Τί τον μέλι αφτον; Σέκοπσε κε τραβάι τι δυλιά-τυ. Ενκλέζος ίνε αφτος!

Ι Υρανίτσα κατάπινε τα λόγια τυ Λαλεμίτρυ σα φορμάκι. Μα κάτι τιν έτρογε μέσα-τις, ν' ακύι κι άλα. Ορεκσι να ίχε να λέι ο Γέρο-Λαλεμίτρος κ' ι όρεκσι δεν τύλιπε.

— Αμ' ι κσέρες, Καπεταν Λαλεμίτρο;

— Μιν τα γιρέβις, πεδί-μυ! Σαν τακσιδέβ'ς ι ζοί-συ σε μετακσοτι κλοστι κρέμετε. Ι κσέρες! Υτε το διάβολο ν'απαντίσις ύτε το σταβρό-συ να χάνις. Οσο κιτας να τις κσεφίγις, τόσο πας κε πέφτις σαν το στραβο πυλι απάνο-τυς. Θάλασα ίνε αφτι. Τίφλα νάχυν ι χάρτες κε τα φανάρια! Εδο σκοντάφτις στο δρόμο πυ περπατας μέρα μεσιμέρι. Οχι στι θάλασα, στα σκοτάδια κε στις καταχνιές.

Κι άρχιζε πάλι ατέλιοτες ιστορίες. Τελιομο δεν ίχε. Εκατο φορες τα ίχε πι κε κσαναπι κε πάλι άρχιζε κσαναρχίς. Κε τι Γοργόνα ακόμι κε τι Γοργόνα τιν ίχε δι.

— Ο θεος με φότισε, πεδί-μυ. Καθόμυνα απάνο στο κάσαρο. Τακσιδέβαμε πρίμα. Μια βραδια χαρα θευ. Ακσαφνα ακύμε μια φονι απο μακρια σαν τρόμπα-μαρίνα. Τί φονι ίταν εκίνι; Ακόμα βυίζυν τ' αφτιά-μυ. „Ζι ο Μέγας Αλέκσανδρος;“ Κερόσαμε όλι. Ακσαφνα σα φότισι θευ να μυ ίρθε. Μια κε διο απάνο στο άλμπυρό. Πέρνο μια δινατι ανάσα κε φονάζο με όλι-μυ τι δίναμι. «Ζι κε βασιλέβι!» Κε πάλι τα ίδια.

Τρις φορες ι Γοργόνα, τρις κ' εγο. Κε περάσαμε. Ιδεμι αλίμονο σε μας· θα μας ίχε καταπιι ι θάλασα.

Ο Λαλεμίτρος σκάλιζε το περιβολάκι, πότιζε κε τα δεντράκια κε ο μπόγος γεμάτος κάθε βράδι. Το μερδικό-τυ δεν έλιπε απ' όλα τα καλα. Μα τα λόγια-τυ κατέβεναν σα φαρμάκι στιν καρδια τις Υρανίτσας. Ολι τι νίχτα τράκυς κε κσέρες ονιρεβότανε. Κι ο Γιανιός-τις επάλεβε με το χάρο, θαλασοπνιγότανε. Κε ζιτύσε βοίθια. Ι Υρανίτσα κσαφνιζότανε στον ίπνο-τις, άκυγε τὄνομά-τις „Υρανίτσα μυ, χάθικα!" Πεταγότανε απο το στρόμα σαν τιν τρελι. Τίποτε. Ιταν όνιρο. Μόνο ι νοτια βύιζε όκσο, κε τα κίματα, πυ σπάζανε στο μόλο, χτιπύσαν στα τζάμια σα χαλάζι.

... Εκίνο το πρωι σικόθικε ίσιχι κ' εφχαριστιμένι. Ιχε δι καλο όνιρο. Θαρύσε πος το έβλεπε ακόμα το άσπρο περιστεράκι με τιν κόκινι κορδελίτσα, πυ ίρθε κε κάθισε στο παράθιρό-τις κσαποσταμένο.

Μα ένα σίνεφο πάλι πέρασε κε θόλοσε το λογιζμό-τις. Τα λόγια τυ Λαλεμίτρυ βύιζαν στ' αφτιά-τις.

— «Σαν τακσιδέβις ι ζοί-συ σε μετακσοτι κλοστι κρέμετε». Κ' εγο περιμένο γράμα. Στέλνυν γράματα ι πεθαμένι στυς ζοντανυς; Κε οστόσο πρόζμενε στο παραθίρι. Τί πρόζμενε κε ι ίδια δεν ίκσερε.

Το βαπόρι ίρθε στιν όρα-τυ. Ο κόζμος ίταν μαζεμένος κάτο στο μόλο απ' όκσο απο τυς καφενέδες. Διο-τρις επιβάτες βγίκαν απο τις βάρκες. Μαζι μ' αφτυς κε ο Μιχαλιος, ο Καλόγνομος, χρόνια φεβγάτος στιν Αφστραλία. Τον τριγίριζαν με περιέργια κε αγάπι. Κι αφτος τυς έλεγε, τυς έσφινκε τα χέρια, γελαστος κε πρόσχαρος. Ολι ροτύσαν κε κσαναροτύσαν. Μέσα στις κσεκομένες, βιαστικες κυβέντες κάτι παράκσενο νέο τυς έφερνε. Αλι κυνύσαν το κεφάλι, άλι μυρμύριζαν κ' έφεβγαν. Κοντα σε όλυς κε ο Μαθιος με το φάκελο τυ ταχιδρομίυ.

Ιχαν χιθι να τυ τον αρπάκςυν απο τα χέρια. Ο Μαθιος αντιςτεχότανε.

— Δεν μπορο, πεδια. Θα πάο ςτο γραφίο. Δεν μπορο ν'ανίκςο το φάκελο. Οτι έχετε θα το λάβετε.

Πολι τον ακολύθιςαν απο πίςο.

Σε λίγο ο Μαθιος με τι ςτίβα τα γράματα ςτα χέρια. κςεκίνιςε για τι διανομι. Στο δρόμο κοντοςτάθικε, δεν ίθελε να περάςι απο το ςπίτι τυ Λαλεχυ. Φοβότανε τις κακοτοπιες. Μα τί να κάμι; Εκι δίπλα ίχε να δόςι γράμα. Δεν μπορύςε να κάμι αλιος. Εκαμε κυράγιο κε τράβικςε. Απο μακρια το μάτι-τυ πίρε τιν Υρανίτςα ςτο παράθιρο. Εκαμε να ςτρίπςι το ςοκάκι, μα ίταν αργα. Το πίρε απόφαςι κε προχόριςε με αποφαςιςτικο βίμα.

— Καλος το Μαθιο. Αργιςες, καλότιχε. Το γράμα... Φέρε-μας το γράμα.

Κε άπλοςε το χέρι απο το παράθιρο, να πάρι το γράμα.

Ο Μαθιος κοντοςτάθικε, κςαφνιζμένος.

— Μακάρι να ίχα, πεδί-μυ. Στο χέρι-μυ ίνε; Με το άλο, πρότα ο θεος, ελπίζο να ςας εφχαριςτίςο. Κάνετε ιπομονι.

— Δε γίνετε, ίπε ι Υρανίτςα. Το γράμα τόχο. Πςάκςε να το βρις.

Ιχε γίνι χλομι ςαν τι ζαφορα.

— Θα ςε γελάςο, πεδί-μυ; Δεν έχι ςυ λέο.

— Βαριέςε να πςάκςις, Μαθιο. Τόςα γράματα έχις ςτα χέρια-ςυ. Θα ίνε μέςα κε το δικό-μας. Δε γίνετε...

Ο Μαθιος έκανε πος πςάχνι τάχα.

— Δεν κςέρο εγο, πεδί-μυ, τί έχο; Νά! ορίςτε, όλα τα γράματα. Δεν έχι, ςυ λέο. Σαν ίχα ςας έφερνα. Με το άλο.

Ι μάνα τις Υρανίτςας, πυ άκυςε τι λογομαχία, πρόβαλε ςτο παράθιρο. Πιός μπορύςε να μιν έχι γράμα; Το όνιρο ίταν καθαρο. Ποτε δε λαθέφτικε.

— Μαθιο, να πςάκςις να βρις το γράμα. Ο γαμπρόςμας μας έγραπςε. Να πςάκςις να το βρις.

Ο Μαθιος δεν μπορύσε να εκσιγίσι τιν επιμονί-τυς.

— Σα σας έγραπσε θα το λάβετε. Τί να σας πο; Με το άλο θα το λάβετε.

— Δεν έχι άλο κε κσεάλο. Να πσάκσις να βρις το γράμα.

— Μι με χασομερας, κιρά-μυ, ίπε ο Μαθιος. Δεν τόφαγα το γράμα-σας. Σαν ίχα σας τόδινα.

Το έμα-τυ ίχε ανεβι στο κεφάλι. Εκαμε να φίγι.

— Πύ πας; Να πσάκσις να μας βρις το γράμα. Σαν τόχασες να πας να το βρις.

— Μπορι κε να χάθικε, ίπε πάλι ο Μαθιος.

Απο μέσα-τυ τυς λιπότανε κι όλα.

— Μπορι κε να χάθικε στο δρόμο. Εδο ανθρόπι χάνοντε.

— Δε χὰθικε στο δρόμο. Εσι τόχασες.

— Δε χάνο γράματα. Κσεφορτοθίτε-με. Ορα καλι!

Ι γρια πετὰχτικε ι μισι απο το παράθιρο.

— Να σιμαζέπσις τι γλόσα-συ, μπεκρύλιακα! Μεθας κε χάνις τα γράματα τον χριστιανον. Ενια-συ κε θα δις πια ίμ' εγο.

Ο Μαθιος ίχε γίνι κόκινος σαν τον αστακο, απο το θιμό-τυ.

— Πας να με κσεφορτόνεσε, γρια στρίνκλα, μυρλι, κσεκυτιάρα; Προι-προι.

Τα πεδια τις γιτονιας ίχαν μαζεφτι ολόγιρα. Ι γιτόνισες βγίκαν στις πόρτες κε στα παράθιρα. Μεγάλο σὺσυρο γινότανε. Ι γρια κσεφόνιζε σαν τρελι. Ι Υρανίτσα ίτανε σαν το φλυρι, τα μάτια-τις ίχαν βυρκόσι. Νὰ-συ κε φάνικε απο το καντύνι ο Καπεταν-Λαλεχος. Σαν τον ὶδε ι γρια άρχισε τα κλάματα, τ' αναφιλιτα.

— Τί τρέχι; Τὶ γίνετε εδο πέρα; Τί ίνε τύτο το κακο;

Ι γρια κσεφόνιζε:

— Ακυς εκι νικοκιρα γινέκα να με πι στρίνκλα! Ο μπεκρὺλιακας! Κ' έκλεγε σαν το μορο πεδι.

— Σα δε σιμαζόνις τι γλόσα-συ; ίπε πάλι, πιο μαζεμένος τόρα, ο Μαθιος. Ανθροπος ίμε κ' εγο. Εμα έχο στις φλέβες-μυ.

Ο Καπεταν-Λαλεχος στάθικε μια στιγμι, όσπυ να καταλάβι τι γίνετε, ακυμπόντας στι μανκύρα-τυ. Ι γινέκες τριγίρο μυρμύριζαν απο τα παράθιρα.

— Δεν έκανε καλα. Να βρίσι νικοκιρα γινέκα. Πύ ακύστικε; Να τιν πι στρίνκλα!

Τυ Καπεταν-Λαλεχυ τυ ανέβικαν τα έματα στο κεφάλι.

Αργύσε να τον πιάσι, μα σαν τον έπιανε το μπορι ο θεος φιλάκσι.

— Εσι βρε έβρισες τι γινέκα-μυ; Κε γύρλοσε τα μάτια-τυ.

— Ας μι μ' έβριζε κι αφτι! ίπε ο Μαθιος κ' έκαμε να φίγι.

— Πύ πας, βρε χαμάλι, μπεκρύλιακα!..

Εσίκοσε τι μανκύρα κε τυ τιν κατάφερε κατακέφαλα.

Το κύτελό-τυ γέμισε έματα. Τον άρπακσε απο το λεμο. Σε λίγο ι διο γέρι κιλιόντυσαν στο χόμα. Ι γινέκες χαλύσαν τον κόζμο. Φονες, κλάματα, κσεφονιτα, στρινκλιες, μαλιοτραβίγματα. Μπίκαν κε τυς χορίσανε. Ο Μαθιος σικόθικε, σκυπίζοντας το κύτελό-τυ. Τα πεδια τυ μάζεψαν τα γράματα, πυ ίχανε σκορπίσι στα χόματα. Ο Μαθιος τραβίχτικε μυρμυρίζοντας φοβέρες. Σαν πίγε λίγο μακρίτερα κοντοστάθικε κ' έβαλε τις φονες, σαν ντελάλις:

— Φτέο γο πυ σας λιπίθικα παλιοθιλικα κε δε σας τόλεγα καθαρα κε κσάστερα. Απο πιόνε περιμένετε γράματα; Ο γαμπρός-σας δεν αδιάζι να σας γράψι... Παντρέφτικε! Νăταν κι άλος.

Μια νεκρικι σιοπι χίθικε τριγίρο.

Μια φονι γινεκία ακύστικε έπιτα:

— Να φας τι γλόσα-συ! Ψέφτι!

Ο Μαθιος έβαλε μια δινατότερι φονι, καμπανίζοντας τα λόγια-τυ ένα-ένα, σταράτα, σαν ντελάλις:

— Εγο πσέφτις! Σίρτε στο γιαλο να μάθετε τα μαντάτα. Ο Μιχαλιος ο Καλόγνομος εδο ίνε. Οτι έφτασε απο τιν Αυστράλια. Σίρτε να μάθετε τα μαντάτα.

Τα λόγια τυ Μαθιυ έπεσαν σαν αστροπελέκι απο τον υρανο. Ολι βυβάθικαν. Κε ίστερα τίποτε. Ενα παράθιρο μόνο έκλισε δινατα κε ο κόζμος άρχισε να σκορπίζι, μυρμυρίζοντας.

Δίο χορίτσια πὲρασαν μπροστα στο Μαθιο, πυ σκύπιζε το κύτελό-τυ απ' τα έματα.

— Τιν ίδες τι γυστερίτσα πος έγινε!

Κε βαστύσαν τα γέλια με κινίματα κε σπροκσίματα.

Κσιμέροσε ι Κιριακι, μάβρι Κιριακι!

— Να όπσετε ο έτιος, πυ πίρε το χορίτσι στο λεμό-τυ. Ελεγε ο παπα-Διμίτρις κάτο στον καφενε. Ολι με τα μάτια βυρκομένα τον άκυγαν. Κάπιος γίρισε κε κίτακσε τον Μαθιο στριμογμένο σε μια γονια.

— Σαν τιν έβαλε ο Πιραζμος κε πίγε κε πνίγικε, τί φτέο εγο; ίπε ο Μαθιος. Κε ο Λαλεμίτρος, πυ τον έβγαλε ο θεος στι μέσι, κσιμερόματα τυ θευ, στραβομάρα ίχε να τρέκσι να τιν αρπάκσι, να τιν πὰι σπίτι-τις; Μόνο λέι τὸρα πος δεν πίγε ο νύς-τυ πος ίταν ι Υρανίτσα. Καθος κατέβενε, λέι, στο γιαλο, ασπροντιμένι, τιν πίρε για νεράιδα κε σκιάχτικε. Δεν περπατύσε, λέι. Τυ φάνικε πος περνύσε σιγαλα απὰνο στον αέρα, σα φάνταζμα. Κε τιν ὰφισε κε πνίγικε για το σπολάτι, για τα καλα πυ ίδε. Να όπσετε.

Ιχαν όλι κατεβαζμένα τα μύτρα. Τέτια σιφορα ίχε κερο ν' ακυστι στο νισι.

— Ι δυλιά-συ σένα δεν ίτανε να φέρις τα μαντάτα, ίπε ο παπας. Να δίνις τα γράματὰ-συ κε να σοπένις.

— Σα με βρίσανε, παπά-μυ, κε με σκοτόσανε, δεν ίκσερα κ' εγο τι έλεγα. Ο διάβολος μ' έσπροκσε. Τί να πο κ' εγο;

— Τί φτέι κι ο κακομίρις ο Μαθιός; ίπε ο Παντελις ο καφετζις, ο μπατζανάκις τυ. Ινε πράματα να κριφτυν αφτα; Αν δεν ίταν ςίμερα, θα ίταν άβριο.

— Ο Πιραζμος τιν έςπροκςε να χάςι τιν π;ιχί-τις! Κςαναίπε ο Μαθιος.

— Φτέι κι ο πατέρας-τις, κςαναίπε ςε λίγο. Τυ κοριτςιυ τυ ίρθε φρένα. Σιμαδιακα λόγια τυς έλεγε. «Εγο θα πάο να τονε βρο, δεν μπορο να χάνυ μοναχί-μυ. Θα πάο να τονε βρο». Ελεγε κε καλα πος ο Γιανιος πνίγικε. Δεν ίθελε να πιςτέπςι πος πατρέφτικε. Ελεγε πος τι γελύνε. «Βρε πεδί-μυ, κάθεςε κε χάνεςε για έναν άνθροπο πυ ςε παράτιςε κε πίγε κε παντρέφτικε στα κςένα; Δεν ίταν άνθροπος για ςένα. Γαμπρι άλο τίποτε. Θα βρις άλον καλίτερο, όπος ςυ ακςίζι». Αφτι τίποτε. „Ο Γιανιός-μυ πνίγικε. Τον πίρε ι θάλαςα απ' τιν κυβέρτά. Τα κοκαλάκια-τυ ςτιν αμυδια τα δέρνι ι θάλαςα. Θα πάο να τονε βρο“. Σιμαδιακα λόγια. Πύ ίχε τα μάτια-τυ ο Γερο-Δαλεχος;

Ο Μαθιος ίθελε να βγάλι ένα βάρος απ' τιν π;ιχί-τυ. Μέςα-τυ θαρύ;ε πος κάτι έφτεγε κι αφτος. Μα πάλι έλεγε με το νύ-τυ: „Εγο δεν τις ίπα πος πνίγικε. Τις ìπα πος παντρέφτικε. Αν με πίςτεβε δε θα πνιγόταν κι αφτι. Μα βλέπις ο Πιραζμος τις έβαλε στο νυ πος πνίγικε. Κε πίγε να τονε βρι“.

— Εγο δεν τις ίπα πος πνίγικε! ίπε ςε λίγο δινατα. Πιός τις ίπε πος πνίγικε; Εγο τις ίπα πος παντρέφτικε!.. Αλο πνιγμένος ςτι ςτερια κι άλο ςτι θάλαςα.

— Εχι δίκιο ο Μαθιος! ίπε πάλι ο μπατζανάκις-τυ. Μίπος τις ίπε πος πνίγικε; Σα γίριςαν τα μιαλά-τις, τι φτέι ο Μαθιος;

Ο Μαθιος πίρε λίγο απάνο-τυ. Αρχιζε να παριγοριέτε κε μοναχός-τυ κε ι βριςιες τις γριας Λαλεχίνας τυ ίρθαν πάλι στο νύ-τυ.

— Τι γρυςύζεπςε κι αφτι ι μάνα-τις με τι γρίνια-τις, όπος έφαγε κε τον άντρα-τις κε τον κςεκύτιανε. Τόρα τάβαλε με κίνον. Ολα ο γέρος τα φτέι. Ετςι, λέι, ίταν κι αφτος κςελογιαζμένος ςαν το γαμπρο πυ διάλεκςε. Προχτες ςα γιρίςανε απο το λίπςανο τιν έπιαςαν τα δεμόνιά-τις. „Απο ςένα έχαςα το κορίτςι-μυ, τυ έλεγε. Πίγες κε διάλεκςες το γαμπρο ςαν τα μύτρα-ςυ". Κε καθος τιν πιάνανε τα δεμόνια άρπαζε κάτι κάδρα τις Βενετιας, πυ ίχε φερμένα ο γέρος ςτα νιάτα-τυ, κε τα πέταε απο το παράθιρο. Τί τις έφτεγαν τα κάδρα;

— Γινεκία μιαλα! ίπε ο Κιρ-Φότις ο Πάρεδρος· δεν βρίςκις άκρι.

Ελεγε ο ένας το κοντό-τυ κι ο άλος το μακρί-τυ. Αλίμονο ς' αφτιν πυ χάθικε! Ι θάλαςα όκςο βύιζε. Τα κίματα έςπαζαν ςτο μόλο αγριεμένα. Μέςα ςτο δυιτο τις θάλαςας μια φονι μεθιζμένυ έςχιζε τον αέρα:

«Μες ςτον αφρο τις θάλαςας ι αγάπι-μυ κιμάτε...
Παρακαλό-ςας κίματα μι μυ τιν εκςιπνάτε».

Ο Μαθιος, πυ ίχε τραβίκςι δίο-τρία ρόμια για να παριγοριθι, κύνιςε το κεφάλι-τυ.

— Να ένας χριςτιανος πυ πίρε τιν απόφαςι να πνιγι ςτι ςτερια, ίπε. Το κακο ίνε πυ, ςαν πέςι κι αφτυνυ αγαπιτικιά-τυ να τονε βρι ςτι θάλαςα, δε θ'ανταμοθυν ποτε...

Κανένας δεν τυ αποκρίθικε. Μόνο ι δοι τις θάλαςας πάλεβε με τι φονι τυ μεθιζμένυ:

«Παρακαλό-ςας κίματα μι μυ τιν εκςιπνάτε».

ΚΡΑΣΟΚΑΤΑΝΙΚΣΙΣ

Οσπυ να γίνι το κρασι κρασάκι περάσανε πενίντα χρόνια. Κι αλα τόσα όσπυ να γίνι ο Καπεταν Διμίτρις Μπάρμπα-Διμιτρος. Νέος ακόμα νάφτις, λοστρόμος κ'έπιτα καπετάνιος δεν το αγαπύσε το κρασι.

— Δεν το θέλο το κρασι. Δεν το κάνο χάζι. Με πιράζι.

Βία να πιι ένα εκατοσταράκι στο φαγί-τυ. Κι αφτο με το νερο. «Βαπτιζμένο», όπος έλεγε ο σίγαμπρός-τυ ο παπα-Θανάσις. Ο παπα-Θανάσις πάλι στο φαγί-τυ δεν έπινε καθόλυ, σταλια.

Οταν έμπλεκε όμος με παρέες ο παπα-Θανάσις κατέβαζε τον Ιορδάνι.

— Πυ κε πυ χριάζετε, έλεγε. Να κσιπνυν τα έματα!

Οταν άφισε τι θάλασα ο Καπεταν Διμίτρις, χαραβοτσακιζμένος κε θεόφτοχος, με δόδεκα δραχμες σίνταξι, ίστερ' απο πενίντα χρόνια δύλεψι — τα μισα τυ τάφαγαν ι καπετανέι κε τα λιμεναρχία — χορις να το καταλάβι έγινε Μπάρμπα-Διμιτρος, επιστάτις για χρόνια στα σχολία, με το βύρδυλα στα χέρια, κε χορις να το καταλάβι πάλι πίρε τις σινίθιες τυ μακαρίτι τυ παπα-Θανάσι, τυ σίγαμπρύ-τυ. Στο φαγί-τυ έπινε

νερο-νεράκι· στα έκτακτα κατέβαζε τον Ιορδάνι. Το κρασι έγινε κρασάκι.

— Ι σφέρα γιρίζι, ι πολιτικι αλάζι. Αφτα έχι ο παλιόκοζμος! Το κρασάκι μας έμινε!

Κε με το δίκιο-τυ ο Μπάρμπα-Διμιτρος. Τι ίχε να δει στον κόζμο; Μέσα σε πενίντα χρόνια τα μάτια-τυ ίδαν καν κε καν. Εχασε ότι ίχε κε δεν ίχε· έχασε τα ιπάρχοντά-τυ· τι γριά-τυ τιν πάντρεπσε· τα πεδιά-τυ τάστιλε απο κι πυ ίρθαν· το φός-τυ τάφισε στο μισο στο πέλαγο κε μόνο τα πόδια-τυ πλιθίνανε. Απο διο γινίκανε τρία.

— Κε με τι βοίθια τυ θευ θα τ' αβγατίσο ακόμα, έλεγε. Να περπατο με τέσερα, να κινιγάο τα μύλικα στα σοκάκια.

Ι μόνι-τυ παριγορια έμινε το κρασάκι. Πιο πιστο κι απ' τι γινέκα κι απ' τι θάλασα, κι απ' όλα τ' αγαθα τυ κόζμυ. Ας ίνε καλα τ' αμπέλια τυ θευ. Ι βαρέλες δεν αδιάζυν ποτε. Κι αν αδιάσυν, κσαναγεμίζυν...

— Αφτο, πυ λες, δε θα μ' αρνιθι ποτε. Ποτε δε θα μ' αρνιθι. Τίφλα νάχυνε γινέκες κ' ιποστατικα κε πλεύμενα κε πεδια κε σκιλια. Ολα μ' αρνιθίκανε κε φίγανε. Πάνε. Αφτο δε θα μ' αφίσι, αν δε τ' αφίσο. Ι πσιχί-μυ θα βγένι κι ο παπας θα με δροσίζι με το κυταλάκι... Αφτα ίνε πυ συ λέο, Καπεταν Βανκέλι. Κε να μ' ακυς εμένα κε να μ' αγαπας..

Ισαν ι διο γέρι στιν ταβέρνα τυ Σπάνυ, κάτο στο γιαλο, στο κριφο τραπεζάκι πίσο απ' το τεζάκι. Τιν ίχε τι θέσι χρονικις ο Μπάρμπα-Διμιτρος. Οχι πος ίθελε να κριφτι απ' τα μάτια τυ κόζμυ. Μια πεντάρα δεν έδινε. Μα τύρχότανε βολικα εκι στ' απόμερο. Πρότα ίχε τις βαρέλες δίπλα-τυ, τις κίταζε κε τις καμάρονε: το μοσχάτο, το μπρύσκο, το κοκινέλι, το λιαστο... Κρασια κε κρασια. Να πιι κε να μεθίσι ι Ικυμένι. «Αγια χόματα ι πατρίδα. Ρυφάι το νεράκι τυ θευ κε συ δίνι

εφτα λογιον κρασι». Επιτα έβρισκε τιν ισιχία-τυ εκι στ' απόμερο. Δεν έκανε χάζι τον κόζμο. Αφτα τα πεδια, με τα πλατια ζυνάρια κε τα μυστάκια τα στριμένα, τυ χαλύσανε το στομάχι. Υτε τα φερσίματά-τυς, ύτε τα λόγια-τυς, ύτε τα τραγύδια τυς ίθελε να τ' ακύι. Ολο κε σαχλαμάρες. Πολιτικι, κυβέρνο, σινδιαζμι, κολιτσιεργίες, ένα σορο αιδίες. Αφτες ίταν ι κυβέντες-τυς. Κ' ίστερα φραγκοτράγυδα, νκαρίζματα, μπάσα κε πρίμα, σοστες πριμαντόνες. Λίγο κρασι κε πολα φύμαρα. Γινεκοδυλιες, εροτοδυλιες, κσεράζματα. Εκι στ. γονιά-τυ έβρισκε τιν ισιχία-τυ. Κάλια μονάχος. Μονάχος όσπυ να φανι κανένας άνθροπος σοστος, τυ παλιυ κερυ.

Απο το σύρπομα ίτανε εκι ο Μπάρμπα-Διμιτρος. Αφτο το βράδι ίχ' αργίσι να φανι ι παρέα-τυ. Διλαδι, να πύμε, ο Καπεταν-Βανκέλις. Ο Μπάρμπα-Διμιτρος τράβικσε οστόσο τα κρασάκια-τυ, σιγα-σιγα. Ολο κε κίταζε κατα τιν πόρτα· μα πσιχι δε φενότανε. Ιρθανε κάνα-διο παρέες. Κάνανε να τυ πιάσυν κυβέντα:

— Μπα! μονάχος, Μπάρμπα-Διμιτρο! Τί τιν έκανες τιν παρέα-συ;

Τίποτε ο Μπάρμπα-Διμιτρος. Υτε γίρισε να τυς κιτάκσι. «Τί τις θέλις τις κυβέντες;» έλεγε μέσα-τυ. «Ας-τυς να λένε».

Μπίκε άλος.

— Καλιμέρα, Μπάρμπα-Διμιτρο.

Ο Μπάρμπα-Διμιτρος τίποτε.

— Ιπαμε, καλιμέρα! ksαναίπε ο νεόφερτος.

— Τιν κακι πσιχρί-συ μέρα.

— Εφχαριστο! ίπε ο νεόφερτος. Δεν τυ κακοφάνικε.

— Τιποτα, τίποτα! μυρμύρισε ο Μπάρμπα-Διμιτρος.

Τράβικσε αλο ένα κρασάκι. «Ετσι θέλυν αφτι για να ησιχάσυν», ίπε μέσα-τυ.

Ιχε νιχτόσι. Οτε άναβε το πεδι το φανάρι φάνικε ο Καπεταν Βανκέλις στιν πόρτα. Κοντοστάθικε, έριχσε μια μα-

τια ολόγιρα κε τράβιχςε ολόιςα κατα το τεζάχι κε κάθιςε αντί-χρι ςτο φίλο-τυ. Ύτε «καλιςπέρα» ύτε «καλί-ςυ ςπέρα». Αγρι-κιθίκανε με τα μάτια.

— Μονομπράτςο το πίρε! ίπε κάπιος απο τι γιτονικι παρέα. Ιςτερα θα πάρι τις βόλτες.

— Ας-τυς να λένε! — ίπε ο Μπάρμπα-Διμιτρος.

Ο Σπανος κςαναγέμιςε το εκατοςτάρι. Ι γέρι κυτςόπιναν. Ύτε μιλια, ύτε λαλια. Οςτόςο θάλεγες πος αγρικύνταν απο μέςα-τυς, πος ίχανε μεγάλι κυβέντα, μια κυβέντα χορις λόγια, που δεν τιν έκυβαν ύτε τα τραγύδια, ύτε ι φονες, ύτε τα χτι-πίματα τον ποτιριον πυ γέμιζαν τιν ταβέρνα. Στο τέλος τις παράκςενις αφτις κυβέντας ίςανε πάντα ςίμφονι κ' ι διο.

— Ετςι πυ λες, Καπεταν Βαννκέλι.

— Ετςι βέβεα. Αμ' πός;

Κε τρακάριζαν τα ποτίρια.

Ι κυβέντα αφτι βάςταχςε όρες. Κε πάντα ςίμφονι.

—Ετςι πυ λες.

— Ετςι βέβεα. Αμ' πός;

Ιχε νιχτόςι. Ι παρέες ςιγα-ςιγα αδιάςανε το μαγαζι. Πι-γένανε κε „παρακάτο", να δοκιμάςυνε κι άλα κραςια. «Ι νέι μυδιάζυνε γρίγορα ςτον ίδιον τόπο. Θέλυνε κύνιμα... Ο γέ-ρος, αμα καθίςι, κάθιςε», έλεγε ο Καπεταν-Βαννέλις. „Οςπυ να καθίςι, κε να μι ςικοθι", επρόςθετε ο Μπάρμπα-Διμιτρος.

— Ετςι δεν ίνε; Πός;

— Ετςι βέβεα, αμ' πός;

Σαν έμιναν μόνι ι δίο γέρι άρχιςαν να μιλυν κε φοναχτα:

— Σαν να πέραςε ι όρα! ίπε ο Καπεταν Βανκέλις.

— Ορες κιτας τόρα! ίπε ο Μπάρμπα-Διμιτρος.

— Δεν τις κιτάο εγο. Τις κιτάι ι γερόντιςα, αποκρίθικε

αναςτενάζοντας ο Καπεταν-Βανκέλις. Εςι τιν πάντρεπςες κε ιςίχαςες. Πιός ς' εροτάι;

Ο Μπάρμπα-Διμιτρος το γίριςε στο μεράκι.

— Τρομάρα-μυ. Ομορφος κατάντιςα. Σαν τσ ςκιλι στο δρόμο. Ας ίχα τι γριύλα κι ας μΰλιπαν τα καλά-μυ.

Τον ίχε πάρι το παράπονο.

— Αφτα έχι ο κόζμος, ίπε ο Καπεταν-Βανκέλις. Οπιος δεν τἄχι τ'απογιρέβι.

— Το θιμάςε το Μοςχαδο; ρὸτιςε άκςαφνα ο Μπὰρμπα-Διμιτρος.

Τα μὰτια-τυ γιαλίζανε. Ι φονί-τυ αντριέφτικε.

— Το θιμάμε, λέι; Σαν νἄνε τύτι ι όρα.

— Θεος ςχορες'-τιν. Αγια γινέκα.

— Κι ομορφύλα, παχυλι, ςερπετι. Συ πίρε τα μιαλα.

— Ομορφύλα, λέι;

Ι φονι τυ Μπάρμπα-Διμιτρυ όλο κε αντρίεβε. Εςτιςε το κορμί-τυ ολόρθο κε χτὶπιςε τι γροθιά-τυ στο τραπέζι. Εςτρίπςε κε το μυςτάκι με τα διο δάχτιλα.

— Αιντε ντε!.. Αμ' αν δεν ίτανε τέτια, δεν έτρογα τα ςίδερα ναν τιν πάρο. Πέντε χρόνια αγάπι.

— Πέντε, ε;

— Πέντε ςοςτα. Μ' έφαγε στο νάζι κε στα πιζματικα. Μορε το θιμάςε το Μοςχαδο;

— Ακυς, λέι!

— Πὲντε χρόνια, πυ λες! Στράνκιςα στα πόδια-μυ. Ανίμερα τα Φὸτα ὶτανε, πυ μυ μπίκε ο διάβολο; μέςα-μυ. Βγίκε απ' τα νερα κε μυ μπίκε μέςα στα ςοθικά-μυ. Γίριζα απο ταξίδι. Τραβὺςα το δρὸμο κατα το ςπίτι. Ζύςε ακόμα ι ςιχορεμένι ι μάνα-μυ. Εκι κατα το μαχαλά-μας βλέπο κάτι κορίτςια στιν πόρτα. Πιός γὶριζε να κιτάκςι; Χορταζμένο το μάτι-μας απο τέτια πράματα. Ακςαφνα ακύο μια φονι: — «Καλος όριςες, καπετάνιο!» — «Καλος ςας βρίκαμε».

Βρε τί ίτανε εχίνο; Με χτίπισε σαν μαχέρι στιν χαρδια. Ελα Κίριε! ίπα μέσα-μυ. Τ' ίνε τύτο το χαχο; Γιρίζο χε βλέπο. Θαμπόσανε τα μάτια-μυ. Χαμογελύσε χε χοχίνιζε σαν παπαρύνα, ι άλες βαστύσανε τα γέλια-τυς. Κοντοστάθιχα. «Δε με γνορίζις, Καπεταν Διμίτρι;» μυ λέι. Διγόθιχα. Ανίχσανε τα επυράνια! «Πύ να σε γνορίσο;» τις χάνο. Ι φονί-μυ έτρεμε. Κίριε ελέισον! Τέτιο μασχαραλίχι δεν το ίχα ματαπάθι. —„Δεν ίμ' εγο το Μοσχαδο τις Σιραινος, τις παπαδιας;“ — «Εσι ίσε;» Τις δίνο το χέρι. Τα γόνατά-μυ λιγίσανε. Ιπαγε οπίσο-μυ σατανα! Τέτιο ρεζιλίχι δεν τὄχα ματαπάθι. «Αμ' πύ να σε γνορίσο; Σἄρισα χοριτσόπυλο, χε σε βρίσχο χοπέλα». Ο χόζμος μυ ίρθε γίρο. Τράβιχσα στο σπίτι, στι γρια. Μιν τα ροτας ίστερα...

Πίρε ένα βαριν αναστεναγμο. Ο σίντροφός-τυ τον χίταζε στα μάτια. Τα διο γέριχα χεφάλια χόντεβαν να τραχάρυν.

— Τέτια όρα τέτια λόγια, χσαναίπε.

— Γιατί δεν τιν έπερνες, Διμιτρο, να τελιόσις;

— Γιατί, λέι; Υτε το διάβολο ν' απαντίσις ύτε το σταβρό-συ να χὰνις. «Το Μοσχαδο σ' αγαπάι. Το Μοσχαδο τρελένετε για σένα», μυ λέγανε ι μια χ' ι άλι. Κάτι χαταλάβενα χε μοναχός-μυ. Πὰμε μια Κιριαχι με τι γρια να τυς χερετίσομε. „Ελα, Μοσχαδο, μέσα“, τις λέι ι μάνα-τις. «Δεν μποροˌ μάνα. Με πονάι το χεφάλι-μυ». — «Ελα πυ συ λέο». — „Δεν έρχομε“. Χαχανογελύσε μὲσα με τ' αδερφάχια-τις· τέτιο πονοχέφαλο ίχε. Το στόμα-μυ έγινε φαρμάχι. «Πάμε, μάνα, να φίγομε», λέο στι γριά-μυ. Φίγαμε. Μυ ανάπσανε τα έματα. Περνο τιν άλι μέρα· ίτανε στο παραθίρι. — «Καλισπέρα, χαπετὰνιο». — «Καλισπέρα». — «Χαχιομένος ίσε;» Μέγας ίσε, χίριε, με τύτο το χορίτσι. Εχασα το μπύσυλα. Ζιγόνο στο παράθιρο. Κόβι ένα χλονι βασιλιχο χε μυ το δίνι. — «Να μι

χαχιόνις άλοτε». Ιχε μια γλίκα ι φονί-τις. Ιστερ' αναστέναχσε. — «Θα φίγις;» μυ ίπε. — „Θα φίγο τιν Κιριακι". — «Γιατί βιάζεσε τόσο;» — «Ετσι λέο, πιός χσέρι πάλι!» τις ίπα. — „Καλινίχτα". Εφεβγα κε δεν μπορύσα να φίγο. Τα πόδια-μυ κολίσανε στο χόμα. Ολι τι νίχνα δεν κιμίθικα. Πέρασαν διο-τρις ιμέρες. Δεν τιν χσαναίδα. Υτε στιν πόρτα, ύτε στο παράθιρο. Ενα βράδι, κατα το σύρπομα, τι βλέπο στο παράθιρο. Ψιχι δεν ίτανε στο δρόμο. Ζιγόνο κε τιν καλισπερίζο. — „Καλισπέρα", μυ λέι χσερα. Απλοσα να τις δόσο το χέρι. Τραβίχτικε μέσα κε μυ κλίνι το παράθιρο κατάμυτρα. Τιν άκυγα πυ γελύσε. Το έμα-μυ ανέβικε στο κεφάλι. Ετσι ίσε, άτιμο θιλικο;! Τραβάο στο σπίτι-μυ. — „Μάνα, να μυ ετιμάσις τα ρύχα-μυ. Φέβγο το πρωι με το βαπόρι. Πάο να μπαρκάρο στον Περέα». Βρε αμαν, βρε ζαμαν ι γρια. Τίποτε γο. Μάβρι πέτρα πίσυ-μυ κ' έφιγα. Στι Μαρσίλια λαβένο γράμα. «Το Μοσχαδο αρόστισε απ' τον καιμότις». Κίριε ελέισον. Να μιν τα πολιλογύμε, γιρίζο, — τα ίδια πάλι. «Δεν πονιρέβομε, ίμε μιχρι ακόμα». Κσαναγιρίζο. Πέντε χρόνια κοντολογις. Στέγνοσα στα πόδια-μυ.

Ο Καπεταν-Βανκέλις άκυγε με το στόμα ανιχτο. Στο τέλος χσέσπασε.

— Μέγας ίσε, κίριε, μ' αφτα τα θιλικα! Καθένα με το διάβολό-τυ. Εμένα ι γριά-μυ δεν ίχσερε τέτια πράματα. Απ' τ' αφτι κε στο δάσκαλο. Καλί-τις όρα!

— Ετσι πυ λες, γέρο. Οστόσο έδοχε ο θεος κε ίρθε ι εβλογιμένι μέρα. Οταν έπεσε, πυ λες, στιν ανκαλιά μυ, έτριβα τα μάτια-μυ. „Εσι 'σε, μορε Διμιτρο, πυ απόλαπσες τέτια δόχσα;" Δεν πίστεβα κε μοναχός-μυ. Ανίχσανε τα επυράνια...

Ενας χτίπος δινατος ετράνταχσε τιν πόρτα. Ι γέρι τινάχτικαν χσαφνιαζμένι, σα να τυς έπιασαν σε καμια ντροπι:

— Πιός ίνε!

Κςεροβίκςανε κε τραβίχτικε ο ένας απ' τον άλον.

— Τον κακό-ςυ τον κερο, μπεκρύλιακα, παραλιμένε!..

Μια γινεκία φονι ύρλιαζε απ' έκςο.

— Να τςακιςτις νάρθις στο ςπίτι. Πυ ςε μαζέβομε απο τις ταβέρνες.

Ιτανε ι γινέκα τυ Καπεταν Βανκέλι. Σινιθιζμένι ιςτορία ςτιν ταβέρνα τυ Σπανυ. Ο γέρος ςικόθικε ςα βρεμένι γάτα. Με κοντόβολτες, τρεκλίζοντας, έφταςε ςτιν πόρτα. Ανικςε κε βγίκε. Τα υρλιάζματα έπερναν κ' έδιναν. Απο μακρια φτάνανε ι κατάρες κε τ' αναθεματίζματα.

Ο Μπάρμπα-Διμιτρος έμινε μοναχός-τυ. Ιτανε ςαν αλαφιαζμένος.

— Φέρε ένα κραςάκι, πεδι. Να πάμε να ιςιχάςομε κε μις.

Το ίπιε.

Επιτα ςτα καλα καθύμενα τον πίρε το παράπονο. Εςκιπςε απάνο ςτο τραπέζι κι άρχιςε τα κλάματα.

— Αχ! Μοςχαδο! Πύ ίςε, Μοςχαδό-μυ, έριμο κε ςκοτινο μ' άφικες.

— Αιντε να πέςις, γέρο! Ορα ίνε. Αςε τόρα τα κλάματα.

Μύνκριςε ο Σπανος, ο ταβερνάρις, ςιμαζέβοντας τα ποτίρια.

Ο Μπάρμπα-Διμιτρος ίχε το κονάκι-τυ ςτιν ταβέρνα. Δίπλα ςτο τεζάγι, απο πίςο απ' τα βαρέλια, έςτρονε τιν ανδρομίδα-τυ κε τον έπερνε κάθε βράδι, ςαν το πυλάκι.

Σικόθικε άκςαφνα απάνο.

— Καλινίχτα-ςας!

Κε τράβικςε κατα τιν πόρτα.

— Πύ πας; Παλάβοςες, γέρο;

— Πύ πάο; Στο ςπίτι μυ. Πύ θες να πάο;

— Βρε πέςε, γέρο, πςοφολόγα.

— Καλινίχτα-σας, ίπα!

— Ορα-σο καλι. Να μι γιρίσις μονάχα κε χτιπας τιν πόρτα. Ακυς;

— Καλινίχτα, καλινίχτα!

Βγίκε στο δρόμο. Ο Σπανος αμπάροσε τιν πόρτα, μυρμυρίζοντας. Πύ πάι τέτια όρα ο θεοσκοτομένος! Τράβιχσε τον ανίφορο, γίρισε το σοκάκι, άφισε δεχσιά-τυ τιν εκλισια, πίρε το δρόμο ίσια, με τρεκλίζματα κε βόλτες. Εφτασε κοντα στιν παλια διμαρχία. Δίπλα σε μια μάντρα ίτανε ένα γκρεμιζμένο ριμάδι. Χρόνια κε χρόνια αποθίκι με σανα. Χτίπισε τιν πόρτα με τα χέρια-τυ.

— Μοσχαδο· άνιχσε, Μοσχαδο.

Υτε φονι, ύτε ακρόασι.

Ι βραχνιαζμένι φονι αντίχισε άγρια μέσα στο σκοτάδι. Το σοκάκι ίτανε έριμο.

— Δεν ακυς, Μοσχαδο; Εγο ίμε. Ανιχσε.

Τίποτε. Κανένας δεν αποκρίθικε.

— Βρε, κυφαθίκανε σίμερα! Ανιχσε, συ λέο.

Ενα σκιλι χσαφνιαζμένο μες στο σκοτάδι άρχισε να γαβγίζι απο μέσα, χσίνοντας τιν πόρτα με τα νίχια-τυ. Γάβγιζε αγριεμένο, έτρογε το χσίλο με τα δόντια-τυ. Γαβ! Γαβ!

— Σκαζμος, βρε Μπραίμι! Εγο ίμε. Δε με κατάλαβες;

Το σκιλι, με το χσένο όνομα, λίσαχσε περισότερο. Εβγαλε το λαρίνκι-τυ.

— Μοσχαδο, άνιχσε, συ λέο. Κακιομένι ίσε πάλε. Ανιχσε.

Ι φονί-τυ ίχε γίνι τριφερότερι, λιγομένι:

— Ανιχσε, Μοσχαδο.

Τίποτε. Το σκιλι μονάχα έτρογε το χσίλο με τα δόντιατυ. Γαβ! Γαβ! Ο γέρος άρχισε τα κλάματα. Σε λίγο σοριάστικε κάτο στο χόμα.

Πιδίματα βαρια ακύστικαν, απο μακρια στο καλντερίμι.

Ο Μπάρμπα-Διμιτρος ανασίκοσε το κεφάλι κε χσανάπεσε πάλι.

— Μοςχαδο, Μοςχαδο! βονκύςε με βραχνιαζμένι φονι. Διο άνθροπι ζιγόςανε τρομαγμένι.

— Μορε τ' ίν' εδο; Πιός βονκάι;

— Κανένας λαβομένος! ίπε ο ένας στον άλον.

Ο ένας άναπςε ένα ςπίρτο κ' έςνιπςε να δι. Σαν έφερεςε κε ίδε, έβαλε τα γέλια. Σίκοςε το χέρι κε φαςκέλοςε:

— Εςι 'ςε, Μπάρμπα-Διμιτρο; Μπα, κακο χρόνο νάχις! Κε τραβίχςανε το δρόμο-τυς.

ΝΥΝ ΑΠΟΛΙΙΣ...

Ο Στρατις το Στιχιο — έτςι ακυγὸτανε τόρα ς' όλο το νιςι, χρόνια κε χρόνια — δεν αγαπύςε τον κόζμο κε ζύςε πάντ' αλάργα απ' τυς ανθρόπυς. Απο πεδι μύτςος στα Σκοπελίτικα καράβια κε πιο ίςτερα νάφτις κε λοςτρόμος κε καπετάνιος, κε τόρ' ακὸμα πΰχε παρατίςι τις θάλαςες, γέρος ογδοντὰρις, κ' έπιαςε τυς γιαλυς, με τι μικρί-τυ πςαρόβαρκα, τι «Μαχο» — τις μοναχοκόρις-τυ τ' όνομα —, δεν ὰλαζε όλα τα καλα τυ κόζμυ με τι μοναχςιά-τυ. Ετςι τυ κόλιςε κε το παρανόμι. Ο Στρατις το Στιχιο με τὄνομα. Οςτός' ο Στρατις δεν ίτανε κε τόςο μονάχος, στι μοναχςιά-τυ. Ιχε τυς ςιντρόφυς-τυ. Κι αν δεν τυς έβλεπε ο κόζμος, τί τάχα; Ο Στρατις γελύςε απο μέςα-τυ. „Τα μάτια τυ κόζμυ, ςα δεν ίνε στραβα, αλιθοριζυν, έλεγε κάποτε με τον εαφτό-τυ. Λίγα πράματα βλέπομε με τα μάτια-μας. Κι όςα δε βλέπυμε, ίνε τα περιςὸτερα». Κε ςαν άκυγε το παρανόμι-τυ έλεγε μέςα-τυ περίφανος: „Στιχιο κε με τα στιχια ζο...“

Ο Στρατις στι μοναχςιά-τυ ίχε τυς καλίτερυς ςιντρόφυς τυ κόζμυ. Κε πός αλιος; Ανθροπος δε στάθικε πυ να μπορι να ζίςι μοναχός-τυ. Υτε τα στιχια, τ'αλιθινα στιχια. Κι ο

πιο έριμος ακόμα, κε στυ βυνυ τιν κορφι κε στι μέσι τυ πελάγυ να τον βάλις, κάθε πσιχι, κάθε αγρίμι στυ λόνκυ τα βαθ.α, κε το καπσαλιζμένο δέντρο καταμεσις τυ κάμπυ, βρίσκι τον σίντροφό-τυ. Πολες φορες έκανε με το νύ-τυ τι σιλογι τύτι ο Στρατις το Στιχιο, όταν άκυγε απο πίσο τυ τα λόγια τυ κόζμυ. Μα ο κόζμος ίνε στραβος, έλεγε. Με ότι βλέπι μιλάι.

— Μοναχα μέσα στυς ανθρόπυς μπορι να βρεθι κανένας αλιθινα έριμος, σιλογιζότανε. Τέτια μοναχσια μπορι να συ φέρι τρέλα! Μακρια απ' τυς ανθρόπυς, βρίσκι πάντα κανένας τον σίντροφό-τυ. Κε τάχα μοναχα ι ανθρόπι ίνε σίντροφί μας; Ενα ζοντανο, ένα σκιλι, ένα γατι, ένα πετύμενο ίνε κάπιες φορες καλίτερι σίντροφι απ' τυς ανθρόπυς. Κε μοναχα τύτα; Ενα δέντρο, ένας βράχος, ένα κύτσυρο ακόμα. Τυς μιλας κε συ μιλύνε. Τ' αγαπας κε σ' αγαπύνε. Τίφλα νάχυνε ι ανθρόπι κε τα καλά-τυς.

Ομτός' ο Στρατις το Στιχιο μίτε τέτιο σίντροφο δεν ίχε κανένα. Υτε σκιλι, ύτε γατι, ύτε ζοντανο, ύτ' ένα κύτσυρο ακόμα.

Το κορίτσι-τυ, το Μαχο, τι μονάκριβί-τυ, τιν ίχε απο μικρι σε μια γερόντισα, πυ τιν ίχε αναθρέπσι ορφανύλα Στι χάσι κε τι φέκσι τιν έβλεπε, τα πόδια-τυ δε βαστύσανε ν'ανεβένι σιχνα απάνο στο χοριο κε το πσομί-τυ ίτανε κάτο στο γιαλο. Μα ι αγάπι κ' ι λαχτάρα-τις ίτανε πάντα μαζί-τυ. Κε μ' αφτι βαστιότανε στον κόζμο.

— Κ' ι έγνια κ' ι αγάπι σιντρόφι-μας ίνε, έλεγε μοναχός-τυ. Κ' ι καλίτερί-μας σιντρόφι. Αφτι κι ο Στρατις. Τον κσέρο κε με κσέρι. Τυ μιλο κε μυ μιλι. Μαλόνομε κι αγαπίζομε. Οσπυ να κλίσομε τα μάτια κε να χορίσομε για πάντα.

Ετσι κάθε βράδι, σα μαγίρεβε κανένα πσαράκι μες στι βάρκα-τυ κε τραβύσε κε τιν τσότρα-τυ, έβαζε κέφι ο Στρατις

με τον Στρατι, κε κςαπλομένος απὰνο ςτο πριμνιο ςκαμνι ανάςκελα, κίταζε ταςτρα τ' υρανυ κι άρχιζε τιν κυβέντα με τον εαφτό-τυ κε με τις έγνιες-τυ. Περνύςανε ι όρες χορις να τις καταλαβένι. Κι όταν κατέβενε γλικα ο ίπνος απο τ'άςτρα κε τυ γλικοςφαλύςε τα μάτια, ὲκανε το ςταβρό-τυ κι αποχερετύςε τον φίλο τυ: „Πολα ίπαμε, Στρατι. Ορα για ίπνο, καλινίχτα. Επερνε μια βαθιαν αναπνοι κ' έχανε τον κόζμο. Τα κιματάκια τον νανυρίζανε με τα φιλιὰ-τυς: „Καλινίχτα, Στρατι, καλινίχτα...“

Ενα μαγιάτικο βράδι, χαρα θευ, πυ τ' αςτέρια ίχανε πλιθίνι ςτον υρανο — μιριάδες άςτρα ίχανε προβάλι εκίνο το βράδι απ' όλες τις μεριες κε ςτριμὸνονταν τρελα το ένα κοντα ςτο άλο, να χαρύνε τιν όμορφι νίχτα — ο Στρατις ίχε γλέντι ςαν πάντα. Ολι ι τςότρα ὲγινε θιςία εκίνο το βράδι. «Τράβα, Στρατι, άλι μιαν ακόμα να πὰνε τα φαρμάκια κάτω». Κε τραβύςανε ο Στρατις με τον Στρατι. Σαν έςτροςε κε κςαπλόθικε κε τράβικςε κ' ένα τςιμπύκι, έδεςε τα χέρια-τυ πίςο απ' το κεφάλι κι άρχιςε τιν κυβέντα:

— Καλα περάςαμε κε ςίμερα, Στρατι.

— Δόκςα-ςι ο θεος!

— Για κίτα τ' αςτέρια, Στρατι. Σμάρι τ' αςτέρια απόπςε. Γεμίςανε τα υρὰνια. Κι όλο φανερὸνοντε κενύργια. Ολο βγένυνε κε τελιομο δεν έχυνε.

— Λες κ' έχι πανιγίρι ςτα πςιλα ο γερο-θεος. Ολα-τυ τ'αςτέρια τἄβγαλε όκςο, δεν άφιςε κανένα απόπςε.

— Κερος γι' αρμένιζμα, Στρατι. Σαν έχις τέτια αςτροφενκια, τι να το κάνις το φενκάρι; Απιςτο πράμα. Συ ρίχνι ςτάχτι ςτα μάτια. Συ μπερδέβι τις ςτεριες, ςυ ανακατέβι όλα τα πάντα. Λες κε κάνι μάγια απάνο ςτις θάλαςες κε μαγέβι τυς μαρνέρυς. Ανάθεμὰ-το! Διο φορες ναβαγίςαμε με το φενκάρι. Στρατι, το θιμάςε;

— Το θιμάμε, λέι; I θίμισι μας απόμινε... Κε δεν ίνε πυ θα σε φάνε τα πσάρια, μόνο θα συ πΰνε κε τίφλα. Κε θα γελάι κε το φενκάρι απο πάνο-συ. Ιδες, αλίθια, πος γελάι το φενκάρι καμια φορα;

— Το φενκάρι; Διο πίχες ανίγι το στόμα-τυ, Στρατι, σα θέλι να γελάσι.

Ο Στρατις τέντοσε τα χὲρια-τυ κε κσεραχαμνίστικε. Θιμίθικε τα χρόνια πυ περάσανε. Μια ζοι απὰνο στι θάλασα, σαρὰντα, τόσα χρόνια. Εφαγε το σαλάδο με το καντάρι, με το κυλιὰρι ίπιε τι θάλασα. Φυρτὺνες, μπυνάτσες, καραβοτσακίζματα, πέλαγα, οκεανι, πολιτίες, χαρες, λίπες, λαχτάρες, αποθιμιες, χαροπαλέματα κε πανιγίρια. Ενα κυφάρι παλέβοντας σαράντα τόσα χρόνια ανὰμεσα στερια κε θάλασα, χορις αναπαμο, χορις ανάσα. Μια ζοι όρτσα κε πότζα. Μια ζοι σάρπα κε φύντο. Τὸρα στιν ανατολι κε τόρα στι δίσι. Να τα σιλογίζεσε κε να συ γιρίζι το κεφὰλι...

— Κε τι απολὰπσαμε, Στρατι; Τίποτε.

— Κε πιός απόλαπσε τίποτε στον πσεφτόκοζμο; Ιτε κε γιρίζις σαν τον άνεμο, ίτε κε μένις καρφομένος στο χόμα, σαν το δεντρι, τα ίδιο απόλαπσες. Χαρες κε λίπες μια στιγμι ένα γίνοντε. Κε δεν τις κσεχορίζις τιν μιαν απο τιν άλι...

— Σαν παραμίθι, Στρατι, σαν κσένο παραμίθι.

— Κε σαν πάρι τέλος το παραμίθι, τί συ απόμινε; Ενας καιμος. Ενας καιμος για τα καλα τυ κόζμυ κ' ένας καιμος για τ' αχαμνά-τυ.

— Οσπυ να κλίσομε τα μάτια, Στρατι.

— Πες κε πός τἄχομε κλιζμένα. Τί βγένι; Οστόσο, πριν να κλίσο, κάτι καρτερο να δο ακόμα. Δε μ' ακσίοσε ο θεος να το δο. Σα μ' ακσιόσι, τότε θα πο κ' εγο: «Νιν απολίις τον δύλον-συ, δέσποτα». Θα το πο με τιν καρδιά-μυ σαν το Γέρο-Σιμεον, πυ λένε τα γράματα.

— Ο θεος να δόσι, Στρατι.

— Πάι να μαραθι το καιμένο το κορίτςι! Ενα μυ τάφιςε ι μάνα-τυ, ςαν έφιγε. Μαζι φίγαμε ςτο ταξίδι. Εγο κςαναγίριςα κ' εκίνι — θεος ςχορες'-τιν! — δεν κςαναγίριςε πια. Βρίκε καλίτερα κε μας άφιςε. Τί να γένι; Ιπα κ' εγο να μ' ακςιόςι ο θεος να το παντρέπςο, να το δλογίςο, να πιάςο πεδι απ' τα χέρια-τυ, να χαρι κ' εκίνι εκι πυ δρίςκετε. Δεν ίτανε το θέλιμα τυ θευ. Ολα τα κορίτςια παντρεφτίκανε, βρίκανε τιν τίχι-τυς, ακυμπίςανε το κεφάλι-τυς. Τυ ςχινιυ κε τυ παλυκιυ κε βρίκανε τον δικό-τυς! Ιχανε μονάδες αφτα. Τα ορφανα όμος; Αφτα τα φιλάι, λέι, ο Χριςτος για τον εαφτό-τυ. Ας ίνε. Σαν τον κρίνο ςτι γλάςτρα μαράθικε το Μαχο. Κ' ι έγνια-τυ μυ δίνι ζοι εμένα.

— Εχι ο θεος, Στρατι... Πύ κςέρις ακόμα; Καθένας με τιν τίχι-τυ. Μιν το βάζις μαράζι. „Αργοπαντρεμένι καλοπαντρεμένι!" το λέι κ' ι παριμία...

Ενας δίχας κςερος ακύςτικε μες ςτι ςιγαλια τις νίχτας. Ενας κόμπος έπιαςε το Στρατι ςτο λεμο, κάτι-τι τυ φάνικε πος τυ αποςτάθικε ςτο λαρίνκι κ' έδικςε να το πετάκςι. Ακυςε μόνος-τυ το βίχα-τυ μέςα ςτι ςιγαλια κε κςαφνίςτικε.

— Πιός έδικς' έτςι; Χριςτος κε Παναγια!

— Κανένας. Εςι έδικςες, Στρατι.

— Αλίθια, εγο έβικςα. Κε κςαφνίςτικα. Νόμιςα πος έδικςε το Μαχο. Δεν μπορο ν' ακύο άνθροπο να δίχι... Δεν μπορο.

Μια ςιοπι θανατικι έπνικςε το δίχα. Τςιμυδια δεν αγρικιότανε τριγίρο. Τ' αςτέρια λαμπιρίζανε δυδα ςτον υρανο κε τα κιματάκια πυ φλιζδίζανε ςτα πλεδρα τις δάρκας αποκιμίθικαν κι αφτα. Λες κι ο γερο-θεος, κυραζμένος απ' τιν αγρίπνια, ίχε κλίςι τα μάτια-τυ μέςα ςτα υράνια κ' ι ανκελι ςτάζαν' αφιόνια πάνο ςε ςτερια κε θάλαςα, καμια φονι να μιν κςιπνίςι τον κίριο.

Ο Στρατις ςίκοςε τα μάτια-τυ πονετικα.

— Ι Πύλια έγιρε να βασιλέπσι, ίπε σιγα-σιγα, κλίνοντας τα μάτια. Εγνιες-μυ κιμιθίτε, να κσιπνίσομε πάλι τιν αβγι...

— Καλινίχτα, Στρατι, καλινίχτα.

Ολι τιν ιμέρα — ανίμερα τυ Χριστυ — ι «Μαχο», ι βάρκα τυ Στρατι, σάλεβε μοναχί-τις, δεμένι στον κσίλινο μόλο. Ο Στρατις το Στιχιο δεν ίχε φανι καθόλυ στο γιαλο. Δεν ίτανε ι μεγάλι σκόλι πυ τον κράτισε μακρια απ' τι βάρκα-τυ. Υτε απόκρια, ύτε Λαμπρι, ύτε άλι μεγάλι γιορτι τον κσελόγιασε ποτέ-τυ. Μονάχα τυ Χάρυ τα πανιγίρια τον κσελογιάζανε τον Στρατι. Κ' ίτανε το τελεφτέο τύτο, ανίμερα τυ Χριστυ.

Βράδι-βράδι κατα το σύρπομα φάνικε ο Στρατις το Στιχιο κατεβένοντας στο γιαλο. Σκιφτος, σκεβρομένος, με το κομπολόγι κρεμασμένο πίσο απ' τα δεμένα χέρια-τυ, περπατύσε τρεκλίζοντας σα μεθισμένος. Με τον κύκο κατεβασμένον ος κάτο στα μάτια, σαν να μιν ίθελε να βλέπι τον κόσμο, μ' ένα μάβρο πυκάμισο πυ τύπνιγε σα θιλια το λεμο, κατέβενε παραπατόντας απάνο στα κσερολίθαρα. Πσιχι δεν ίτανε στιν ακρογιαλια. Ο ίλιος ίχε βασιλέπσι, αφίνοντας χρισάφια πίσο-τυ — ο Στρατις δεν έβλεπε άλο απ' το μυντο χόμα — κε το φενκάρι ίχε πσιλόσι στον υρανο, γεμίζοντάς-τον ένα γαλάζιο φος. Ενα πανιγίρι κάνανε στον υρανο τα ζμιγμένα χρόματα, σαν να καλύσανε όλες τις πσιχες στο γλικο κσεφάντομα. Ο Στρατις, με το κεφάλι σκιμένο κάτο, δεν έβλεπε άλο απ' το μυντο χόμα. Ενας λάκος νεοσκαμένος δίπλα σ' ένα περιβόλι τύφερε στα ρυθόνια μια μιροδια παράκσενι απ' τα σπλάχνα τις γις, πυ τυ φάνικε γλικια σαν παριγορια κε σαν κάλεσμα να πέσι κε να κιμιθι έναν ακσίπνιτον ίπνο.

Εφτασε σιγα-σιγα κάτο στο γιαλο κε πέρασε τιν κσίλινι

ςκάλα. Ι «Μαχο» ι βάρκα-τυ τον περίμενε, γλικοςκλέβοντας παραπονεμένι απάνο ςτα νερα. Σαν πέςανε τα μάτια-τυ απάνο-τις τύρθανε τα κλάματα. Στάθικε κε κύνιςε το κεφάλι-τυ, το γέρικο κεφάλι με τάςπρα μακρια μαλια, το κύνιςε λιπιτερα κε κατάπιε μέςα-τυ τα δάκρια-τυ. Ελιςε το ςχινι κε πίδιςε μέςα, όπος έκανε πάντα. Υτε ο ίδιος ίκςερε ςίμερα τί έκανε. Επιαςε τα κυπια, αλαργάριςε λιγάκι κε φυντάριςε αρόδυ. Σαν έζβιςε ο κρότος τις άνκιρας μέςα ςτιν ιςιχία τυ διλινυ, ςτάθικε ςτι μέςι τις βάρκας ςα χαμένος. Ποτε δεν ίχε πέςι τόςο βαρια ι άνκιρα ςτιν ανκαλια τυ νερυ. Στάθικε πολιν όρα έτςι ςαςτιζμένος. Ιςτερα έκανε το ςταβρό-τυ να πέςι να κιμιθι. Μα πάλι τυ ίρθε να ςικόςι τιν άνκιρα, να ζιγόςι ςτο μόλο κε να βγι ςτι ςτερια. Τον έπνιγε κάπια ςτενοχόρια. Πρότι φορα ένιοθε πος ιτανε μοναχός-τυ μέςα ςτον κόζμο κε μοναχός-τυ μέςα ςτι βάρκα. Αλιθινο ςτιχιο. Κε ο κόζμος τυ φάνικε τόρα διο φορες πιο μεγάλος κ' ι βάρκα-τυ καράβι τρικάταρτο, πυ βριςκότανε μέςα μοναχός-τυ κ' έριμος, μικρος, μικρος, μικρότερος απο ένα μαμύνι. Καμια φονι δεν αποκρινότανε τόρα ςαν τις άλες φορες ςτυς ςτοχαζμύς-τυ. Ι έγνιες-τυ ίχανε πεθάνι κι αφτες. Κε τυ ίρθε φόβος. Κςανάκαμε το ςταβρό τυ κε καθος δεν τον βαςτύςανε πια τα πόδια έγιρε κε κςαπλόθικε χάμυ, ςα ζαλιζμένος. Τα γέρικα ςτίθια-τυ ανεβοκατεβένανε, ςαν να τα τάραζε φυρτύνα, το κεφάλι-τυ ςάλεβε, το άςπρο κεφάλι, ς' ένα μιρολόγι παράκςενο χορις δάκρια.

— Στο καλο, Μαχο, ςτο καλο, πεδί-μυ. Σε βλόγιςα κε ςε πάντρεπςα. Νιφύλα με τάςπρα ςε προβόδιςα, Μαχο, με τον γαμπρο τον καβαλάρι. Στο καλο, Μαχο, κε ςτιν καλι τιν όρα. Αφτο καρτερύςανε να δύνε τα μάτια-μυ...

Ενα ποτάμι δάκρια χίθικε κςαφνικα απ' τα μάτια-τυ, ςαν μπόρα πυ κςεςπάι μες' ςτιν άπςι τις κυφόβραςις.

— Στο καλο, Μαχό-μυ. Σε βλόγιςα κε ςε πάντρεπςα. Αφτο καρτερύςανε τα μάτια-μυ. Εριγες κε πίρες μαζί-ςυ τις

έγνιες-μυ κε τις λαχτάρες-μυ. Το Στρατι μαζί-συ τον πίρες.. Κι απόμινα ένα κσερο κυφάρι, μονάχος κι απομόναχος. Ενα κυφάρι για πέταμα. Πυ ύτε να το πετάκσις δεν ακσίζι.. Στιχιο τυ στιχιυ. Αφτο καρτερύσανε τα μάτια-μυ. Ας μυ τι κλίσι τόρα ο θεος...

Εκλισε τα μάτια-τυ κε δεν τάνικσε πια. Καμια φονι δεν τον καλονίχτιζε τόρα. Κ' ι σιντρόφισές-τυ, ι αχόριστες ι έγνιες κ' ι λαχτάρες, τον αφίσανε κι αφτες κε φίγανε μακρια.. Τα κιματάκια μόνο φλιζβίζανε στα πλεβρα τις βάρκας::

— Καλινίχτα, Στρατι, καλινίχτα...

ΤΑ ΣΚΙΛΙΑ

— Νά-τονε. Με τα ςκιλια πάλε θα τα βάλι! Να το ιδις...

Ιπε ο Καπεταν-Γιάνις ο Μελαχρινος, δίχνοντας με το δάχτιλο κατα το μόλο κε ρυφόντας τον ναργιλέ-τυ. Ο Μιχαλιος ο Μακαρας κύνιςε το κεφάλι-τυ.

— Τρομάρα να τΰρθι! Ινε κε χυνιάδος-μυ. Δεν τον έπερνε καλίτερα ο θεος να ισιχάσι! ίπε ςιγαλα μέσα στα δόντια-τυ.

Κατο στο μόλο, μέςα στο ςύρυπο — ίχε πάρι πια να βραδιάςι — φάνικε ο Ανκελις, με το μακρί-τυ καπότο, τον κύκο κατεβαζμένον ος τα μάτια, δραςκελίζοντας παράκςενα το ίσομα, ςαν να πιδύςε λιθάρια.

— Ακυ ν' ακύςι: τόρα, ίπε πάλι ο Γιάνις ο Μελαχρινος. Οπυ νάνε θάρχίςι ι παράσταςι. Δεν απολίπι κάθε μέρα.

— Αμ! τί ν' ακύςο, Καπεταν-Γιάνι-μυ! τΰκαμε ο Μιχαλιος ο Μακαρας, πέρνοντας τιν ανάςα-τυ ςαν να χαζμυργιότανε κε ςαν ν'αναςτέναζε μαζι. Τί ν' ακύςο, Καπεταν-Γιάνι-μυ; Μια κε διο τάχο ακυζμένα; Κάλιο να τον έπερνε ο θεος, ςυ τΰπα, να ιςίχαζε κι αφτος, κ' ι γονέι-τυ κ' ι κςένι ανθρόπι.

Απάνο ςτιν κυβέντα, γαβ-γαβ, λιςάκςανε τα ςκιλια ςτις πρίμες τον καιχιον. Διο καίκια ίτανε δεμένα στο μόλο. Γαβ-γαβ κι απο τα δίο, πότε τὄνα ςκιλι, πότε το άλο. Τρόγανε τα λιςακά-τυς να κιμίκςυν όκςο απ' το καίκι, ροκανίζανε το παραπέτο με τα δόντια-τυς, όςο βλέπανε τον Ανκελι μπροςτά-τυς. Εκίνος ίχε ςταματίςι απάνο στο μόλο κε τα φοβέριζε με τα χέρια-τυ, με το κεφάλι-τυ, με τα πόδια, με όλο-τυ το κορμι. Σικόθικε ο κόζμος στο πόδι. Απ' τον καφενε πετάχτικαν όλι ι χαζι κε κάνανε γύςτο. Τα παράθιρα τις αχρογιαλιας γεμίςανε γινέκες κε κοριτςόπυλα. Τα πεδια τρέχανε με ςάλτυς κε φονες ςτο μόλο κ' έςπροχνε το ένα το άλο να ζιγόςυνε, μα δεν κοτύςανε απ' το φόβο-τυς.

— Ακυ ν' ακύςις, ίπε πάλι ο Γιάνις ο Μελαχρινος ρυφόνιας τον ναργιλέ-τυ. Εδο σε θέλο να ιδις τ' ίνε το μιαλο τυ ανθρόπυ. Αφτος, μάτια-μυ, έμαθε κε τι γλόςα τον ςκιλιον. Γαβ-γαβ! Καταλαβένις τυ λόγυ-ςυ τί λένε; Εκίνος όμος το καταλαβένι κε τυς μιλὰι κε τυς αποκρένετε. Αφτο θα πι να χάςις το νικοκίρι...

Ο Ανκελις έβαλε άκςαφνα τις φονες. Φονι τα ςκιλια φονι κι αφτος. Δες κε λογομοχύςανε εκατο νοματέι. Κάπυ-κάπυ τα ςκιλια ςοπένανε βραχνιαζμένα, ςαν να τυ δίνανε απόκριςι, ςαν να τον βρὶζανε, ςαν να τον φοβέριζαν, ςαν να τον κοροιδέβανε. Χαλύςε ο κόζμος κε ο Ανκελις το χαβά-τυ.

— Δε ςας τὄπα, μορε, χίλιες φορες; Γιατί δε μ' αφίνετε ίςιχο; Γιατὶ δε λυφάζετε; Τί ςας νιάζι, μορε, εςας για τις κςένες ένιες; Κυμὰντο θα ςας βάλο στο κεφάλι-μυ; Ε;

Τα ςκιλια λιςάγανε απ' τις κυπαςτες. Γαβ-γαβ! Γρρ... γρρ... Τρὸγανε το κςίλο με τα δόντια-τυς, απο τι μάνιτα.

— Εγο, μορε, φοβίθικα; Εγο φοβίθικα τι φορτύνα; Απάνο ςτ' άλμπυρο δε με ίδατε, μορε; Δεν ανίκςατε τα

στραβά-σας να με ιδίτε; Τι σκύζετε το λιπον σα λισαζμένα; Πρότος κε καλίτερος μαθες δεν ίμυνα στιν κυβέρτα, στο τιμόνι, στις στάβροσες, απάνο; Εγο φοβίθικα; Πέντε φορες δε χίμιξε το κίμα το ζοντανο να με σινεπάρι απ' τιν κυβέρτα κε πάλεψα σαν παλικάρι; Τί σκύζετε το λιπον; Πιός σας έβαλε να σκύζετε;

Σταμάτισε λιγάκι βραχνιαζμένος. Τα σκιλια υρλιάζανε απ' τις κυπαςτες κε τυ δίχνανε τα δόντια-τυς άγρια κε κοροιδεφτικα. Ο Ανκελις έσκιψε κε πίρε ένα λιθάρι.

— Φοβιτσάρις, ε; Εγο φοβιτσάρις; Να συ δίξο εσένα, κυτσονύρι, πιόνε λες φοβιτσάρι!

Κε πέταξε τιν πέτρα κατα το καίκι. Τα σκιλια λισάξανε, τα πλεμόνια-τυς βράζανε σαν το νερο πυ κοχλακάι στι φοτια κ' ι στρινκλιές-τυς δεν ίχανε τελιομο. Ο Μιχαλιος ο Μακαρας, ο γαμπρός-τυ, κατέβικε κάτο στο μόλο να τονε σιμαζέψι. Τονε ζίγοσε κε τον άδραξε απ' το μανίκι.

— Δε μαζέβεσε, βρε αχμάκι; Εγινες μασκαρας τον σκιλιον αλίθια, κι απ' αλίθια, πυ λει ο λόγος. Σίρε στο σπίτι! Φτάνι πια βαρέθικε ο κόζμος να σ' ακύι...

Κε τον έσιρε κατα τον καφενε. Ο Ανκελις σίκοσε τα μάτια-τυ παραπονεμένα κε κίταξε τον γαμπρό-τυ.

— Εγο να σιμαζεφτο; Τί σας έφτεξα μαθες; Σα με βρίζυνε τί να κάνο; Φοβιτσιάρις, λέι, κι άφισα το καράβι κε βγίκα στι στερια κε σεργιανο στα καλντερίμια κε τρόο χαράμι το ψομι.. Κάθε μέρα τα ίδια μυ λένε τα κοπρόσκιλα. Δεν ίνε πια ζοι ετύτι, Μιχαλιό-μυ.

— Ελα, σίρε στο σπίτι κι άφισε τις παλαβομάρες, να μι σ' αναγελάι ο κόζμος. Ελα, το καλο πυ συ θέλο.

Ο Μιχαλιος τον έσερνε απ' το μανίκι. Εκίνος αντιστεκότανε.

— Να σιμαζέψυν τα σκιλιά-τυς ο κόζμος, γιατι θα γίνι μεγάλο κακο. Αφτο συ λέο μονάχα! ίπε σκυπίζοντας τα μάτια-τυ απ' το κακό-τυ.

Ο Μιχαλιος, ςαν ίδε κι αποίδε πος δεν τον έχαμε ζάφτι, τον πίρε με το καλο.

— Ενια-ςυ! Αβριο θα πο τον καπετανέον να τα ςιμαζέπςυν. Αιντε να ιςιχάςις τόρα.

Ο Ανκελις δεν έπερνε απο λόγια.

— Κε τον καπετανέον κε τον αλονον. Ολα τα ςκιλια. Κ' εδο κι απάνο ςτυς μαχαλάδες. Κε τα μαντρόςκιλα κε τα μικρα κατςαρομάλικα, τα ςτρίνκλικα κε τα κυτάβια. Ολα να τα ςιμαζέπςυνε. Να μι με βρίζυνε ςαν πιγένο το δρόμο-μυ. Δεν κοτάο να περάςο απο γιτονια. Τςυπ! κε κςεπροβάλυν απ' τις πόρτες κι απ' τα παραθίρια. «Ο φοβιτςιάρις, ο φοβιςτιάρις!» Εγο ίμε φοβιτςιάρις, Μιχαλιο; Δεν με κςέρις τυ λόγυ-ςυ; Στο μπρίκι-ςυ δε με τακςίδεπςες; Σαν έφιγα κε ς'άφιςα κε βγίκα ςτι ςτερια — εςι το κςέρις το γιατι — ας όπςετε πυ με κατάντιςε.

Κε τον πίρανε τα κλάματα. Ο Μιχαλιος τονε λιπίθικε κε τον πίρε με το καλο ςτο ςπίτι. Απο πίςο τα ςκιλια υρλιάζανε ακόμα, τον κινιγύςανε με τις φονές-τυς, όςπυ χάθικε απ'τα μάτια-τυς.

Ο Μιχαλιος ο Μακαρας κςαναγίριςε ςτον καφενε.

— Κακος μπελας! ίπε κςαναπέρνοντας το ςκαμνί-τυ δίπλα ςτον Καπεταν-Γιάνι τον Μελαχρινο. Κακος μπελας. Απο τότε πυ τΰςτριπςε — πέντε χρόνια πάνε τόρα — πες πος έχυνε λίπςανο μες ςτο ςπίτι-τυ. Καθιμερινο λίπςανο.

— Δε ς' αρότιςα ποτες, άλιθια! ίπε ο Καπεταν Γιάνις, πός τυ προτοφάνικε μαθες αφτο το βάςανο; Σινκενάδι-ςυ ίνε κε ςτι δύλεπςί-ςυ τον ίχες. Πός τυ κατέβικε μαθες ετύτι ι πετρια;

— Βλαςτίμα-τα! Τί να τα λέμε; ίπε κυνόντας το κεφάλι-τυ ο Μιχαλιος. Πος να το πο κ' εγο δεν κςέρο. Σα με ρο-

τας, εμένα δε μυ βγένι απ' το κεφάλι πος το μεράκι-τυ τον έφαγε. Ι αγάπι να πύμε. Ακυσες να τρελαθι άνθροπος απο αγάπι; Ακυστα τόχα κ' εγο στα παραμίθια. Ολι ι άνθροπι, βλέπις, ένα πράμα δεν ίνε. Αλος γενιέτε έτσι κι άλος γενιέτε αλιος. Με το ζόδιό-τυ καθένας. Ενας μεραχλις κε βερεμιάρις, κι άλος γλεντζες κε καρφι δεν τυ κέγετε...

— Σοστα τα λες! ίπε ο Καπεταν-Γιάνις κσερα-κσερα, σκιμένος απάνο στο μαρκύτσι-τυ.

— Ετσι τα κόβι το κσερό-μυ. Αν ίνε αλιος, σιμπάθαμε. Τον ίχα πάρι, πυ λες, με το μπρίκι-μυ. Πίγαμε να φορτόσομε πιρίνα στο Βόλο. Καλος γεμιτζις ο Ανκελις κε γερο παλικάρι. Σε κίνο το τακσίδι ομτόσο έγινε άλος άνθροπος. Ι δυλιά-τυ δυλια, δε συ λέο! Μα ύτε να φάι, ύτε να πιι, ύτε να κιμιθι μαθες. Ζαρομένος στιν πλόρι, κοντα στο τσιμπύκι, αγνάντεβε το πέλαγο σα χαζος. Σε δέκα μέρες μέσα κιτρίνισε κε μαράθικε κ' έγινε σαν το θιαφοκέρι. «Βρε καλέ-μυ, βρε κακέ-μυ. Τί έπαθες;» Τίποτα αφτος. Τσιμυδια! Το χαβά-τυ. Τον πόναγε ι πσιχί-μυ. Κάναμε κε κακο τακσίδι, Γενάρις μίνας· ποδίσαμε κε στι Σκίρο· μας κλίσανε ι κερι, μιν τα ροτας. Τέτια γρυσυζια δεν τιν ματάχα δι. Σα φτάσαμε με το καλο στο Βόλο, ένα πρωι τονε χάνο. Ανκελις εδο, Ανκελις εκι. Τίποτα. Διο μέρες τονε γιρέβαμε. Πίγε κι ο νύσ-μυ σε κακο, μιν τονε σκοτόσανε μαθες, μι σκοτόθικε μοναχός-τυ. Ο λοστρόμος με λιπίθικε. «Να ιδις, μυ λέι, καπετάνιε, πος μας τόστριψε ο Ανκελις. Ινε γιριζμένος στιν πατρίδα με το βαπόρι». Δεν έβαλα προσοχι στα λόγια-τυ. Γιατί μαθες να γιρίσι στιν πατρίδα; Μίπος τον κακοπίραμε; μίπος τυ κακομίλισε κανένας; Εμις τον ίχαμε μι στάκσι κε μι βρέκσι. Ο λοστρόμος όμος το χαβά-τυ. „Ακυ-με πυ συ μιλάο, καπετάνιο, μυ λέι. Το πεδι ίνε βαρεμένο απο αγάπι. Απ' τι στιγμι πυ σαλπάραμε, τα μάτια-τυ δεν κσεκολίσανε απ' το νισι, κε σαν αφίσαμε το νισι πίσο-μας, πάλε, με τί μπύσυλα τα μιά-

τια-τυ εχι γιρνύ;αν μες το πέλαγο. Κάτι κσέρο πυ συ μιλάο. Το κσέρις το μικρο σπιτάκι απάνο στιν Ανάλιπσι, με τιν κλιματαρια απ' όκσο. Εκι ταξίδεβε ι καρδύλα-τυ". Εκανα το σταβρό μυ. «Βρε τυ παπα τιν κόρι;» τυ κάνο. „Σοστα, μυ λέι. Τιν παπαδοπύλα τι μικρι, το Μιγδαλιο, με τις μακριες κοτσίδες. Κε σα θες να μάθις κε περσότερα, ι κακες γλόσες λένε πος απαντιθίκανε κριφα πολες φορες μες στις κυμαριες κε πος κε λόγο έδοκε μαθες τις παπαδιας για να τιν πάρι». Εκανα κε πάλι το σταβρό-μυ. «Με γιά-τυ, με χαρά-τυ, λέο. Μα πιός τον κινιγύσε κε τόσο βιάστικε; Με το καλο θα γιρίζαμε μια μέρα». «Λογαριάζις, μυ λέι, ο λοστρόμος, καλί-τυ ορα! Λογαριάζις με τιν αγάπι!..» Λες κε ίτανε προφίτις. Οπος τόπε κ' έγινε. Σα γιρίσαμε μ' ένα μίνα στιν πατρίδα, μάθαμε τα μαντάτα με το νι κε με το σίγμα.

Πίρε λίγο ανάσα ο Μιχαλιος ο Μακαρας, έστριπσε κ' ένα τσιγάρο κε κσανάρχισε, βγάζοντας διο σίνεφα απ' τα ρυθύνια τυ.

— Να μι στα πολιλογο, σα γίρισε στιν πατρίδα με το βαπόρι, μια κε διο στυ παπα. Βρίκε κε τιν όρα πύλιπε ο παπας στον εσπερινο. Ι παπαδια, όπος ίπαμε, ίτανε ένα με το κορίτσι κε τον γυστάριζε μαθες για γαμπρο. Σαν τον ίδανε κσαφνιστίκανε. «Με το καλο, πὸς έτσι κσαφνικα;» τυ λέι ι παπαδια. Αφτόνε τονε πίρανε τα κλάματα. «Θα τιν αφίσο τι θάλασα, λέι, δε βαστάο πια. Δε βαστὰο πια τιν κσενιτια». Ι γινέκες κερὸσανε. „Βρε αμαν, βρε ζαμαν, τυ λέι ι παπαδια, εδο πολικάρια κε παλικάρια, ντυνιας ολάκερος στι θάλασα ίδε χαίρι κε προκοπι. Κάνανε βιος κε ιπόλιπσι κε πλεύμενα δικά-τυς κε τυ πυλιυ το γάλα, τ' αγαθα τυ θευ γεμίσανε το σπίτι-τυς. Κι ο παπας μαθες τον κερό-τυ κε τ' αδέρφια-μυ κε τ' ακσαδέρφια-μυ, όλο μας το σόι κε το σόι το δικό-σας γεμιτζίδες σταθίκανε. Κε μις μαθες, κε γινέκες κε μανάδες κι αδερ-

φάδες, τυς απαντέχαμε στιν κσενιτια κε με το καλο γιρίζανε πάλι κε τυ κόζμυ τα καλα μας φέρνανε. Εςι πια θα σταθις μονάχος σιμαδιακος;» Τΰπε κε τΰπε ι παπαδια, όςα κατέβαζε ι γλόςα-τις.

Ο Γιάνις ο Μελαχρινος έβαλε το λόγο-τυ:

— Ετςι ίνε ι γινέκες, ίπε. Εκινυς πυ χαθίκανε δεν τυς λυγαριάζυνε. Τα καλα πυ τυς φέρανε αναθιμιόντε μονάχα.

— Ας ίνε, κςανάιπε ο Μιχαλιος. Αφτος το ίχε πάρι απόφασι, μορε μάτια-μυ. «Κε τί θα κάνις μαθες εδο στον τόπο-μας;» τυ κςαναλέι ι παπαδια. «Κςέρο γο τί θα κάνο! Περιβολάρις θα γενο να σκαλιζο χόματα, βοςκος να βόςκο τα ζοντανα πάνο στα βυνα, πραματεφτις να τριγιρνάο στις γιτονιες. Φτάνι-μυ να βλέπο τιν αγάπι-μυ, το Μιγδαλιο, να χέροντε τα μάτια-μυ, ος να πεθάνο». Το κορίτςι κοκίνιςε, πυλες, μα δεν ίπε λόγο. Μίτε κ' ι παπαδια. Στραβομυριάςανε κ' ι διό-τυς. Εφιγε καμια φορα να πάι να ιδι τυς γονιύς-τυ μα ςαν κςαναγίριςε τιν άλι τιν ιμέρα, τυ κλίςανε τιν πόρτα. Αλα περίμενε κι άλα βρίκε. Τάκυς;

— Κ' ι παπαδοπύλα μαθες τον απαρνίθικε; ρότιςε ο Γιάνις ο Μελαχρινος κςερα-κςερα.

— Πρότα αφτι. Παράκςενο ςυ φένετε; Γαμπρο δεν ίθελε μαθες να πραματεφτι, ύτε βοςκο στο λόνκο να γιρίζι, να τον τρόι ι πςίρα κε ι κόνιδα. Παπαδοπύλα ίταν, καπετάνιςα να γένι λαχταρύςε... Παρακάτο μι ροτας κε μι γιρέδις. Σαν τυ κλίςανε τιν πόρτα τα πεθερικα, τΰβγαλε κι αβανιες ο κόζμος. Αλος πος φοβίθικε τι θάλαςα, άλος πος κςερνοβολύςε ςαν το γατι, άλος πος ίτανε ςιμιομένος κε μιν τα ροτας. Νίχτες ολάκερες τριγίριζε στις κυμαριες, γίρο απ' τιν Ανάλιπςι, ςαν το στιχιο κε ςαν τιν άδικι κατάρα, καρτερόντας τιν κοπέλα-τυ. Μιαλο ίν' αφτο. Δε θέλι κε πολι για να γιρίςι. Σαν τυ γίριςε, άφιςε τυς ανθρόπυς κε τΰβαλε με τα ςκιλια. Πρότα-πρότα τΰβαλε με το ςκιλι τις παπαδιας. Ελεγε —

στοχάσυ — πος τον αναγελύσε το σχιλι χε τὔλεγε τα χίλια διο αναμπέγματα χε πος τὄχε βαλμένο τάχα ι παπαδια χ' ι χόρι-τις χε τὄχαν δασχαλέπσι να τυ λέι μαθες λόγια σιμαδιαχα. Απο χι πίρε δρόμο. Τἄβαλε μ' όλα τα σχιλια τις γιτονιας, μ' όλα τον μαχαλάδον τα σχιλια χε με τα χαραβόσχιλα αχόμα. Βρίσχις άχρι; Σαν τον μιρίστιχαν χ' εχίνα τον χινιγάνε χε τον αλιχτυν, όπυ βρεθι χε — να μιν τα πολιλογύμε, Καπεταν-Γιάνι-μυ — ίνε να τονε χλες.

Ο Καπεταν-Γιάνις ο Μελαχρινος, πὔχε μετριμένα τα λόγια-τυ, τίλιχσε το μαρχύτσι γίρο απο τον ναργιλε χε δεν έβγαλε τσιμυδια. Ιχε πάντα τι γνόμι τι διχὶ-τυ, μα δεν τιν έλεγε, πάρεχς πότε χε πυ. Σε λίγο άνιχσε το στόμα-τυ:

— Πάμε να πάρομε χαμια μπυχια; Ορα ίνε... ίπε.

Σιχοθίχανε χ' ι διο χε τραβίχσανε τον ανίφορο.

Το άλο βράδι, στο ίδιο το τραπέζι, στα ίδια τα σχαμνια χ' ι διό-τυς. Ο Καπεταν Γιάνις ίχε χσεχάσι να παραγχίλι το ναργιλέ-τυ χι ο Μιχαλιος δεν ίχε το τσίπυρο μπροστά-τυ. Ιτανε χ' ι διο σα ζαλιζμένι. Γίρο-τυς ίτανε χι άλι μαζεμένι, περιμένοντας ορθι να μάθυν τα μαντάτα.

— Ο Μιχαλιος θα μας πι, ίπε χάπιος. Τυ λόγυ-τυ θα χσέρι...

Περιμένανε όλι με ανιχτα τα στόματα. Ο Μιχαλιος δε μιλύσε. Σε λίγο άνιχσε το στόμα-τυ.

— Τί να σας πο χ' εγο! Τα χσέρετε χαλίτερά-μυ. Για τιν όρα δε βρέθιχε αχόμα, εχσον απο τι βάρχα πυ τιν έριχσε ι θάλασα απάνο στον χάβο. Πιός χσέρι πυ ταχσιδέβι; Ταχσίδι χορις μπύσυλα...

— Δεν ίπε μαθες τίποτα στο σπίτι-τυ, σαν έφιγε; Δεν το πίρατε χαμπάρι το τί μελετύσε; ρότισε χάπιος απ' τιν παρέα.

— Τί να πι; αποχρίθιχε βαριεστιζμένος ο Μιχαλιος.

Τρελος άνθροπος τὶ να πι;... Μοναχός-μυ τον πίγα πσες στο σπίτι-τυ, πυ πάλεβε με τα σκιλια τον καιχιον. Σαν νὶχτοσε, σιχόθιχε στο πόδι. Πρότι φορα ὶτανε τάχατες πυ τόχανε; Πιό; να τονε βαστάχσι τρελον άνθροπο; Εβαλε το σχύφο-τυ χε λέι τις μάνος-τυ: «Αφὶνο για, μάνα. Στι θάλασα χσαναγιρίζο. Πάλε γεμιτζις. Παλιά μας τέχνι κόσκινο». Κ' έφιγε γελὸντας. Πύ να βάλι με το νὺ τις κ' ι διστιχιζμένι ι μάνατυ το τί μελετὺσε μέσα-τυ...

— Να μιν τονε πάρι πάλε χαμπὰρι κανένας σαν κατὲβιχε στο γιαλο; ίπε μες' στα δόντια-τυ ο Γιάνις ο Μελαχρινος. Τιχερὸ-τυ ίτανε, βλέπις.

Ο Μιχαλιος πίρε βαθιαν ανάσα. Οτι χε νἄλεγε, μέσατυ τον πονύσε ι χαρδιά-τυ.

— Τονε πίρε χαμπὰρι ένας μύτσος απο το καίκι. Τί βγένι; Πεδι πράμα ο μύτσος, δεν πίγε ο νύς-τυ σε χαχο. Ιστερα χε τυ τρελυ τα χαμὸματα τρελα τα λογαριάζι ο κόζμος χε κανις δε βάζι τιν υρά-τυ. Τον ίδε ο μύτσος. Τον ίχανε χσιπνίσι τα σκιλια. Ανεβένι στιν κυβέρτα χε τονε βλέπι πυ πολεμύσε να λίσι τι βάρκα τυ Μανόλι τυ Δειμονι, πΰτανε δεμένι στο μόλο. Σαν πίδισε μέσα κ' έλισε το πανι χε πίρε στα χέρια-τυ τι σκὸτα, άρχισε τις φονες: «Αφίνο για, Μιγδαλιο. Με το καλο ν' ανταμοθύμε πάλι. Πάο να συ φέρο οπ' τιν πόλι τα πριχια, τ' ασιμιχά-συ απ' τι Μαρσίλια. Κι απο τις Βενετιας τυς χρισιχυς πάο να συ φέρο δαχτιλίδι...» Παλαβα λόγια!.. Ορθος στεχότανε στιν πρίμι με τι σκότα στα χέρια. Ιχε φρεσχάρι. Ι στεριες βγάζανε αέρα. Λασκάδα το πανι, πρίμα κατάπριμα τον έβγαλε ο αέρας κατα το πέλαγο. Τί απόγινε; Πές-μυ να συ πο.

Τον πίρανε τα δάκρια χε τα κατάπινε μέσα-τυ.

— Ορα να σας αφίσο, χσαναίπε. Αφισα χε τις γινέχες μοναχες, νὰρθο να μάθο χανένα μαντάτο. Κανένας δεν χσέρι τίποτε. Οποτε θέλι ι θάλασα θα μας τον δόσι πίσο!..

Καλινίχτισε κε σικόθικε. Ολι βυβι γίρο, καθένας με τι γνόμι-τυ. Κάτο απ' το μόλο φτάσανε βραχνα τ' αλιχτίματα τον καραβόσκιλον. Λες κε περνύσε πάλι μπροστά-τυς, στιν όρα-τυ απάνο, ο Ανκελις, στιχιο ενος στιχιυ.

Ο Μιχαλιος βλαστίμισε απο μέσα-τυ:

— Σκαζμος βρομόσκιλα! Τόρα — πυ να μιν έσονα — θαρο πος καταλαβένο κ' εγο τι γλόσα-σας. Σκαζμος!

ΙΔΥ Ο ΝΙΜΦΙΟΣ ΕΡΧΕΤΕ...

Ιχε περάσι τα εξίντα ι Ταρσίτσα κε περίμενε ακόμα το γαμπρο. Τον περίμενε όρα τιν όρα, τα συρυπόματα κε το μεσιμέρι κε το διλινο κε τι νίχτ' ακόμα, στα βαθια μεσάνιχτα. Μίπος δε λέι το τροπάρι: «Ιδυ ο νιμφίος έρχετε εν το μέσο τις νικτος;» Ο ξαδερφός-τις ο παπας, στιν Αθίνα, τις το ίχε ξιγίσι κάποτε. Νιμφίος ίνε ο γαμπρος. Ο νιμφίος τις εκλισίας ίνε ο κίριος ιμον Ιισυς Χριστος. Το τροπάρι θέλι να πι πος κάθε όρα κε στιγμι πρέπι να τον περιμένομε, γιατι εχι πυ δεν τ'ολπίζομε, μέσα στα βαθια μεσάνιχτα, μπορι να φανεροθι. Ετσι ξιγύσε ο παπας το τροπάρι. Ι παπάδες όμος όλα τα ξιγάνε παπαδίστικα. Ι Ταρσίτσα — θεέ-μυ, σιχόρεσέ-με! — τάπερνε οστόσο αλιότικα τα λόγια τυ τροπαριυ. Δεν ίνε μονάχα ι εκλισία — έλεγε απο μέσα-τις — πυ περιμένι τον «νιμφίο»-τις. Κάθε τίμια γινέκα πρέπι να τον περιμένι κε να τον απαντέχι μέρα κε νίχτα, για να γίνι το θέλιμα τυ θευ. «Ιδυ ο Νιμφίος έρχετε εν το μέσο τις νικτος». Τα λόγια ίτανε ορέα κε τι μεθύσανε. Ανίγανε μπροστά-τις ένα μακρινο δρόμο, κε στ' απόμακρα το δρόμυ, σαν κάτασπρι φαντασία μέσα στο σκοτάδι, ερχότανε

πςιλος κε λιγιςτος κε λεβέντις ο Νιμφίος. Ολο ερχότανε κε κοντοζίγονε. Τα μάτια-τυ ìτανε καρφομένα απάνο στο πςιλο παραθιράκι, πυ τον περίμενε ι Ταρςίτςα χρόνια κε χρόνια. «Ιδυ ο Νιμφίος έρχετε!..»

Ιςτερα ι φαντασία ζβινòτανε απ' τα μάτια-τις, τα δέντρα, τα ςπίτια, τα λιακοτα, τριγιρίζανε πàλι κε πνίγανε το μικρο ςπιτάκι κε κρίβανε τον μεγάλο, τον πλατι δρόμο με τον ίςκιο τυ απονίχτερυ διαβάτι. Μα ι Ταρςίτςα δεν απόκανε να περιμένι. Ο γαμπρος δεν ίτανε αγένιτος, δεν ίτανε ονιροφαντασία κε πςέμα. Στο δρόμο βρίςκετε κε περπατι κ' έρχετε ολοένα. Απ' Ανατολι ί απο Δίςι, απο κάτυ θα φανι. Απ' τιν Αθίνα ί απ' τιν Αμερικι. Ινε τόπι μακρινι πυ τυς χορίζυνε βυνα κε θάλαςες. Κε ίνε εμπόδια κε αντιςκòματα στο δρόμο. Φυρτύνες, άνεμι, νεροποντες, θιρία, αρόςτιες. Μίνες κε χρόνια μπορι να ταξιδέβι ο άνθροπος. Ομος θα φτàςι μια μέρα εκι πυ τυ τὄταχςε ι Μίρα. Κε κίνι πυ τον απαντέχυν δεν πρέπι ν' απελπìζοντε, δεν πρέπι να τον λιζμονάνε, μόνο μέρα κε νίχτα να ζύνε με τιν ελπίδα-τυ κε τιν απαντοχί-τυ. Ετςι το θέλι ο θεος. Το τροπάρι ίχε κε άλα παρακάτο. „Κε μακάριος ο δύλος, ον εβρίςι γριγορòυντα, ανάκςιος δε πάλιν ον εβρίςι ραθιμύντα". Ο παπας τα ίχε κςιγίςι κε τα λόγια τύτα. Χαρα ς' εκίνονε — άντρα γινέκα — πυ θ' αγριπνάι κε θα περιμένι· κε πάλι, ντροπι ς' εκίνονε, πυ θα τον πάρι ο ίπνος κε θα κιμιθι ςτι μεγάλι τιν όρα. Κε ι Ταρςίτςα αγριπνύςε μίνες κε χρόνια, γιατι τις ίχε καρφοθι ι ιδέα πος ο „νιμφίος" θ'αρχόντανε νίχτα, όπος το λέι το τροπàρι. Κε αν ερχότανε κ' έβριςκε τιν πόρτα ςφαλιςτι κε το λιχνάρι ζβιζμένο κε τιν καλί-τυ παραδομένι στον ίπνο κ' έςτεκε κυραζμένος ςτιν οκςόπορτα, χτιπόντας ςαν τον κςένο κε τον έριμο, τί θἄλεγε απο μέςα-τυ; «Εμένα με φάγανε ι δρόμι κε τα κίματα, εγο μίνες κε χρόνια ταξι-

δέβο κ' έρχομε κε μια πςιχι δε βρίςκετε να με προζμένι».
Θα βαρινκομύςε ο ταξιδιάρις κε θάπερνε κςανα το δρόμο κε
θα τραβύςε κατα τα μάτια-τυ. Ι ένια αφτι τιν έτρογε τιν
Ταρςίτςα κε τις έκοβε τον ίπνο κε τιν ανάπαπςι.

Δεν ίτανε τρελι ι Ταρςίτςα. Τον πόνο-τις δεν τον έλεγε στον κόζμο, σαν τυς άλυς τυς τρελυς. Κε μέςα στο σπίτι ακόμα λίγι κςέρανε το μιςτικό-τις. «Αφτι τιν πετρια έχι ι κακομίρα, έλεγε ι πςιχοκόρι-τις ι Ανίτςα. Σ' όλα τα άλα καλι κε άκςια, μάλαμα γινέκα». Γι' αφτο κ' ι Ανίτςα τι ςιμπονύςε κε πίγενε με τα νερά-τις.

Ενα πρωι, πρότι τυ Μαρτιυ, ι Ταρςίτςα ςικόθικε χαρύμενι, ςαν να ίχε δι καλο όνιρο. Κάτι ςιγοτραγύδιςε απο μέςα-τις, ίςτερα πίρε κόκινι κλονα κ' έπλεκςε το «Μάρτι». Ενα γιά τιν Ανίτςα, ένα για τον εαφτό τις:

Οπόχι κόριν ακριβι
τυ Μάρτι ο ίλιος μιν τι δι,

μυρμύριςε, τιλίγοντας τιν κλςνα στο δάχτιλό-τις κε στο δάχτιλο τις Ανίτςας.

— Ακυςε, Ανίτςα, τις ίπε ςε λίγο. Ιμαςτε για ταξίδι. Το αποφάςιςα. Θα πάμε στιν Αθίνα. Ο παπας εκατο φορες μυ τόχι γραμένο: „Τι κάθεςε, χριςτιανι, έριμι κε παντέριμι στο νιςι; Τα γονικά-ςυ αναπαφτίκανε, τ' αδέρφια-ςυ κςενιτεφτίκαν, πεδι-ςκιλι δεν έχις ςιμά-ςυ. Το πςοροχτίμα πυ ς' απόμινε, μεγαλίτερι ι λάτρα-τυ κε το έκςοδο απ' το καλό-τυ. Φαςκέλοςέ-το κ' έλα να φάμε μαζι ένα κομάτι πςομι πυ μας έδοκε ο θεος. Τα πεδια μεγαλόςανε. Ο Λεονίδας έγινε παλικάρι, ένα ςκανδαλιάρικο, πυ πέτρα δεν αφίνι απάνο στιν πέτρα. Θα περνας τιν όρα-ςυ μαζί-τυς, θα ς' έχι κε ςιντρο-

φια ι παπαδια". Τέτια μυ γράφι, πυ λες, κε μυ χσαναγράφι ο παπας. Κε να συ πο, θαρο, πος έχι δίκιο. Να μαζέπσομε τα σκυτιά-μας κε να τραβάμε, πρότα ο θεος. Τί καλο ίδαμε σε τύτον τον τόπο;

Ι αλίθια ίνε πος ο παπας έγραφε κε χσανάγραφε στιν χσαδέρφισά-τυ κε τιν παρακινύσε ολοένα νάρθι μ' αφτα τα λόγια κε με άλα. Ο παπας όμος ίχε το λογαριαζμό-τυ. Ι παπαδια δεν τα κατάφερνε στι λάτρα τυ σπιτιυ· ίχε γεράσι κε το σπίτι πες πος έμενε χορις νικοκιρα. Να πάρι πσιχοπέδα ο παπας δεν το αποφάσιζε. Πρότα ι δυλιες ίχαν λιγοστέπσι· ι άνθροπι μέρα με τι μέρα μακρίνανε απ' το δρόμο τυ θευ, δεν ίτανε εβλαβιτικι σαν πρότα. Ι λιτυργιες, ι αγιαζμι, τα πρόσφορα, όλα «τα ελέι τυ θευ» ίχανε λιγοστέπσι. Πυ κε πυ ένας γάμος, τίποτε βαφτίσια, κάνα λίπσανο· κι αφτα στι χάσι κε στι φέκσι. Αν ίτανε στο χέρι τον χριστιανον — έλεγε κάποτε ο παπας βαρινκομόντας — θάχανε το κυράγιο να παντρέβοντε κε να πεθένυν χορις παπα! Πύ να βγύνε λιπον τα έκσοδα τις πσιχοπέδας; Ιστερα, κε το κάτο-κάτο τις γραφις, τ' αγόρια ίχανε μεγαλόσι. Γιατί να βάλι τον πιραζμο μες' στο σπίτι-τυ; «Υε το δι' υ το σκάνδαλον έρχετε». Αφτα κι αφτα τον κάνανε τον παπα ν' αποζιτάι τιν Ταρσίτσα. Ενα χέρι πάντα καλο θα ίτανε για τι λάτρα τον πεδιον, για βοίθια τις παπαδιας, για σιντροφια στο σπίτι. Ιστερα, κοντα στ' άλα, ι Ταρσίτσα ίχε κε το κομπόδεμά-τις, έκσι-εφτα χιλιαδύλες. Καμια μέρα μπορύσε να κλίσι τα μάτια κε τα λεφτα να πέσυνε στα χσένα χέρια. Σαν ερχότανε κοντα, το πράμα άλαζε. Θ' αγάπιζε τα πεδια, θα τα πονύσε κε κάτι μπορύσε να τυς αφίσι. Ο παπας ίτανε φρόνιμος άνθροπος. Νε μεν ο θεος δε θέλι τιν απλιστία κε τιν προσίλοσι στα ενκόζμια, αλα μίπος πάλι το τροπάρι δε λέι: „Τα καλα κε σιμφέροντα... παρα τυ κιρίυ ετισόμεθα;" Κε δόστυ γράματα απάνο σε γράματα ο παπας.

Ι Ανίτςα κςαφνίςτικε ςτιν αρχι. Πολες φορες τις ίχε π α πςιχομάνα-τις γι' αφτο το ταксίδι, μα πρότι φορα τις μιλύςε τόςο αποφαςιςτικα.

— Να πάμε, πεδί-μυ, να πάμε. Κε για τιν τίχι τι διxί-μυ κε για τι διxί-ςυ τιν τίχι. Τί καλο ίδαμε τόςα χρόνια ςε τύτον τον τόπο; Ι άνθρόπι εδο απογίνανε, δεν ίνε να ζίςι κανις. Ολο κε το ςιμφέρον, ο παρας κιβερνάι τον τόπο-μας. Πρόςτιχι άνθροπι, βλέπις, χορις ανατροφι, χορις εβγένια απάνο-τυς. Ολες ι κοπέλες μένυνε στο ράφι. Πιός γιρίζι να τις κιτάκςι; Ολι γιρέβυνε μετριτα, δεν κςετάζυνε τιμι κε ιπόλιπςι.

— Υτε ομορφια, ύτε νιάτα! ίπε ι Ανίτςα.

— Σα δεν κιτάζυνε τιν τιμι κε τιν ιπόλιπςι, πΰνε το πρότο πράμα ςτι γινέκα, κςαναίπε ι Ταρςίτςα, τί γιρέβις παρακάτο; Στιν Αθίνα ίνε άλος κόζμος. Ινε τριάντα χρόνια τόρα πυ λίπο, μα θαρο πος ίμ' εκι ακόμα. Αλι άντρες, πεδί-μυ. Ολο καρδια! Κε αν πις κι απο εβγένια ςτις γινέκες, άλο τίποτε. Σε κιτάνε ςτα μάτια. Ετςι τάφερε ι τίχι κε γίριςα ςε τύτον τον καταραμένο τόπο — θεος ςχορες' τον πατέρα-μυ, πυ τόθελε. Αν ίχα μίνι ςτιν Αθίνα, άλι κι άλι θάμυνα τόρα.

Τα λόγια αφτα μπίκανε ςτιν χαρδια τις Ανίτςας. Ι Αθίνα φάντακςε μπροςτά-τις ςαν ένας παράδιςος γεμάτος ανκέλυς, πυ πέφτυνε ςτα πόδια τον κοριτςιον κε τα προςκινάνε. Δεν έβλεπε τιν όρα πότε να φίγυνε.

— Κε πότε με το καλο θα φίγομε, πςιχομάνα;

— Το γριγορότερο πεδί-μυ. Τιν Κιριακι περνάι το βαπόρι. Εχομε τρις μέρες ακόμι. Πιάςε να ςιμαζέπςομε ςιγα-ςιγα τα ςκυτιά-μας, να βολέπςομε τις δυλιές-μας κε να ρίκςομε πέτρα πίςο-μας. Σίρε κε τι μεγάλι καςέλα απο κάτο απ' το κρεβάτι να ρίκςο μια ματια ςτα ρύχα, να τα τινάκςομε πριν φίγομε, ν' αλάκςομε κε τις λεβάντες για το ςκόρο...

I μεγάλι κασέλα ίχε μέσα τα πριχια τις Ταρςίτςας, πλούςια πριχια, μεταχςοτα χε νταντέλες χε χεντίματα χςαχυςτα ς' όλο το νιςι, ςαράντα χρόνια τόρα.

...Φίγανε χ' ίρθανε στιν Αθίνα.

Τρις μίνες ίχε πια ι Ταρςίτςα στο ςπίτι τυ παπα.

— Δεν ίνε αφτι ι Αθίνα πΰχςερα μια φορα! Ελεγε στιν πςιχοχόρι-τις ςιχνα, τιν όρα πυ πιγένανε να χιμιθύνε. Ολα αλάχςανε. Κε τόπος χε ανθρόπι. Χάλαςε ο χόζμος!

Κι αλίθια ίχε αλάχςι ι Αθίνα. Κανένας δε γίριζε να χιτάχςι τιν Ταρςίτςα, ύτε στο ςπίτι, απ' τυς φίλυς πυ ερχόντυςαν τις χρονιάρες μέρες να χερετίςυνε τον παπα, ύτε στο παράθιρο, ύτε στο δρόμο. Θπυ χαμια παρδαλι, όπυ χαμια χςεμιαλιζμένι, όπυ χαμια φτιαςιδυ, εχι πέφτανε τα μάτια τον αντρον. Κανένας δε γίριζε να χιτάχςι τις χοπέλες. Ι φρονιμάδα χ' ι νιχοχιροςίνι δεν ίχανε πια πέραςι, όπος στον παλιο χερο.

Ομος ι Ταρςίτςα ίχε χ' ένα παράπονο με τον παπα. Ποτες δε φρόντιςε χι αφτος ςαν χαλος ςινχενις για τιν αποχατάςταςί-τις. Ποτες δεν χύνιςε το χέρι-τυ. Ινε άλι πυ ςχοτόνοντε ν' αποχαταςτίςυν τις ανιπςάδες-τυς, τις χυνιάδες-τυς, τις χςαδέρφες-τυς, τις πιο μαχρινές-τυς ςινχενίδιςες. Αφτος, μ' όλες-τυ τις γνοριμίες, μ' όλι-τυ τιν ιπόλιπςι πυ ίχε στιν ενορία, με όλα τα μέςα-τυ τίποτε δεν έχανε.

Ενα βράδι, πυ χαθόντυςαν μόνι στο τραπέζι, ίςτερ' απο το φαγι — ι παπαδια χε τα πεδια ίχανε πάι να χιμιθύνε — ι Ταρςίτςα δε βάςταχςε πια. Ανιχςε το στόμα-τις.

— Αν ίθελες ετςι, παπα, θα ίμυνα αλιότιχα ςίμερα. Θα ίμυνα χ' εγο ςπίτι-μυ...

Ο παπας ρύφιχςε τιν τςιγάρα-τυ, μια τςιγάρα χοντρι ςαν το μεγάλο-τυ δάχτιλο, έπεχςε το χομπολόγι-τυ μια χε διο φορες στι φύχτα-τυ χε τις ίπε, χαμογελόντας:

— Ακόμα δεν τιν έβγαλες, εβλογιμένι, αφτι τιν ιδέα απο το μιαλό-ςο; Ακόμα τι ςιλογίζετε τιν παντρια; Μπα! πυ νάχις τιν εφχι τυ θευ.

Ι Ταρςίτςα πιράχτικε ος τα κατάβαθα τις καρδιάς-τις.

— Κε γιατί να τινε βγάλο, παπά; Ινε καμια αμαρτία μαθες; Το χρέος κάθε τίμιας γινέκας ίνε νάρθι στον κόζμο, να κάνι το θέλιμα τυ θευ, ν'αναςτίςι πεδια στι χριςτιανοςίνι με τι δόχςα τυ κιρίυ.

— Καλα κε άγια ίνε όλ' αφτα, Ταρςίτςα-μυ, ίπε πάλι ο παπας· μα κάθε πράμα ςτον κερό-τυ κι ο κολιος τον Αβγυςτο, πυ λέι κ' ι παριμία. Γεράςαμε, κςαδέρφιςα, δεν τον κατάλαβες;

— Αφτα ίνε λόγια, παπά-μυ, ίπε κονόντας το κεφάλι-τις ι Ταρςίτςα. «Προφάςις εν αμαρτίες», πυ λέι το χαρτι. Εγο δεν ίπα μαθες πος ίμε καμια κοπέλα, δεν ίπα να πάρο κανένα παλικαρύδι. Θμος ίνε κι ανθρόπι μιςοκερίτες, πυ γιρέβυνε να βρύνε μια νικοκιρα με μεςτομένα μιαλα, μια τίμια κι άςια γινέκα, νάχυνε ςίγυρο το κεφάλι-τυς. Εδο καν κε καν πατρεφτίκανε. Μα ίχανε κ' έναν προςτάτι, θα πις. Σα δεν έχι έναν προςτάτι ςτον κόζμο ι γινέκα, το αδίνατο το μέρος, βλέπι — καλι όρα! — τα καλα πυ ίδε ι Ταρςίτςα!

Τα χίλια-τις ςτάζανε φαρμάκι. Ιχε γίνι χλομι ςα θιαφοκέρι απ' το κακό-τις. Ο παπας άρχιςε να τι βαριέτε κε χαζμυρίθικε δινατα, κάνοντας το ςιμίο τυ ςταβρυ με το ένα δάχτιλο μπροςτα ςτα διο τρία δόντια πυ τύχανε απομίνι.

— Κε τί καλο ίδαν, εβλογιμένι, κι αφτες πυ παντρεφτίκανε; Πίκρες κε βάςανα. Το κάτο-κάτο τις γραφις, πύ να τον βρύμε το γαμπρο; Να κςίςομε τον τίχο να τον φκιάκςομε; Εδο ίνε κοπέλες ςαν το κρίο νερο, πυ δε γιρίζι κανένας να τις γιρέψι. Ι γαμπρι ςίμερα θέλυνε χιλιάδες, πολες χιλιάδες...

— Τάζι ο κόζμος, παπά-μυ.

— Κε ςαν τάκςομε, πύ θα βρύμε ίςτερα να τις μετρίςομε;

Ι Ταρςίτςα ζίγοςε τιν χαρέκλα-τις στον παπα. Τις φάνικε πος ίτανε πιο ίμερος τόρα, πος ερχότανε στο κολάι.

— Σαν έμπι ο γαμπρος στο ςπίτι, ίπε, ςα τον πονέςι ι καρδιά-τυ, όλα διορθόνοντε. Δεν κιτάι πια τις χιλιάδες!

Ο παπας έμπικςε τα γέλια, χαιδέβοντας στον ίδιο κερο τιν Ταρςίτςα στις πλάτες.

— Γελας, παπά-μυ;

— Αμ' τί να κάμο, εβλογιμένι; Γελάο. Ινε να μι γελάςο; Κάλια πυ γελάο εγο, παρα να γελάνε ι κςένι. Καλινίχτα. Εχο κε λιτυργία το προι κε παρακαθίςαμε με τις κυβέντες. Καλινίχτα, κςαδέρφιςα, κι ο θεος να ςε φοτίςι νάρθις στα λογικά-ςυ.

Σικόθικε βιαςτικα ο παπας, ςχεδιάλινε τα γένια με τα δάχτιλά-τυ κε τράβικςε κατα τιν αντικρινι πόρτα.

Ι Ταρςίτςα έμινε στον τόπο-τις ςαν νεκρομένι. Ποτε δεν τις ίχε μιλίςι έτςι ο παπας. Εκίνο το γέλιο-τυ, εκίνα τα λόγια-τυ τα κςερα κε κςεκομένα, εκίνο το μυτρο πυ τις έκανε, ίτανε ςαν ένας κυβας κρίο νερο, πυ τις αδιάςανε στο κεφάλι. Για μια στιγμι ςιλογίστικε πος ο παπας ίχε δίκιο, πος τα λόγια-τυ ίτανε ςοστα, πος έπρεπε να βγάλι απ' το νύ-τις τιν παντρια. Ολι ι ζοί-τις πέραςε τότε για μια στιγμι μπροςτά-τις, καθος καθότανε μοναχί-τις, κάτο απο τι μιςοζβιζμένι λάμπα, ακυμπιζμένι με τυς δίο-τις τυς ανκόνες απάνο στο τραπέζι. Θιμίθικε μιαν Λαμπρι πυ ίταν κοπέλα δεκάκςι χρονον στο νιςι, κι ο πατέρας-τις τςυνκρίζοντας τ' αβγο με τον κυμπάρο-τυ τον Καπεταν Θανάςι τον Απίκραντο — μακαρίτες κ' ι διο — κάτι γνέπςανε ο ένας στον άλο πυ το ίχε μιςακαταλάβι ι Ταρςίτςα κ' έγινε πιο κόκινι απ' το αβγο. Κάπιο γαμπρο μελετύςανε ι διο γερόντι. Ιςτερα θιμίθικε μια μέρα τυ Μαρτιυ, πυ ρίκςανε το κενύργιο καράβι

το πατέρα-τις στι θάλασα. Το καράβι ίχε τ' όνομά-τις: „Ταρσίτσα" κι αφτο. Πιός κσέρι πυ να βρίσκοντε τόρα τα μαδέρια-τυ κε τα στραβόκσιλά-τυ, χρόνια ναβαγιζμένο στι Μάβρι θάλασα! Εφτα χρονον ίτανε τότες ι Ταρσίτσα, μα το θιμάτεσαν κε σίμερα. Θιμάτε ακόμα κε κάπια λόγια πυ λέγανε στο σπίτι. «Αφτο το καράβι θα φέρι τα πρικια τις Ταρσίτσας». Δεν καταλάβενε τότε τί θα πι πρικια, μα τις έφτανε πος κάτι θα τις έφερνε το καράβι κε τ' αγαπύσε κε το καμάρονε.

Ετσι ανάκατα κε χορις τάκσι, τα πρότα ιστερνα κε τα ιστερνα πρότα, περνύσανε μπροστα στα μάτια τις Ταρσίτσας ι μέρες τις ζοίς-τις. Ιστερα θιμίθικε μια μέρα, ανίμερα τον Ταξιαρχον — στιν Αθίνα. Ο παπας γιόρταζε κε ίχανε τραπέζι το βράδι. Δεν ίτανε πια κοπέλα, ύτε νέα καλα-καλα. Ιχε πατίσι τα τριάντα. Αφυ φάγανε κε ίπιανε, αρχίσανε τιν πσαλτικι, τα τροπάρια. Αλο τραγύδι δεν ίθελε ο παπας στο σπίτι... Πότε περάσανε τριάντα χρόνια! Θαρι πος ίνε τύτι ι όρα πυ τσυνκρίζανε τα ποτίρια. «Στις χαρές-συ», τις ίχε πι ο παπας. «Εφχαριστο, παπά-μυ, να ζίσι ι παπαδια», τυ ίχε πι εκίνι. Τόρα όμος θιμάτε πος ο παπας τιν ίχε εφχιθι, με μισι φονι, χαμογελόντας κάτο απο τα δασά-τυ μυστάκια.

Αφτι ίτανε ι τελεφτέα μέρα πυ θιμίθικε. Ιστερα όλες ι μέρες — τριάντα χρόνια στιν αράδα — περάσανε μπροστά-τις ανακατομένες, όμιες σα μία μέρα μεγάλι, δίχος τέλος. Ενα πράμα μονάχα καταλάβενε: πος ι ζοί-τις ίχε σταματίσι εκι, δεν ίχε κάνι ένα βίμα μπροστα. Ολος ο περαζμένος κερος ίτανε γι' αφτιν σα μια κσένι ζοι. Γι' αφτο, όταν ο παπας τις ίπε: «γεράσαμε, Ταρσίτσα, δεν τον κατάλαβες;» κσαφνίστικε σαν να μάθενε πρότι φορα ένα πράμα πυ δεν τόχε βάλι ο νύς-τις. Ιχε γεράσι το λιπον ι Ταρσίτσα; Απο πότε ος πότε; Ι καρδιά-τις, ι πσιχί-τις, το ίνε-τις όλο δεν ίχαν αλάκσι σε τίποτε. Υτε άντρα ίδε στο πλεβρό-τις, ύτε σπιτικο ένιοσε, ύτε

πεδια ανάςτιςε γίρο-τις, να τις θιμίζυν πος πέραςαν τα χρόνια. Το κάτο-κάτο τις γραφις, ποτε δε λογάριαζε τα χρόνια-τις. Κι αν έκανε καμια φορα να τα λογαριάςι, γλίγορα παρατύςε τον λογαριαζμον αφτον κε τονε κςέχανε. Δεν ίχε χιμονιάςι ι πςιχί-τις ακόμα, έλεγε κάποτες ο παπας. Ενας ίλιος καλοκερινος έφενκε μέςα-τις κε τινε ζέςτενε. Μα τόρα εκίνο το γέλιο τυ παπα ίτανε ςαν να τιν κςίπνιςε απο ένα όνιρο. Καθος καθότανε ςκιμένι ςτο τραπέζι, τα χέρια-τις, πρότι φορα, τις φανίκανε ζαρομένα, ματςιδιαζμένα. Εκλιςε τα μάτια-τις να μιν τα βλέπι. Καθος έκλινε τα μάτια-τις, λίγες τρίχες απ' τα μαλιά-τις, πΰχανε κςεφίγι ςτα μελίνκια-τις, γιαλίςανε παρ ` α ςτο φος τις λάμπας. Ιτανε κάταςπρες ςαν το αςίμι. Εςφιχςε τα μάτια-τις περιςότερο. Μα κε ςτο ςκοτάδι τον ματιόν-τις διο άςπρες κλονες ςαλέβανε ακόμα λιπιτερα. Σικόθικε κε πίγε να κιμιθι. Πρότι φορα ένιοθε πος τα πόδια-τις δεν τι βαςτύςανε καλα.

Πιγένοντας ςτιν καμαρά-τις να κιμιθι, ίδε φος ςτο μικρο καμαράκι πυ ίχε το γιατάκι-τις ι Ανίτςα.

— Δεν κιμίθικες ακόμα! τις ίπε.

— Ακόμα, πςιχομάνα, ίπε ι Ανίτςα με μυδιαζμένι φονι.

Ι Ταρςίτςα έςκιπςε ςτο τζάμι τυ παραθιριυ, πυ άνιγε ςτο ςτενο πέραζμα. Τιν ίδε πΰπλεκε τα μαλιά-τις μπροςτα ς' ένα μικρο ςτρονκιλο καθρεφτάκι, ακυμπιζμένο απάνο ςτο καντιλιέρι.

— Χτενίζεςε τέτια όρα; τιν ρότιςε.

— Λύςτικα αποβραδις κε ςιμαζέβο τα μαλιά-μυ, ίπε πάλι με μυδιαζμένι φονι ι Ανίτςα.

Ι πςιχομάνα-τις τιν καλονίχτιςε κε πίγε να κιμιθι. Θαρύςε πος άκυγε ακόμα μέςα ςτ' αφτιά-τις το γέλιο τυ παπα. „Ακόμα δεν τιν έβγαλες, εβλογιμένι, αφτι τιν ιδέα απο το μιαλό-ςυ;» Αλίθια. Ιτανε κερος πια να τι βγάλι. Κε τράβικςε κατα τιν κάμαρί-τις, ςαν άνθροπος πυ πίρε μια μεγάλι, μα πικρι απόφαςι.

Τιν άλι μέρα το σπίτι τυ παπα ίτανε ανο-κάτο. Ι Ανίτσα ίχε χαθι απο το σπίτι. Αργότερα τυς φέρανε τα μαντάτα πος τιν ίχε κλέπσι ο αγαπιτικός-τις, ένα όμορφο κσανθο παλικάρι πυ δύλεβε στο αντικρινο γιαπι. Ζογράφιζε τα νταβάνια κε ζογραφίζοντος στιν πσιλι τι σκαλοσια σφίριζε κε τραγυδύσε τυς καιμυς τις αγάπις. Κε τραγυδόντας πίρε τιν καρδια τις Ανίτσας. Ι Ανίτσα πάλι κεντύσε κάθε διλινο στο παραθίρι κε, κεντόντας κε βελονιάζοντας, πίρε τιν καρδια τυ Αλέκυ με τα χαμιλομένα μάτια-τις. Αποβραδις λύστικε κε χτενίστικε. Κε νίχτα, βαθια μεσάνιχτα, μπίκε κριφα στο σπίτι ο καλός-τις κε τιν άρπακσε.

Ο παπας δεν πολισκοτίστικε κε τόσο. «Νέι ίνε κι ας παντρέβοντε», ίπε. Ι παπαδια, νε μεν τις κακοφάνικε πΰγινε ι ντροπι στο σπίτι-τις, μα πάλι δεν έκανε κε μεγάλο κακο. «Τιχερα πράματα», ίπε.

Ι Ταρσίτσα δε μίλισε όλιν τι μέρα. Μιλια δεν τις βγίκε απ' το στόμα. Σα σύρποσε κ' έπεσε ι μέρα, τιν πίρε το παράπονο. «Να όπσεσε, παπα, πυ μ' αποκίμισες. Νίχτα, βαθια μεσάνιχτα, ίρθ' ο τακσιδιάρις να με πάρι. Κ' εγο πυ τον περίμενα χρόνια κε χρόνια, με πλάκοσε ο βραχνας στιν όρα τι γραμένι κε δεν τον απίκασα. Χαράς'-τινε πυ αγαπύσε κε περίμενε. Τιν πίρε κ' έφιγε!»

Αναστένακσε βαθια κε στάβροσε τα χέρια-τις μες' στιν ποδιά-τις.

— Τόρα κερος ίνε να συ σικόσο το βάρος, παπά-μυ. Θα γιρίσο στο νισι! ίπε.

— Τι να κάνις στο νισι; τι ρότισε φλομομένος ο παπας.

— Αφτο το κσέρο εγο κε ι Μίρα-μυ! ίπε ι Ταρσίτσα καταπίνοντας τα δάκριά-τις. Ινε κι άλες απελπιζμένες, με τι μάβρι τι μανδίλα, στιν Ιπαπαντι.

Σικόθικε κε τράβικσε στιν κάμαρά-τις, κρατόντας τον

τίχο να μιν πέςι. Ο μικρος ο Λεονίδας, πΰχε ακύςι τα μιςά-τις λόγια, γίριςε κε κίτακςε τον πατέρα-τυ.

— Δε μυ λες, πατέρα, τρελάθικε ι θια Ταρςίτςα;

Ο παπας κύνιςε το κεφάλι-τυ:

— Ι τόρα τρελάθικε, πεδί μυ, ί τόρα βρίκε τα λογικά-τις. «Αδιλα κε κρίφια» τα μέςα τυ ανθρόπυ...

ΕΝΑΣ ΘΑΝΑΤΟΣ

«Μ' έφαε το ςκιλι!»

Διο πιςτολιες ακύςτικαν ςτο ςύρυπο, κε καταμεςις ςτι ςκάλα τυ λιμανιυ, πλιμιριζμένι απο κόζμο — ότι ίταν φταζμένο το βαπόρι — ένας άνθροπος έφερε βιαςτικα τιν απαλάμι ςτο ςτίθος, κλονίςτικε ςτα πόδια-τυ κ' έγιρε απάνυ ςε διο κςένα χέρια, πυ απλόθικαν να τον βαςτίκςυν. Ο φονιας τυ τιν ίχε ανάπςι απο κοντα, ςτίθος με ςτίθος, πριν προφτάςι καλα-καλα να τον καταλάβι.

Υτε λογοφέρανε, υτε τίποτε! Κανένας δεν ίχε νιόςι πος έγινε το κακο. Σαςτιζμένι όλι γίρο, ντόπιι κε νεοφερμένι, πριν προφτάςυν να ιδυν τον άνθροπο πυ έπεφτε, κε τον άνθροπο πΰτρεχε ςαν τρελος, ςκίζοντας κε τςαλαπατόντας τον κόζμο, αφίκανε το φονια κε χάθικε. Ολι μαζεφτίκανε ίςτερα γίρο απο τον χτιπιμένο, με πρόςοπα χλομα κε κςαφνιαζμένα, με τις τρίχες ςικομένες. Ι λιγοςτες γινέκες, πέρνοντας τα πεδιά-τυς απ' τα χέρια, τρέχανε να ςοθύνε μακρια απ' το φονικο, τρέμοντας ςτι ςάςτιςί-τυς περιςότερο τον χτιπιμένο απ' το φονια, πυ βριςκότανε μίλια μακρια — πιός

χςέρι πυ αφτι τι ςτιγμι. Ενα οργανέτο έπεζε ακόμα μπροςτα ςτο χαφενεδάχι, τελιόνοντας διαςτιχα χάπιο ςχοπο παλιας όπερας, πυ χςιπνύςε, μέςα ςτο ςίθαμπο τυ διλινυ, χςεθοριαςμένυς πόνυς.

— Κάνετε τόπο, ρε πεδια, να ςιχόςομε τον άνθροπο. Θα μας μίνι ςτα χέρια...

Αχύςτιχε μια φονι παραχαλεςτιχι χε τρομαζμένι μαζι.

— Δεν ίνε τίποτα. Μιν χάνετε έτςι... ίπε ο χτιπιμένος.

Ι φονὶ-τυ όμος ίτανε πνιγμένι χι αδίνατι. Ο χόζμος παραμέριςε να χάνι τὸπο ςτυς διο νέυς, πυ με τα γεράτυς μπράτςα ςιχόνανε, ςτερεα χε αναπαφτιχα, το παραλιμένο χορμι Δινατα τα χέρια-τυς το δένανε, μα τα πὸδια τρέμανε χαθος αργοπατύςαν χε πρόβενὰν. Ι άλι ελόγιρα ςχίβανε αλιαζμένι, να γνορίςυνε τον χτιπιμένο.

— Ο Γιόργις ο Πολιζόις δεν ίνε;

— Ο Γιόργις ο Καλαφάτις!

— Καλε αφτος! Δεν τονε βλέπις;

Κάνανε το ςταβρό-τυς.

— Πός έγινε πάλι τύτο το χαχο;

— Ιχε τίποτα με χανένα; Μαλόςανε;

— Κίριε ελέιςον! Κςέρο χ' εγο τι να πο;

— Ι διςτιχιζμένι ι γινέχα-τυ! Κε νιόπαντρι!..

Ο χτιπιμένος ανας̧ίχοςε το χεφὰλι-τυ.

— Δεν αφίνετε, ρε πεδια, να περάςομε; Κάντε-μας τι χάρι.

Κάνανε τόπο πάλι.

— Στι ςπετςαρία! εμπρος!

— Ο ἀνθροπος έχι ςπίτι. Στο ςπίτι-τυ να τον πάμε, ίπε ένας απ' τα πεδια πυ τον χρατύςανε.

— Οχι, ρε Μίτςο, ίπε ο άλος. Να μιν τον δι έτςι ι γινέχα-τυ. Αςε να τονε δέςυνε πρὸτα ι γιατρι ςτι ςπετςαρία.

— Στο σπίτι! Καλίτερα στο σπίτι! ίπε ο χτιπιμένος. Δεν έχο τίποτα. Στο σπίτι να με πάτε!

Τα μάτια-το σκορπίσανε μια παράκσενι λάμπσι.

— Στο σπίτι σας λέο! κσαναίπε.

— Μιν σιχίζεσε, Γιόργι! ίπε ο Μίτσος. Σα θέλις στο σπίτι, στο σπίτι σε πάμε...

— Δεν πιράχτικα! ίπε ο Γιόργις με καλοσίνι τόρα. Μι με κσεσινερίζεστε. Στο σπίτι ίπα!

Τα λίγα λόγια πυ ίχε πι τον κυράσανε. Εβαλε τιν απαλάμι στο στίθος-τυ κ' έγιρε το κεφάλι-τυ απάνο στο στίθος τυ φίλυ-τυ.

Κσεκινίσανε. Ο κόζμος πίσο μαζεμένος τόρα, σιντροφιες-σιντροφιες, μιλύσανε ζοιρα κε λογοφέρνανε, άλι φέβγανε με τα κεφάλια σκιφτα, κι άλι τυς σταματύσανε να μάθυνε το τί έγινε. Κανένας δεν ίκσερε πός κε τί.

— Αλο πράμα πάλι τύτο! Ετσι, χορις λόγο κ' ετία.

Ο Μίτσος ο Προκίλις κι ο Βαγκέλις ο Ζοσιμας, τα διο πεδια πυ σιντροφέβανε το χτιπιμένο, ίτανε παλιί-τυ φίλι κε σιντεχνίτες. Οταν έπεσε ι πιστολια, καθιζμένι παράμερα σ' ένα καφενεδάκι, τρέκσανε κι αφτι με τυς άλυς να δύνε τί έγινε. Σα γνορίσανε τον Γιόργι τον Πολιζόι μίνανε κσερι. Ο Γιόργις δεν ίτανε άνθροπος για τέτιες δυλιες. Ισιχος κε γλικομίλιτος, με κανένα δεν ίχ' έχθριτα, κι ύτε πίρακσε ποτε κανένα στι ζοί-τυ. Πέσανε απάνο-τυ κε τον ανκαλιάσανε.

— Βρε Γιόργι; Τ' ίνε τύτο το κακο; τυ ίπε ο Μίτσος, σκίβοντας στο πρόσοπό-τυ με πσιχοπόνια.

— Γραφτό-μυ ίτανε! ίπε ο Γιόργις.

— Ενια-συ, δεν έχις τίποτα· κυράγιο! τυ κσαναίπε.

— Το βλέπο κ' εγο. Θα με πίρε κσιστα! Δεν πονάο...

Ο Μίτσος τον έπσακσε στο στίθος. Δε φενότανε τίποτε απ' έκσο. Σταλια έμα δεν ίχε χιθι.

— Εδο στο βιζι με χτίπισε! κσαναίπε ο Γιόργις κρατόντας πάντα τιν απαλάμι-τυ στιν πλιγί-τυ.

Σίκοσε τα μάτια-τυ κατα τον Μίτσο γιρέβοντας θάρος.

— Δεν έχις τίποτα! Δεκσια ίνε! ίπ' εκίνος.

Μες' στι σάστιςί-τυς κανένας δεν τον ρότισε πιός τονε χτίπισε, ύτε ο ίδιος ίπε τίποτε.

Καθος τον ανασικόνανε, ο Βανκέλις τον ρότισε:

— Τον ίδες; Τον πίρε το μάτι-συ; Πιός σε βάρεσε, ρε Γιόργι;

— Τον ίδα! ίπε κσερα ο Γιόργις:

— Πιός ίτανε; μίλα, μορε!

— Αφτος!.. ο πσιλικατζις!..

Δεν ίπε τόνομό-τυ. Εκανε μονάχα ένα πικρο χαμόγελο.

— Τυ λόγυ-τυ! κσαναίπε. Ας ίνε! Δίκιο ίχε...

Δε μιλίσανε πλια. Σικόσανε πιο γερα το φίλο-τυς κε ανιφορίσανε στο χαλντερίμι.

Ο πσιλικατζις! Ο Στάβρος ο Γιανακος! Πιός άλος να ίτανε; Κε να μι τυς τόλεγε, θα το καταλαβένανε. Θ μιθίκανε αμέσος τα χθεσινοβραδινα στιν ταβέρνα τυ Σοφρόνι. Σχολάζοντας απ' τι δυλιά-τυς ο Γιόργις κε ι διό-τυς, κάτσανε να πιύνε ένα κρασι για ορεχτικο. Ο Γιόργις μάλιστα δεν ίθελε να κάτσι. Ιτανε απο μέρες σιλογιζμένος κ' ίθελε κε τόρα να πάι στο σπίτι-τυ.

— Καθίστ' εσις, ρε πεδια! Εγο θα πάο στο σπίτι. Δεν ίμε τόσο καλα, δεν ίμε στα σινκαλά-μυ τύτες τις μέρες.

Εκίνι τον βιάσανε να κάτσι. Ισια ίσια για να τ' αλάκσυνε λιγάκι το κακο κέφι. Ιπιανε ένα κρασι στα βυβα. Ο Γιόργις δε μιλύσε καθόλυ. Εκι πυ στρίβανε απο ένα τσιγάρο, τυς ζίγοσε ο Στάβρος ο Γιανακος.

— Γιά-σας!

— Γιά-συ! τυ ίπαν ι άλι δίο. Ο Γιόργις έσκιπσε κε σάλιοσε το τσιγάρο-τυ δίχος να τον καλισπερίσι.

— Στο χοριό-συ δεν καλισπερίζυνε; τυ ίπε προκλιτικα ο Στάβρος.

— Αςε-με ίςιχο! έκανε ο Γιόργις. Δεν έχο όρεκςι για κυβέντες...

Ο Στάβρος τον κίτακςε λοκςα, έςτριπςε το μυςτάκι-τυ, κςερόβικςε κε, κάνοντας ένα γέλιο παράκςενο, βγίκε απ' τιν ταβέρνα ςφιρίζοντας χορις να χερετίςι κανένα.

— Εχετε τίποτε; ρότιςε ο Μίτςος ςε λίγο.

— Τί νάχομε; ίπε ο Γιόργις· ςτο ςπίτι-τυ μέςα δεν ίνε αφέντις κανένας;

— Θέλι κε ρότιμα;

— Θέλο να πο, ςτο ςπίτι-τυ μέςα δεν ορίζι κανις πιόν να βάλι κε πιόν να διόκςι; Ε λιπον, δεν τον ίθελα ςτο ςπίτι-μυ. Οχι πος μύκανε τίποτε ο άνθροπος, μα δεν τον έκανα γύςτο... Αφτο ίτανε!

— Τον έδιοκςες; ρότιςε ο Βανκέλις.

— Κι αν τον έδιοχνα διλαδι, τί ίτανε. Δεν ορίζο;...

— Οχι ροτάο διλαδι...

— Τον έδιοκςα. Βέβεα τον έδιοκςα. Σα δεν ίθελε να το καταλάβι μοναχός-τυ. Δεν τόβλεπε τάχα; Αμα γίνεςε βάρος ς' ένα ςπίτι, δεν το καταλαβένις; Τύδοκα να καταλάβι πος ι ςιχνοβίζιτες δε μ' αρέςυνε. Αφτος τίποτε. Πυ τον έχανες, πυ τον έβριςκες, ςτο ςπίτι-μυ. Επιτέλυς ανθρόπι ίμαςτε, θέλι να πι κανις κ' ένα λόγο με τι γινέκα-τυ. Ο κςένος παντα κςένος ίνε. Μια μέρα τ' αποφάςιςα κε τυ μίλιςα. «Ακυ, Στάβρο, τυ ίπα...»

— Δε βαριέςε! τον έκοπςε ο Μίτςος. Λόγο θα δόςις; Δεν τον ίθελες, τέλιοςε...

— Οχι, έχο να ςυ πο, κςαναίπε ο Γιόργις, για να καταλάβετε τι ανθρόπι ίνε ςτον κόζμο. «Ακυ, Στάβρο, τυ λέο λιπον, πόςο ςε θέλομε ςτο ςπίτι-μας το κςέρις. Κανένα παράπονο δεν έχο μαθες. Μα ο κόζμος ίνε κακος. Το πολι έμπα-έβγα ς' ένα ςπίτι, καταλαβένις... Πός να ςτο πο; Ι γι-

τόνι, ο κόζμος... Δεν ίπα να κόπςομε τις φιλίες, μα μια φορα κε τόςο, όπος έρχοντε κ' ι άλι φίλι, νἄρχεςε να μας βλέπις. Μιν το πὰρις αλιος... Με ςιμπαθα; μάλιςτα...» Αφτα τυ ίπα.

— Μορε, τέτια γαιδύρια ςαν κι αφτον, έκανε ο Μίτςος, με το γλικο θέλυνε, ί να πὰρις το ςτιλιάρι τυ μποτζαργάτι!

— Κε να τυς νκρεμίςις απ' τι ςκάλα! αποτελίοςε ο Βανκέλις.

— Δεν τὄκανα, ίπε ο Γιόργις, ίμε μαλακος, βλέπις...

— Αφτος τί ςὖπε; ρότιςε πὰλι ο Μίτςος.

— Τί να μυ πι; Σικόθικε, πίρε τι ςκύφια-τυ κε κίνιςε να φίγι, δίχος να καλονιχτίςι. Κε ςτιν πόρτα κονταςτάθικε κε μὖπε: «Τί να ςυ κάνο, κακομίρι; Ικςερα να ςυ μιλίςο ςαν πρόςτιχος πυ ίςε κε φένεςε. Μα, ας έχις χάρι, πυ ίνε μπροςτυ ι γινέκα-ςυ». Κε φέβγοντας μυρμύριςε: «... πυ δε ςὖπρεπε, κακομίρι...» Ιπα να ςικοθο να τον νκρεμίςο, μα βαςτάχτικα πάλι. Ας πάι ςτο διάολο, ίπα μέςα-μυ, κι ας μίνο με τα λόγια-τυ. Εφιγε.

— Κ' ίχε μύτρα να ςε ζιγόςι ςίμερα! ίπε ο Βανκέλις. χαρα ςτιν αδιαντροπια!

— Τον ίδατε! Τί να ςας πο...

— Ας-τον να κυρέβετε! ίπε ο Μίτςος. Τιν κυβέντα-τυ θἄχομε τόρα; Πολι τυ πάι.

Πρόςταχςε ένα εκατοςτάρι ακόμα. Το ίπιανε κε ςικοθίκανε να φίγυν. Αφτο ίταν όλο! Σαν έγινε το κακο, ι διο φίλι θιμιθίκανε τα χθεςινα.

— Δε ςτὄλεγα εγο, Γιόργι-μυ; Καλίτερα να ςε πιγέναμε ςτι ςπετςαρία. Τα βλέπις τόρα;

Ιπε ο Βανκέλις, καθος απιθόςανε, με τα πολα τα βάςανα, τον χτιπιμένο ςτο κρεβάτι, κε κίταζαν να τον ςιγιρίςυν.

Ιθελε να πι ο Βανκέλις για τιν Ασιμίνα τι γινέκα-τυ, πυ λιγοθιμιζμένι στο πάτομα γιρέβανε να τι σινεφέρυνε ι γιτόνισες. Καθος ίδε τον άντρα-τις να τον φέρνυνε στα χέρια, έμπιχσε μια πσιλι φονι κε σοριάστικε χάμο. Ανασικόθικε μια στιγμι, φόναχσε, δάρθικε, έκανε να πέσι απάνο-τυ, μα πάλι χσανασοριάστικε στο πάτομα, με μικρα πνιγμένα βουκιτα. Μέσα στι στενι καμαρύλα, γεμάτι απο γινέκες κε πεδια, με τον χτιπιμένο απ' τι μια μερια, με τι λιγοθιμιζμένι αποκι, ένα σάστιζμα ίχε χιθι ολόγιρα, με κσεφονιτα, τρεχσίματα κι αντάρα.

— Δε στὄλεγα εγο, Γιόργι-μυ, χσαναίπε ο Βανκέλις πασχίζοντας να χσεκυμπόσι τον χτιπιμένο. Στι σπετσαρία έπρεπε να σε πάμε.

— Δεν πιράζι, έκανε ο Γιόργις, ρίχνοντας μια λοκσι ματια στι γινέκα-τυ, πυ κίτονταν κατάχαμα. Καλίτερα εδο... Καλίτερα πυ με φέρατε εδο...

Ενα χαμόγελο, σα χαρύμενο κε κακο μαζι, χάρακσε στα χίλια-τυ κε γίρεπσε ένα ποτίρι νερο. Στιν όρα έφτασε κι ο γιατρος. Εσχισε τον κόζμο βιαστικος κε πέρασε ος το κρεβάτι τυ λαβομένυ.

— Ενια-συ, πεδί-μυ, ίπε λαχανιαζμένος ο αγαθος γέροντας, σκίβοντας απάνο-τυ. Ενια-συ, κε θα σε κάνο καλα εγο. Κυράγιο μόνο! Να ιδύμε τόρα τι λαβοματιά-συ.

Τυ σίκοσε τα ρύχα-τυ, πίρε απ' τα χέρια τυ πεδιυ τις σπετσαρίας, πυ ίρθε κοντά-τυ, τα χριαζύμενα, κε άρχισε να πλένι κε να καθαρίζι τιν πλιγι.

— Εμα συ ίρθε απ' το στόμα; τον ρότισε.

— Οχι! ίπε ο Γιόργις.

Κάτι πίγε να πι ακόμα, μα ο γιατρος τὔγνεπσε να σοπάσι.

— Εσι να μι μιλας. Ν'ακυς μονάχα. Οτι θέλις με τα νοίματα να το γιρέβις.

— Γιατρέ-μυ, δεν κιτας αποδο κε τι γινέκα; Θα μας μίνι στα χέρια! κσεφόνισε μια γινεκύλα.

— Δεν έχυν ανάνκι ι γινέκες! έκανε ο γιατρος. Να χάνομε τι δυλιά-μας πρότα.

Κ' έςκιπςε πάλι απάνο στον χτιπιμένο. Επλινε καλα τις πλιγες, καθάριςε, ςιγίριςε τον άροςτο κ' ίςτερα τον χάιδεπςε στις πλάτες.

— Ιςιχία τόρα, ίπε. Υτε να μιλας, ύτε να κυνιέςε πολι. Εςι παλικάρι-μυ, ίπε πάλι στο Βανκέλι, να κάτςις εδο να τον προςέχις κε να κάνις τα όςα θα ςυ πο.

Τον πίρε παραπέρα κε τον ορμίνεπςε.

— Τα χρία πάντα ταχτικα θα τυ τ'αλάζις, το γιατριχο στις όρες-τυ θα τυ δίνις κε θάχις το νύ-ςυ να μιν πατάι κανις εδο εκςον απ' τι γινέκα-τυ. Κε λίγα λόγια. Ακυςες, πεδί-μυ; Ο άνθροπος ίνε βαρια. Απ' τι λάτρα πυ θα τυ κάνις κρέμετε να τι γλιτόςι. Κε πάλι ο θεος κςέρι! Απο στιγμι ςε στιγμι τί μας παρυςιάζετε δεν το κςέρομε.

Στιν όρα ίχε ςινεφέρι κ' ι γινέκα-τυ. Παραπατόντας κε γαντζόνοντας απάνο στις γινέκες πυ τιν κρατύςανε, ςίμονε το γιατρο.

— Γιατρέ-μυ, πός τον βλέπις; Μίλα-μυ, γιατρέ-μυ...

Κ' έμπικςε ένα κςεφονιτο πάλι.

— Ιςιχα, ίπαμε, γιατι θα ςε βγάλο κε ςένα όκςο, ίπε αφςτιρα ο γέροντας... Να μι μας χαλας ότι φτιάνομε.

Κατάκιαςε λιγάκι κε κςαναρότιςε ςιγα:

—Πός τονε βλέπις, γιατρέ-μυ;

— Θα γίνι καλα! ίπε μαςιμένα ο γιατρος. Λάτρα μονάχα θέλι κε προςοχι μεγάλι. Εγο θα κςαναρθο το βράδο.

Πίρε το καπέλο-τυ κε το μπαςτύνι με το κοκαλένιο χερύλι, χάιδεπςε πάλι τον άροςτό-τυ στις πλάτες, έγνεπςε κάτι στον Βανκέλι, πυ καθότανε δίπλα-τυ, κε φέβγοντας παράνκιλε στις γινέκες ν' αδιάςυνε τον τόπο. Εκίνες φίγανε μυρμυρίζοντας κι απο πίςο-τυς ο γιατρος. Ι Αςιμίνα ςφίνκοντας το κεφάλι-τις με τα διό-τις τα χέρια, σαν νάθελε να

κρατίσι τα σιλογικά-τις, προχόρισε κατα το κρεβάτι τυ αντρόςτις, κάθισε δίπλα-τυ στο σκαμνι κι ακύμπισε το πρόσοπό-τις απάνο στα γόνατά-τυ, πιάνοντάς-τυ το χέρι.

Εκίνος τις το τράβιξε απρόσεχτα. Ιστερα ανασικόνοντας το κεφάλι κε κιτάζοντας τον άντρα-τις με μια ζβιζμένι ματια, αναστέναξε.

— Τί ίτανε πάλι τύτο, Γιόργι-μυ;

— Τί νά'τανε! ίπε κίνος κσερα κε πάσχιζε να χαμογελάσι. Μα το χαμόγελο ανακατόθικε μ' ένα ζάρομα πόνο ολόγιρα στα μάτια-τυ.

— Πός καταλαβένις τον εαφτό-συ τόρα; κσαναίπ' εκίνι διλα, πασχίζοντας να τυ πάρι ένα λόγο, σα να τον ίθελε για παριγορια.

Εκίνος έκλισε τα μάτια-τυ.

— Δε μυ μιλας, Γιόργι-μυ;

— Καλα! ίπ' εκίνος κε γίρισε το κεφάλι-το απ' τιν άλι μερια.

Ο Βανκέλις έσκιπσε κε τυ άλακσε τα βρεμένα πανια. Ι Ασιμίνα έγιρε πάλι το πρόσοπό-τις απάνο στα γόνατά-τυ κε το σόμα-τις ανεβοκατέβενε απο κάπια βυβα αναφιλιτα. Αλος δεν ίτανε γίρο απ' τον άροστο παρα ι διό-τυς κε ι Ελια, ι σκίλα-τυ, κυλυριαζμένι στα πόδια τυ κρεβατιυ, κρατόντας κι αφτι τιν ανάσα-τις, μέσα στι θλιβερι σιγαλια, σα να καταλάβενε το μεγάλο κακο, πΰχε πλακόσι το σπίτι.

Ο Γιόργις εβάρινε... Τρία μερόνιχτα τον έδερνε ι θέρμι, το πλάκομα, ι στεναχόρια. Ο γιατρος ερχότανε κ' έφευγε κυνόντας το κεφάλι-τυ. Ο Βανκέλις απ' τι μια μερια τυ κρεβατιυ, ι γινέκα-τυ απο τιν άλι, πάντα ι ίδιι, σκιφτι κι αμίλιτι.

— Πέσε, κιρα Ασιμίνα, να κσεκυραστις λιγάκι κ' εγο τον παραστέκο. Θ' αροστίσις κε σι. Πίγενε, πέσε.

Ντιμένι έγερνε λιγάκι στον καναπε ι γινέκα-τυ. Σικονότανε, κ' έπεφτε ο Βανκέλις. Αφτο γινότανε τρις μέρες τόρα.

— Θέλις τίποτε, Γιόργι-μυ; Λίγο νεράκι να βρέξις τα χίλι-συ; Πές-μυ, Γιόργι-μυ.

— Τίποτα! Αςε-με να ισιχάσο...

Εκλινε τα μάτια-τυ κ' έπεφτε σε βίθος.

Το στίθος-τυ τότε ανεβοκατέβενε σα φισαρμόνικα, το κορμί-τυ σπαραζότανε, τα χέρια-τυ τινάζονταν όκσο απ' τα παπλόματα. Επιτα τον έπιανε το παραμιλιτο. Λόγια, ονόματα, φονες χορις νόιμα. Ι Ασιμίνα έσκιβε απάνο-τυ, πασχίζοντας να βρι άκρι μέσα στ' ατέριαστα λόγια. Κάτι τιν έτρογε να καταλάβι τί γινότανε μέσα στο παραζαλιζμένο κεφάλι τυ αντρός-τις. Ιχε τάχα κανένα παράπονο μαζί-τις; Ικσερε τίποτε, πυ δεν τις τόχε πι στα καλά-τυ; Γιατι πάντα τα λόγια-τυ λίγα ίτανε σαν μπερδεμένα τόρα τελεφτέα κε τα παράπονά-τυ πάντα τάπνιγε μέσα-τυ, περίφανος κι ακατάδεχτος στον πόνο-τυ. Τρις μέρες άροστος κι απ' τιν πρότι αρχι, πυ ίτανε καλίτερα ακόμα, δεν ίχε βγάλι λέκσι ύτε για το φονια, ύτε για τα όσα τρέκσανε τον τελεφτέο κερο στο σπίτι-τυ, ύτε για τίποτε. Τάχα τιν ίχε αποσιχαθι τόσο πολι, τάχα τιν εχθρεβότανε απο μέσα-τυ, τάχα τύχανε σφιρίκσι τίποτε στ' αφτια; Μα πάλι, γιατί, όταν τον χτιπίσανε, γίρεβε κε καλα να τον φέρυν αμέσος, στι στιγμι, στο σπίτι-τυ; Ιθελε τόρα ι Ασιμίνα τιν αγάπι-τυ κε τις έκανε κακο να σιλογίζετε πος φέβγι απ' τον κόζμο ο άντρας-τις μ' ένα παράπονο κε πος τιν καταριέτε ίσος, χαροπαλέβοντας, ι ψιχί-τυ. Ι ιδέα τύτι τιν τρόμαζε κ' ένιοθε μέσα-τις τι λαχτάρα το φονια κ' ένα σίνκριο τις περνύσε τα κόκαλά-τις. Κε γιρέβοντας να λιτροθι απ' το σαράκι πυ τιν έτρογε, παρακαλύσε απο μέσα-τις να ισχάσι μιαν όρα αρχίτερα, να κλίσι τα μάτια-τυ κε να πάρι μαζί-τυ αφτο πυ τιν τάραζε κε τιν

αγρίεβε. Ετσι τις φενότανε πος έβρισκε το λιτρομό-τις. Ιστερα πάλι έφεβγε ο νύς-τις κ' ι φαντασία-τις αλαφροπατύσε διλα κε φοβιζμένα, σα γινέκα κινιγιμένι, στον άλον, ς' εκίνον, στο φονια το αντρός-τις. Τάχα πύ ίνε κριμένος; Τάχα τον πιάςανε; Τάχα...; Αχ! Θεέ-μυ!

— Αςιμίνα! φόναχςε, με ένα τίναγμα στο βίθος-το ο άροςτος.

— Εδο ίμε, Γιόργι-μυ, τί θέλις, πεδί-μυ;

Ανιχςε τα μάτια-το τρομαγμένα κε κίταχςε γίρο-το εκίνος. Ιςτερα τα χςανάκλιςε πάλι.

— Τίποτε. Δε ςε φόναχςα...

Ι Αςιμίνα ένιοθε πος δεν μπορύςε να βαςτάχςι πια. Εχανε τον κόζμο. Σικόθικε ςιγα-ςιγα, ςκύντιχςε τον Βανκέλι να ςικοθι κ' έπεςε στον καναπε. Ο Βανκέλις ςικόθικε κε τρίβοντας τα μάτια-το πίγε κ' έκατςε κοντα ςτον άροςτο.

— Εςι 'ςε, Βανκέλι;

— Εγο, Γιόργι.

— Να βρέχςο το ςτόμα-μυ... λίγο νεράκι...

Πίγε κε τὄφερε νερο, το αναςίκοςε το κεφάλι-το κ' εκίνος ρύφιχςε με λαχτάρα ςαν τι διπςαζμένι γι.

— Δεν κιμίθικες ακόμα, Βανκέλι; Βαςανίζεςε, καιμένε... Ιπε αναςτενάζοντας με καλοςίνι.

— Δεν έχο τίποτα. Κιμίθικα! Εςι να γίνις καλα! το αποκρίθικε ο Βανκέλις καταπίνοντας τα δάκρια-το.

Ενα χαμόγελο χάραχςε μια ςτιγμι κ' έςβιςε γρίγορα στα χίλια το αρόςτο.

— Θα γίνο... ίπε κε χςανάκλιςε τα μάτια-το.

Ο Βανκέλις καθότανε κε τον κίταζε. Μια ςτιγμι δεν το φάνικε διόλο καλα. «Ανκελοκρύζετε», ίπε μέςα-το. Σικόθικε κε ζίγοςε ςτι γινέκα με τρομάρα.

— Κιρα Ασιμίνα... καλε, κιμάσε, καλε;

— Τί ίνε; έκανε κίνι κσαφνιαζμένι κε τινάχτικε απάνο.

— Δεν τονε βλέπο καλα. Τον χάνομε. Κυράγιο τόρα. Να σίρο να μιλίσο στι γιτόνισα...

Πίγε να μπίκσι τις φονες εκίνι. Ο Βανκέλις τις έφρακσε το στόμα με το χέρι, μα έτρεμε ολόσομος κ' εκίνος. Δεν τον περιμένανε τόσο γρίγορα.

— Τι κάνις εκι; Για το θεο! τσιμυδια!

Ζιγόσανε κ' ι διο στο κρεβάτι. Ο άροστος άνικσε τα μάτια-τυ θολα κε σαστιζμένα σαν να μιν ίκσερε πυ βρίσκετε.

— Δε γνορίζι!.. άσπρισε το μάτι-τυ!..

— Αλίμονο! Διστιχία-μυ!

Κάτι πίγε να πι ο άροστος, μα δεν μπορέσανε να κσεχορίσυνε τὶ έλεγε.

Ι Ασιμίνα έκανε να μπίκσι πάλι τις φονες. Τιν έσφικσε απ' το χέρι ο Βανκέλις. Ο άροστος άπλοσε άκσαφνα τα χέρια-τυ με δίναμι σαν ν' αντριέφτικε, άρπακσε τον Βανκέλι απ' τον όμο, τινάχτικε απάνο κι ακύμπισε πάλι στα στίθια τυ φίλυ-τυ, τΰγνεψε πος θέλι αέρα, άνικσε το στόμα-τυ ν' ανασάνι βαθια, μα ο αέρας τΰλιπε, κι ανεβοκατέβαζε τα σαγόνια-τυ με λαχτάρα.

Ι Ασιμίνα τον βαστύσε απο τις πλάτες αλαφιαζμένι, τα δόντια-τις χτιπύσανε απο το σίνκριο.

Ιστερα ισίχασε πάλι μια στιγμι. Το σόμα έγιρε απάνο στα χέρια πυ τον κρατύσανε.

— Μι φοβάσε, Γιόργι! θα περάσι! εδο ίμαστε! κ' ι Ασιμίνα κ' εγο... Κυράγιο!..

Τα λόγια τυ Βανκέλι βγένανε τρεμυλιαστα, κομένα μισα. Ο άροστος γίρισε το κεφάλι-τυ με κόπο σαν να γίρεβε κάπιον.

— Εσένα γιρέβι! φόνακσε ο Βανκέλις στιν Ασιμίνα.

Εκίνι έσκιψε μπροστά-τυ πασχίζοντας να χαμογελάσι.

— Τί θέλις, Γιόργι-μυ;

Μα τα μάτια εχινυ ίτανε χαρφομένα στο πάτομα, δίπλα στο τραπέζι πυ χίτονταν χυλυριαζμένι ι Ελια. Εχανε να πέχσι τα χίλι-τυ σαν νἄθελε να τις φονάχσι. Ιστερα γίρισε χατα τον Βανχέλι:

— Κανένα χόχαλο! ίπε τραβλίζοντας. Ινε μέρες νιστιχο το χαχομ...

— Οχ! παραμιλάι! ίπε ι Ασιμίνα.

— Το χαχόμιρο! απόσοσε το λόγο-τυ ο Γιόργις.

Τινὰχτιχε πάλι χε ἁπλοσε τα χέρια-τυ σα γάντζος.

Κε μονομιας έγιρε το χεφάλι-τυ στον όμο τυ Βανχέλι χε τα χέρια-τυ πέσανε χσερα απάνο στο στρόμα...

— Σιχορέθιχε ίπε ο Βανχέλις, χ' έβαλε τα δάχτιλα να τυ χλίσι τα μάτια.

Ι Ασιμίνα έμπιχσε λέφτερα τόρα τα χσεφονιτα...

Ο ΤΡΑΚΟΣΑΡΙΣ

— Σαν πάρι να ςαπίζι το κορμι τα ςκυλίκια βγένουν να το φάνε.

Ιπε ο Μπάρμπα-Νικόλας, κυνόντας το κεφάλι-τυ, ςτον καφενε, κε δίχνοντας με το χέρι-τυ κάτο ςτο γιαλο. Ι άλι ςίκοςαν τα μάτια να ιδυν. Σκιφτος, με τι χοντρί-τυ μανκύρα περαζμένι απο το ένα χέρι, με το κὸκινο μαντίλι απο το άλο, με το μακρι ςταχτερο ςάλι ριγμὲνο ςτον όμο, περνύςε ο Γέρο-Τρακοςάρις. Ενα ςάπςαλο εκι, με το ένα πόδι ςτο λάκο!

— ... Τα ςκυλὶκια μαθες βγένυν να το φάνε, κςαναίπε δινατότερα ο Μπάρμπα-Νικόλας. Ανθρόπινα ςκυλίκια. Αχόρταγα ςκυλίκια. Ολο τρόνε κι όλο πινάνε.

Τυ ίχε ανεβι το έμα να τον πνίκςι. Δε μπορύςε να βαςτάκςι. Κάθε φορα πυ περνύςε ο Γέρο-Τρακοςάρις απο τον καφενε, τυ άναβαν τα έματα. Το ίκςεραν όλι κε δεν μιλύςαν. «Ας βγάλι το άχτι-τυ ο άνθροπος. Με το δίκιο-τυ...»

— Σκυλίκια, ςκυλίκια! Σκυλίκια ’πα ςτο πςοφίμι. Πέθανε το νιςί-μας· πέθανε, πὰι! κε βγίκαν τα ςκυλίκια να το φάνε. Πέθανε μαθες, τυ βγίκε ι πςιχι. Γιά πςέματα λέο;

Πύ ίνε τα χαράβια-μας, δε μυ λες; Μπάρκα, μπομπάρδες, γολέτες, μπρίκια, τέτια μέρα, ανίμερα τα Φότα! γεμάτο το λιμάνι τα παλια τα χρόνια... Πύ ίνε τόρα, δε μυ λες; Βλέπις πανι απλομένο στο λιμάνι; Πάνε, ρίμακσαν. Κ' ι καπετανέι-μας, πυ ίνε ι καπετανεί-μας με τις χρισες καδένες κε τα μετακσοτα μαντίλια; Κάθοντε στον καφενε κι αγναντέβυν το πέλαγο. Αλι γένικαν μπακάλιδες κι άλι μπαλοματίδες να βγάλυν το πσομί-τυς. Πσομι, πσομάκι! Κ' ι καπετάνισες, πΰνε ι καπετάνισες, με τα μεταξοτα κε τα χρισάφια; Φυστάνι δεν έχυνε να παν στιν εκλισια. Πΰνε τα μπερικέτα τα παλια; Πάι, πέθανε το νισί-μας, κσεπσίχισε. Βγίκαν τα σκυλίκια να το φάνε. Ανθρόπινα σκυλίκια. Ολο τρόνε κι όλο πινάνε...

Ο Γέρο-Τρακοσάρις πέρασε απο κάτο απ' το γιαλο, πίρε τον απάνο δρόμο κε χάθικε πίσο απο τα μαγαζια, δίχος νά γιρίσι να κιτάκσι απο τυς καφενέδες. Ικσερε πος μ' όλα τα καλοπιάζματα τΰπσαλαν απο πίσο όσα πέρνι ι σκύπα. «Δεν πάνε να λένε! έλεγε. Απο πίσο κε το βασιλια τονε βρίζυν». Πεντάρα δεν έδινε.

— Ετσι πυ λες, κίριε έφορα! ίπε σε λίγο ο Μπάρμπα-Νικόλας, γιρίζοντας κατα τον ικονομικον έφορο, ένα νεόφερτον ιπάλιλο, πυ καθότανε στο διπλανο τραπέζι. Τύτι εδο, κίριε έφορα, τον κσέρυν τον τόπο-μας κε μυ πέρνυν το δίκιο. Γνοριζόμαστε, βλέπις, απο πυ βαστάι ι σκύφια τυ καθενος· σιντοπίτες όλι. Τυ λόγυ-συ πυ ίσε νεοφερμένος κε δεν κσέρις τον τόπο-μας, να τα μάθις να τα θιμάσε. Πάι ο τόπος-μας, χάθικε! Δεν τον γνόρισες στα καλα τα χρόνια. Ι θάλασα δε μας δίνι πια πσομι. Κρεμαστίκαμε, βλέπις, απο τα γένια τυ Γέρο-Τρακοσάρι. Να μας δόσι ο Γέρο-Τρακοσάρις να φάμε... Αφτο καταντίσαμε...

Ο έφορος, κσένος άνθροπος, νεοφερμένος στον τόπο, δεν καταλάβενε καλα-καλα τί ίθελε να πι ο Μπάρμπα-Νικόλας. Στιν αρχι μάλιστα, σαν έμπικσε τις φονες κε κτιπύσε

τα χέρια-τυ στο τραπέζι κε γύρλονε τα μάτια-τυ, τον πίρε για τρελο. Γίρισε μια κε κίταχσε ολοτρίγιρα τυς άλυς. Καμια δεκαρια νομάτι απ' έχσο απο τον καφενε, άλι τραβόντας τον ναργιλέ-τυς κι άλι σκιμένι στα τάβλια κε τα χαρτια, κυνύσαν το κεφάλι-τυς, σαν νάλεγαν: «Σοστα τα λέι ο Μπάρμπα-Νικόλας, μα τί βγένι; Ετσι τάφερε ι τίχι». Ο Μπάρμπα-Νικόλας δεν τα σίκονε τα παράκσενα. «Μορε θα σκύζο όσο πυ να πεθάνο», έλεγε. Ιστερα κε με το δίκιο-τυ. Ιταν καμένος κε ζεματιζμένος. Κε κάθε φορα πυ τίχενε κάπιος κσένος, νεοφερμένος, πυ δεν ίκσερε τον τόπο, έβρισκε αφορμι να βγάλι το άχτι-τυ, κσαναλέγοντας τα βάσανά-τυ.

— Ετσι πυ λες, κίριε έφορα. Κρεμαστίκαμε μαθες απο τα γένια τυ Τρακοσάρι. Ενας τόπος αλάκερος, άνθροπι νικοκιρέι, πυ δε γίριζαν να φτίσυν, με το σιμπάθιο, απάνο-τυ, καπετανέι πυ κυβαλύσαν το κρισάφι με τα τσυβάλια, καπετάνισες, πυ δε σίκοναν τα μάτια να τον κιτάκσυν στις καλες τις μέρες, ένας τόπος αλάκερος, κίριε έφορα, κρεμαστίκαμε μαθες απο τα γένια τυ Τρακοσάρι.

Ο νεόφερτος ιπάλιλος δεν μπορύσε ακόμα να καταλάβι τί ίθελε να πι ο Μπάρμπα-Νικόλας. Εκαταλάβενε πος τα ίχε με το γέρο πυ πέρασε πυ προτίτερα απο τον καφενε, μα πάλι δεν μπορύσε να κορέσι ο νύς-τυ τί ίχε να κάμι με τον τòπο το γεροντάκι αφτο, ένα σàπσαλο εκι με το ένα ποδάρι στο λάκο. Ο Μπάρμπα-Νικόλας μπίκε στο μιαλο τυ κσένυ.

— Θα με πέρνις πος ίμε παλαβος, για αχμάκις, κίριε έφορα, ίπε πάλι. Κε με το δίκιο-συ. Πος δεν παλάβοσα κ' εγο ίμε να το απορίσο. Μα σα μ' ακύσις θα πις: «Δίκιο έχι ο Μπάρμπα-Νικόλας». Ο Μπάρμπα-Νικόλας, το λέι ο λόγος! Τί ίνε ο Μπάρμπα-Νικόλας; Τίποτα! Ο Μπάρμπα-Νικόλας άβριο θα πεθάνι. Σίμερα ίνε κε άβριο δεν ίνε. Μπάρμπα-Νικόλας θα πι εσι, ο άλος, ο παράλος, όλο το

νισι πèρα-πέρα. Σα βασανίζομε εγο, βασανίζεσε κε σι. Δεν το καταλαβένις; «Τί σῦχανε πάλε ο Τρακοσάρις;» μυ λένε κάμποσι. „Πάλε τα βάσανὰ-συ λες;" μυ λένε άλι. Βρε εμένα τί μῦχανε; Εμένα τα βάσανά-μυ; Τί ίμε εγο; Τίποτα! Σίμερα ίμε κε άβριο δεν ίμε. Μα δεν ίν' έτσι. Εγο ίμε ο δίνας κε ο τάδες, εγο ίμε αφτος πυ κάθετε κε πσομοζιτάι κε φοβάτε ν' ανίξι κε το στόμα-τυ να φονάξι το δίκιο-τυ· εγο ίμε ι χίρα πυ κλέι κε δέρνετε κλιζμένι μες στο σπίτι-τις... (ο Μπάρμπα-Νικόλας ίχε σικοθι τόρα απο το σκαμνί-τυ σιγα-σιγα, χορις να το καταλάβι, κε ι φονί-τυ έβγενε βαρια κε τρεμυλιαστι)· εγο ίμε τ' ορφανο, ο καραβοτσακιζμένος, ο σακάτις, ο αρχοντοκσεπεζμένος... (ι φονί-τυ τòρα έτρεμε απο κάπιο παράπονο, μα καμπάνιζε άγρια κε βαρια σα φοβέρα)· εγο ίμε ο... Τόπος. Καταναιμένι πατρίδα με τα καράβια τα αμέτριτα πος κατàντισες!

Κ' έπιασε τα γένια-τυ, κυνόντας λιπιτερα το κεφάλι-τυ. Τα μάτια-τυ ίταν κόκινα, φοτια. Ο κσένος ίχε μίνι με το στόμα ανιχτο κε τον άκυγε, με τον ναργιλε ζβιζμένο, με το μαρκύτσι πεζμένο απο τα χέρια-τυ. Ι άλι μυρμùριζαν απο μέσα-τυς: «Καλα τα λες, Μπάρμπα-Νικόλα, μα πιός σ' ακύι!»

— Ετσι πυ λες, κίριε έφορα, κσαναίπε ο Μπάρμπα-Νικόλας, άμα σινέφερε λιγάκι. Αφτος ίνε ο Μπάρμπα-Νικόλας. Ο Μπάρμπα-Νικόλας ίνε το πσοφίμι. Πάι, τῦφιγε ι πσιχι, το πίρε ι βρόμα κε βγίκανε τα σκυλίκια να το φάνε. Ανθρόπινα σκυλίκια! Ολο τρόνε κι όλο πινάνε. Τυ λόγυ-τυ, καλί-τυ όρα, το καλο το γεροντάκι πυ πèρασε πολιόρα απο το γιαλο, ο Γέρο-Τρακοσάρις. Τον κσέρις, κίριε έφορα; Πύ να τον κσέρις! Να συ τον μάθο εγο. Ιχε όνομα κε τῦχασε. Τρακοσàρι τον κσέρυν όλι τόρα. Αρχισε απο μπακάλις κ' έγινε τοκιστις. Ι οκά-τυ τρακόσια δράμια· ύτε δράμι παραπάνο. Απο

τότε τΰμινε τὄνομα: Τραχοςάρις. Τραχόςια δράμια ι οχά-τυ. Τί να κάνι ο κόζμος; Τραχόςια; Τραχόςια! Ιχε κε τιν ανάνκι-τυ, βλέπις. Ι ναφτικι γιρίζανε να βγάλυν το πςομι τον πεδιόν-τυς. Ι γινέκες-τυς κε τα πεδιά-τυς πινύςανε. Ο Τραχοςάρις έκανε κε χρέντιτο. Μα τραχόςια; Τραχόςια τί να γίνι; Πςομι, πςομάκι! Ιςτερα να λογαριαζμυς ο Τραχοςάρις! Πενίντα δραχμες, εκατο δραχμες, διακόςιες δραχμες. Πλέροσε τόρα, καπετάνιο, τα διάφορα, πλέροςε κε τα κςίνκικα κε καλος όριςες ςτιν πατρίδα! Πυ να πλερόςι ο νάφτις ο άμιρος! Να πυλιθι κε πάλε. Θαλαςοπνίγετε για το καρβέλι. Ο Τραχοςάρις εδο ίνε. Δε βαριέςε; Αφτο ςτενοχορέβεςε; Εχι ο θεος! Αβριο θ' αλάκςυν τα πράματα. Κανέν' αμανάτι κε ο Τραχοςάρις δεν αφίνι κανένα να χαθι. Κανένα δαχτιλίδι, κανένα ςκυλαρίκι, βραχιόλι, κάτι θα βρίςκετε ςτο ςπίτι. Νιςιότικο ςπίτι. Σα ςοθυν κε τα χριςαφικα κε τα πετράδια, ο Τραχοςάρις δε ςυ χαλάι το χατίρι. Κανένα ταπςι, καμια κατςαρόλα, κάθε γάνομα με το ζίγι-τυ. Ιςτερα ςτο τέλος δεν έχις να μαγερέπςις, να ντιθις; Πάλε ο Τραχοςάρις. Μια ιποθίκι να ςυ βάλι ςτο ςπίτι-ςυ, ςτο αμπέλι, ςτο χοράφι κε να ςικόςις όςα πρέπι. Σαν εφκολιθις, πάλε με το κολάι δικά-ςυ ίνε. Τα πέρνις πίςο. Πύ να τα πάρις! Τα διάφορα φάγανε κε ςπίτια κε αμπέλια. Αχ! κίριε έφορα, όλο το νιςι ςτα χέρια-τυ βρίςκετε· όλο-μας το βιος ςτα κατόγια-τυ μαζέφτικε. Να μπις, λένε, ςτο κατόγι τυ Τραχοςάρι κε να ςυ και ι καρδιά-ςυ. Κατακαιμένι πατρίδα με τα καράβια τ' αμέτριτα, πιος να ςυ τὄλεγε! Να ριμάζις εςι να θεριέβι ο Τραχοςάρις!!

— Ετςι πυ λες, κίριε έφορα, κςαναίπε ςε λίγο ο Μπάρμπα-Νικόλας. Ιςος κε να με πέρνις για παλαβο, για αχμάκι, πυ κάθομε εδο κε φονάζο ςτυς καφενέδες. Στυς καφενέδες! Ολι ι καπετανέι ςτυς καφενέδες καταντίςαμε. Τόςα

χρόνια πάλεπςα με τι θάλαςα, το Χάρο με τα μάτια-μυ' τον ίδα· χε ι θάλαςα δε μ' έφαγε. Μ' έφαγε ι ςτερια χε ο Γέρο-Τραχοςάρις. Σαν χςέχανα το μπάρχο — τί να το χάνο; περιςότερι ι ζιμιά-τυ παρα το χαλό-τυ — ίπα νάρθο να τελιόςο τις μέρες-μυ ςτο νιςι με τα λίγα πυ ίχα. Ιχα χ' εγο το διχό-μυ· το ςπίτι, λίγες ελιες, λίγα χλίματα. Φτοχιχα θα περνύςαμε. Ι ςτερια δε με ςίχοςε. Απο αρόςτια ςε αρόςτια. Γιατρυς χε γιατριχα. Αρόςτιςε χε το χορίτςι-μυ το Σεραινο, θεος ςχορες'-τιν! Μας έπνιχςαν τα έχςοδα ενάμιςι χρόνο. Κάπιος μυ ìπε να ςιχòςο απο τον Γέρο-Τραχοςάρι. Ο χαλος ο Τραχοςάρις χάνι εφχολίες. Πίγα χ' εγο ςτον Γέρο-Τραχοςάρι. «Πεδί-μυ Νιχόλα, να ςυ χάνο τιν εφχολία-ςυ, μυ ίπε, γιατι ςε λιπύμε. Για ςένα το χàνο, γιατι ίςε φαμελιàρις. Δεν έχο χ' εγο. Δόςε δο χε δòςε χι μυ φάγανε το διός-μυ. Στυς δρόμυς θα μίνο. Να ςυ δόςο διαχόςιες δραχμες, να μυ δόςις χε ςι ὲνα αμανάτι. Δεν το χςέρις, Νιχόλα πεδί-μυ· ζοι χε θάνατος ίνε ς' αφτον τον χόζμο. Να μυ φέρις το αμανάτι χε να ςυ μετρίςο τις διαχόςιες δραχμες να χάνις τι δυλιά-ςυ. Διάφορο δε θέλο απο ςένα· τον χαφέ-μυ χε τον χαπνό-μυ να μυ πλερόνις χάθε μέρα. Μια δεχάρα για τον χαφε, μια δεχάρα για τον χαπνο. Στον χαφετζι τον Μπάρμπα-Διμιτρο να τα δίνις, να πίνο τον χαφε ςτιν ιγιά-ςυ». Αχυς, χιριε έφορα; Τυ πίγα το δαχτιλίδι τις γινέχας-μυ, μπριλαντένιο δαχτιλίδι, χ' ένα ζευγάρι ςχυλαρίχια με μαργαριτάρια. Πενταχόςιες δραχμες μες ςτο νερο! Τα χιτàι χε μυ λέι: «Ας έχις χάρι, Νιχόλα πεδί-μυ, ύτε διαχόςιες δραχμες δεν χάνυνε». Τί να χάνο; Πίρα τις διαχόςιες δραχμες χε τυ ίπα χε ςπολάτι. Κε ι δεχάρες δεχάρες χάθε μέρα· έχςι δραχμες το μίνα, εβδομινταδιο δραχμες το χρόνο. Μια μέρα με φονάζι χε μυ λέι: „Νιχόλα πεδì-μυ, μυ χριάζοντε τα λεφτα. Χροςτάο χε γο, θα με βàλυν φιλαχι!“ Βρε αμαν, βρε ζαμαν, ίχα χε το χορίτςι πυ μυ πέθανε· να το θάπςο δεν ίχα. Τίποτα ο γέρος.

«Θα το πυλίςο το αμανάτι, Νικόλα πεδί-μυ, κι όςα πιάςο, ας ζιμιοθο κι όλα!» Ιπε πος τα πύλιςε, ο θεος κ' ι πςιχί-τυ. Μυ πέθανε κε το χορίτςι. Εκι πυ το κλέγαμε κε δεν ίχαμε κε να το θάπςυμε, νά-ςυ τον ο γέρος! Με τα δάκρια στα μάτια. «Ζοι ςε λόγυ-ςας. Τί ίτανε πάλε το κακο πυ ς' εβρίκε, Νικόλα πεδί-μυ; Σε κέγετ' ι καρδιά-μυ!» Με πίρε στιν μπάντα. «Να ςυ κάνο καμια εφχολία, Νικόλα πεδί-μυ. Απο το πςομι τον πεδιόν-μυ να κόπςο, να ςυ δόςο. Ανθρόπι ίμαςτε. Αν δε βοιθίςι ο ένας τον άλον, αλίμονο!» Ιπα κ' εγο: πςιχοπονιάρις ο χαιμένος ο γέρος· φιλάργιρος, μα πςιχοπονιάρις! Εκινυ το μάτι-τυ δύλεβε. Μΰκανε τιν εφχολία να θάπςο το χορίτςι, τυ πίγα κ' εγο αμανάτι μια χριςι καδένα, κάτι γανόματα, ένα ταπςι μεγάλο, πολίτικο. Εγδιςα το ςπίτι, τί να χάνο; «Δεν πιάνυν τίποτα, Νικόλα πεδί-μυ, μΰλεγε. Μιςοτιμις να τα πυλίςις κε πάλε. Πιός έχι παράδες να δόςι;» Πάνε κι αφτα μαζι με τ' άλα. Να δυλέπςο δεν μπορύςα· απο αρόςτια ςε αρόςτια κ' εγο κε το Μιγδαλιο, ι γινέκα-μυ. Εδοκε ο θεος κε μεγάλοςε κε το πεδί-μυ ο Μιχαλιος. «Να φίγο, πατέρα, μΰλεγε, να πάο στιν Αμερικι. Προκοπι δεν έχι ο τόπος-μας. Να πάο στιν Αμερικι να ςας ςτίλο λίρες με το τςυβάλι». Βρε πεδί-μυ Μιχαλιο, τΰλεγα, να μας φίγις κε ςι, τί θα γίνομε; Αλο πεδι δεν έχομε, ι μάνα-ςυ θα πεθάνι απο τον καιμό-τις!... Αφτος τίποτε. «Να φίγο, πατέρα· δεν μπορο να ςας βλέπο να πινάτε. Να βρο το νάβλο-μυ κε να φίγο...» Τΰμαθε ο Γέρο-Τρακοςάρις. Μια μέρα με βρίςκι κάτο στο γιαλο. Με αποπίρε. „Εχις μιαλα, Νικόλα πεδί-μυ, ί δεν έχις; Με τα μιαλα τον γινεκον αρμενίζις; Γιατί δεν αφίνις το πεδι να πάι στιν Αμέρικα, να ιδίτε κε ςις θευ πρόςοπο; Τί να τον κάνις εδο πυ τον φιλας; Δε βλέπις τιν κατάντια τυ νιςιυ-μας;" Να τον ςτίλο μαθες, ίπα κ' εγο. Μα δεν έχομε τα έκςοδα. «Τα έκςοδα βρίςκοντε, μυ ίπε. Σ'ένα χρόνο μέςα θα τα βγάλις. Ας ίνε καλα ο Μιχαλιος! Να ςυ βρο εγο,

Νικόλα πεδί-μυ. Δεν έχο κ' εγο, μα γιατι ς' αγαπο κε σε λιπάμε, θα πάρο απο το μπατζανάκι-μυ να συ δόσο...» Σίκοσα ίκοσι λίρες κ' έβαλα το σπίτι ιποθίκι. Αφτο μΰμενε. Εφιγέ ο Μιχαλιος με το καλο. Σε διο μίνες λαβένο ένα γράμα απο το Κειπτάυν με τρις λίρες. «Δυλιες δεν έχι, πατέρα, μΰγραφε ο Μιχαλιος. Κάνο εδο ένα κυτσοεμπόριο στο πόδι, όσο για το πςομι. Ο θεος κςέρι πος ικονόμιςα αφτες τις τρις λίρες. Κάνετε ιπομονι κε πάλι εδο ίμε». Πέρασαν μίνες· τίποτε, ύτε γράμα, ύτε να μάθομε αν ζι για πέθανε ο Μιλιος. Εδοκ' ο θεος κ' ίρθε ένας πατριότις τις προάλες απο τα μέρι αφτα. „Καλα ίνε ο Μιχαλιος, μας ίπε. Στο Κειπτάυν δεν μπόρεςε να πιάςι δυλια. Μπαρκάριςε θερμαςτις μ'ένα ενκλέζικο βαπόρι». Μας έδοκε κε τι σίςταςί-τυ, να τυ γράπςυμε ς' ένα μ π ο ρ τ ι ν χ ά υ ς , σα γιρίςι να βρι το γράμα. Τίποτε! Μίνες πέρασαν, γράμα σε γράμα τΰςτιλα. Τίποτε! Ερχοντε κ' ι πατριότες κε μας λένε ένας το μακρί-τυ κι άλος το κοντό-τυ. Αλος μας λέι πος πέθανε κι άλος πος παντρέφτικε κι άλος μας λέι πος τον ίδε με τα μάτια-τυ κε πος μπαρκάριςε για τιν πατρίδα. Ι μάνα-τυ πάι να τρελαθι απο το κακὸ-τις. «Να όπςεςε πυ τὄςτιλες το πεδι στα κςένα». Εχομε κε τιν νκρίνια στο ςπὶτι. Εγο να όπςομε γιά ο Γέρο-Τρακοςάρις; Τον πετιχένο τις προάλες στο παζάρι. Δε βάςταχςα: «Να όπςεςε, τυ λέο, πΰχαςα το πεδί-μυ!» Γιρίζι κε μυ λέι μέςα στον κόζμο: «Εγο να όπςομε γιά σις πυ χάνετε τα προκομένα τα πεδια; Σαν κάνι ο γιός-συ παραλιςίες κε μπεκριλίκια, τί συ φτὲο εγο;» Ανικςε ι γι να με καταπιι. Με πίρε το παράπονο κι άρχιςα τα κλάματα καταμεςις στο παζάρι. «Με τα κλάματα δε βγένι τίποτε, γιρίζι πάλε κε μυ λέι. Να μυ φέρις τυς παράδες πυ μΰφαγες, γιατι θα συ βγάλο το ριμάδι-συ στο ςφιρι...» Κ' έφιγε. Μΰρθε ζάλι κ' έχαςα τον κόζμο, πίγα να σοριαςτο κάτο. «Εγο σΰφαγα παράδες;...» πίγα να τυ πο. Δεν μπόρεςα. Μυ πιάςτικε ι

φονι. Με πίρανε κε με πίγανε στο σπίτι... Τιν περαζμένι Κιριακι μὔδγαλε το σπίτι στο σφιρι. Στυς δρόμυς μας πέταχσε, να πεθάνομε...

Το παράπονο τον έπνιγε. Εβγαλε το μαντίλι κε σκύπισε τα μάτια-τυ.

— Ο θεος να μας λιπιθι να μας αναπάψι.

Στον καφενε, αμίλιτι όλι, ίχαν καρφόσι τα μάτια-τυς απάνο στον Μπάρμπα-Νικόλα κε τον κίταζαν. Βυρκομένα τα μὰτια ολονον. Καθένας σιλογιζότανε τα δικά-τυ τα χάλια. Το σκοτάδι άρχισε να πέφτι απο τον υρανο. Ο κσένος γίρισε κε κίταχσε ολοτρόγιρα. Στο λιμάνι το έριμο δίο τρεχαντίρια στο μόλο αργοσάλεδαν απάνο στα νερα. Αντίκρι ο αι-Παντελέιμονας, με το μισο καμπαναριο, ασοβάντιστος, όπος έμινε απο τον κερο πυ έπεσε ι διστιχία στο νισι, αλιτὺργιτος, ριμαγμένος, άπλονε μια λιπιτερι σκια ολοτρόγιρα. Τα μεγάλα σπίτια, απάνο απο το γιαλο, με τα σκοτινα παράθιρα, έριμα απο χρόνια, τυ φάνικαν τυ κσένυ πος τυ βάρεναν στο στίθος απάνο σα βυνα.

— Διστιχιζμένο νισι, ίπε κυνόντας το κεφάλι-τυ. Ρίμαχσε κε πάι!

Ο Μπὰρμπα-Νικόλας σίκοσε τα μάτια-τυ, κόκινα φοτια.

— Ανάθεμά-τον πυ δασιλέβι μέσα στα ριμάδια! ίπε.

Ι φονί-τυ έτρεμε. Σίκοσε τα χέρια-τυ κε μὺντζοσε πέρα, κατα το τρισέκι πυ ίχε καθι ο γέρος με τι μανκύρα κρεμαζμένι απο το ένα χέρι, με το κόκινο μαντίλι στο άλο.

— Ανάθεμά-τον πυ δασιλέβι μέσα στα ριμάδια!..

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΥ ΝΙΚΟΛΑΚΙ

— Αφέντι, ςε γιρέβυν.

Σικόθικα κε άνιχςα.

— Πιός;

— Ενας κίριος κε καλα θέλι να ςε ιδι.

Αρχιςα να ντίνομε βιαςτικα. Ι ιπιρέτρια πυ μ' άκυςε κάτι να μυρμυρίζο, κοντοςτάθικε κε κςαναίπε διλα:

— Μι βιάζεςε, αφέντι. Αφτος, πυ ςε γιρέβι, δεν ίνε κε πολι κίριος...

Δε βρίκα ύτε τι δίναμι να γελάςο. Πέραςα βιαςτικα τα ρύχα-μυ κε βγίκα ςτο γραφίο.

Προτιμύςα να με ίχε κςιπνίςι ο χαλαζμος τυ κόζμυ, απ' το ιποκίμενο, πυ παρυςιάςτικε προι-προι, μπροςτα ςτα μάτια-μυ.

— Εδο ίμαςτε πάλι! Καλος ςας βρίκαμε...

— Να ςε πάρι ο διάβολος!

Δε βρίκα καλίτερι φιλοφρόνιςι να δεχτο το έκταχτο ιποκίμενο, πυ με περίμενε ςτο γραφίο-μυ απο τα κςιμερόματα. Αφτο δεν ίχε να κάμι τίποτε. Ο προινός-μυ μυςαφίρις, ςινιθιζμένος απο παρόμια δεχςίματα, δέχτικε τι φιλιφροςίνι-μυ με γέλια κε χαρες.

Απαράλακτος απο τον κερο πυ τον προτογνόριςα, κακογεραζμένος, με το ίδιο ιλικιομένο πρόςοπο, τα λιγοςτα πςαρα γένια-τυ, κυρεμένος ος το πετςι πάντα, με τα μεγάλα κιτρινοπα κε βρόμικα δόντια-τυ, ςα δόντια αλόγυ, παρδαλοντιμένος, ίχε όμος πάντα ςτο μέτοπο, κε ςτα μικρα, ζοιράτυ μάτια, έναν ςτοχαςτικο κε περιγελαςτικο μαζι αέρα, πολι παράκςενο. Θάλεγες ένα κεφάλι ςοφυ! Ολ' αφτα όμος δεν με ςινκινύςαν καθόλυ. Οπος δε με ςινκινύςαν κε ι χιρονομίες-τυ, κε τα λόγια-τυ κε ι ελινικύρες-τυ, ι ομιλία-τυ ι παράκςενι, ένα ανακάτομα απο εκλιςιαςτικα ριτα κε καραβίςια λόγια, πυ θίμιζαν τον παλιο μύτςο κε το παλιο καλογεροπέδι τυ Αγίυ Ορυς. Τίποτε δε με ςινκινύςε.

— Πιός διάβολος ς' έφερε πάλι εδο; Πιὸς πιραζμος ς' έςπροκςε πάλι; Μεγάλι βδομάδα ςικόθικες κ' έφιγες απ' τιν πατρίδα;

Τινάχτικε απο τιν καρέκλα τυ, ςα δεμονιζμένος.

— Πατρίδα, λει; Πιά πατρίδα; Πατρίδα ίν' αφτι; Δε λες καλίτερα γυρυνοςτάςι; Μπορι άνθροπος να ζίςι εκι κάτο; Μ' αφτυς τυς κλέφτες, τυς αγιογδίτες; Μάβρι πέτρα πίςο μυ! Εκατο φορες το ίπα, κι ο διάβολος μ' έςπροκςε, «διαβόλυ ςινέργια», πάλι να γιρίςο. Τις έμαθες ανκαλα τις κλεψιες τυ διμάρχυ! Κ' ι γινέκα-τυ τἄπςιςε μ' ένα ςτρατιοτικο κ' έφιγε. «Απόλολος πρόβατον». Κι ο βυλεφτις, πιο παςτρικος κι αφτος, πιάςτικε τις προάλες με τον εργολάβο τυ μόλυ κε δαρθίκανε μέρα μεςιμέρι, γιατι δε ςιμφόνιςαν ςτι μιραςια. Ακυ-τα τυ λόγυ-ςυ! Αμ' ο παπας; Ο παπας τι; Μεταμορφόςεος, ένας άγιος Ονύφριος εκι, τον πιάςανε πυ „κατέλιε“ γάλα τι μεγάλι Δεφτέρα, γιατι τυ το ίπαν, λέι, ι γιατρι. Μ' όλι τιν κιλια! Δε βάςτακςα πια. Τον βρίκα παραόκςο, κατα τιν «πρίμι τις εκλιςίας» κε τυ λέο: «Παπά-μυ, κατάλιςα τράγο ςίμερα κι άβριο θάρθο να κινονίςο». Με ςτραβοκίταςε. Ιςαν κι άλι μπροςτα. Τραβάο λίγο «αρόδυ» κε τυ λέο κ' εγο: «Σαν καταλις εςι,

παπά-μυ, γάλα τι μεγάλι Δεφτέρα, εγο θα καταλίςο τράγ τι μεγάλι Παραςκεδι...» Σίκοςε το ραδδί-τυ να με χτιπίςι, παπας άνθροπος. Νά-ςυ κε περνύςε κι ο δίμαρχος. «Δεν ντρέπεςε, μυ λέι, Νικολάκι, να τα δάζις με τον παπα; Τράδα ςτι δυλιά-ςυ!» Μυ ανέδιχαν τα έματα. «Αλα ρίςε ιμας απο τυ πονιρυ». Γιρίζο κε τον κιτάζο: «Εγο να ντραπο; Να ντραπις τυ λόγυ-ςυ κε με τις κλεπςιές-ςυ κε με τα καμόματα τις γινέκας-ςυ». Μιν τα ροτας τί έγινε. Πέςανε να με ςκοτόςυν. Μπίκα κ' εγο ςτο δαπόρι κι άφιςα δέκα φάςκελα πίςο-μυ. Πατρίδα μυ λες! Ινε να ζίςι άνθροπος εκι κάτο; Εγο γενίθικα ςε κςέςκεπο καλίβι. Σινίθιςα να λέο τιν αλίθια. Δε με ςικόνι αφτος ο αέρας... «Επλιθίνθιςαν ε ανομίε», πεδί-μυ.

Ιχε ςικόςι τον κόζμο απο τις φονες. Ι άνθροπι ςταματύςαν κε κίταζαν ςτο χαμιλο παράθιρο.

— Ελα, φτάνι πια, Νικολάκι. Μαζέφτικε ο κόζμος με τις φονές-ςυ, τυ ίπα θιμομένα. Τά'χο ακύςι εκατο φορες αφτα...

Επεςε λίγο ι φόρα-τυ, αναςτέναχςε μ' ένα δαθι νόιμα κε κςαναίπε ςιγάλα τόρα:

— Κε πός τα καλοπερνάτε εδο;

Τελίοςε απο κι πυ έπρεπε ν' αρχίςι. Ιχε πάντα τιν πονιρία ν' αρχίζι με φύριες για να ςκεπάζι τιν παρυςία-τυ, πυ ίκςερε κε μόνος-τυ πος δεν ίταν εφχάριςτι, κε να τελιόνι με γλίκα κε ταπινοςίνι.

— Αν ροτας κε για μένα, τα κςέρις τα χάλια-μυ. Δεν μπορο να κριφτο. Τα παπύτςια τύτα, πυ δλέπις, ίνε τυ προκομένυ τυ διμάρχυ, «τα ελέι τυν πονιρον». Το δρακι τυ αφοριζμένυ τυ παπα, ι πατατύκια ενος λοςτρόμυ, πυ τα τίναχςε τις προάλες, ας μι τα λέμε απο τί, κε αφτο το ιμίπςιλο, πυ δλέπις, τυ παςτρικύ-μας τυ δυλεφτι! Αφτι κλέδυν κε κάνυνε κενύργια. Εμις πέρνομε τ' αποφόρια-τυς...

Τον κίτακςα χορις να πο λέκςι, όπος δλέπι κανις όλα τα παράκςενα πράματα ςτον κόζμο.

Ι εβγνομοςίνι ίταν ζογραφιζμένι ανάποδα ςτο μέτοπό-τυ! Το ιμίπςιλο τυ 6υλεφτι με τι ναφτικι πατατύχα, κε το ιεροτιχο 6ραχι με τα διμαρχικα παπύτςια έκαναν μια παράχςενι κι αχςιοθρίνιτι αρμονία απάνο-τυ. Κε θιμίθικα τιν ιπιρέτριά-μυ:

— Μι βιάζεςε, αφέντι· αφτος πυ ςε περιμένι δεν ίνε κετόςο κίριος...

Κίριος, χςεκίριος, ίταν ένας μεγάλος μπελας κε μια μεγάλι πλιγι ο Νικολάκις ο Γλοςότις, ένας μπελας κλιρονομικος. Ο μακαρίτις ο πατέρας-μυ, αφυ τράβιχςε για πολα χρόνια το διάβολό-τυ απο τον καλό-τυ πατριότι, μυ τον άφικε κλιρονομια μαζι με μεριχα χρέι κε μεριχες δίκες. Τα χρέι πλιρόθικαν, ι δίκες χςεμπέρδεπςαν, μα ο Νικολάκις έμινε κε μένι. Ο μακαρίτις ο πατέρας-μυ τον ίχε τςιμπύρι. Οπυ πίγενε, απο πίςο-τυ. Στι Ροςία ο πατέρας-μυ, πίςο-τυ κι αφτος. Στιν Περςία ο πατέρας-μυ, απο κοντα κι αφτος. Πίςο ςτιν Ελάδα εχίνος, πίςο πάλι κι αφτος. Κι απο κάθε τόπο πύφεβγε, μάβρι πέτρα πίςο-τυ. Ολι ìταν κλέφτες, άτιμι, κάλπιδες. Ανθροπος πυ ίταν ςινιθιζμένος να λέι τιν αλίθια, ςαν κι αφτον, δεν μπορύςε να ζίςι.

Ο πατέρας-μυ δεν τον ίχε ςε πολι ιπόλιπςι. Σιχνα μυ έλεγε ο μακαρίτις πος ίταν τεμπέλις κε γλοςας. Απ' αφτα τα δίο ελατòματα δεν μπορύςε να προκόπςι. Τόρα ι «αλίθια» μαζι με τιν τεμπελια κε τι γλοςια, τί χοριο έκαναν μέςατυ, αφτος το χςέρι μονάχα. Φένετε όμος πος δεν τέριαζαν πολι καλα.

Θιμύμε κάποτε, πυ ζιτύςε απο τον πατέρα-μυ να τον βάλι ςε καμια επιςταςία, ο πατέρας-μυ τυ ίπε:

— Ιχες τέχνι ςτα χèρια-ςυ κε τιν άφιςες. Κε τόρα ζιτας επιςταςίες. Να κιτάχςις να χςαναπιάςις τιν τέχνι-ςυ.

— Αφτο θέλο κ' εγο, ίπε. Μα έχο ανάνκι απο έχςοδα

κίριε Κονςταντίνε. Να μυ δόςις πενίντα δραχμες να πάρο λίγα δέρματα, κλονες, βελόνες, να ςτίςο κ' ένα τραπεζάκι ς' ένα καντὸνι, να κάνο τον τςανκάρι, να βγάλο τον «επιύςιον».

— Πρότα να περιορίςις τι γλὸςα-ςυ, τυ ίπε ο πατέρας-μυ, θιμόμε. Αφτι ς' έφαγε...

Ιςτερα μυ διιγίθικε ο πατέρας-μυ, πος ςτα νιάτα-τυ, ςαν άφιςε το Αγιον Ορος κε τα καράβια, έγινε τςανκάρις, τσόντι. Κε καλος τεχνίτις! Μα δεν ενοὺςε να ςτρὸςι ποτε τον πιςινό-τυ. Αφινε ςτι μέςι πετςια κε ςίνεργα, ανας͵ίκονε τιν ποδια κε δός-τυ ςτον καφενε. Να βάλι παντυ το λόγο-τυ· να διορθόνι τιν κινονία. Σα δεν πίγενε ςτο καφενίο, κάθε λίγο κε ςτο ςπὶτι-τυ. Να ιδι τί γίνετε. Φένετε πος ζίλεβε λιγάκι κε τι γινὲκα-τυ. Πάντα ι ίδια ι ιςτορία. Κε όπυ καβγας, όπυ λογομαχία, όπυ πέντὲ άνθροπι μαζεμένι, κι αφτος ςτι μὲςι, να ιδι τί τρέχι, να βάλι το λόγο-τυ, να πι τι γνὸμι-τυ. Κ' έτςι πάι το μαγαζι κ' ι ςιρμαγιες μαζι. Στι Ροςία τα ίδια, ςτιν Περςία τα ίδια κε χιρότερα. Απο ιπάλιλος ίθελε να γίνι αςτινόμος κε ιεροκίρικας. Ιθελε να διορθὸςι κ' εκι τον κόζμο. Πέντε φορες επι τέλυς αποφάςιςε να ξςαναπιάςι τιν τέχνι-τυ. Κε πέντε φορες έφαγε απο πενίντα δραχμες τυ πατέρα-μυ, για ν' αγορὰςι τα ιλικα. Ετρογε τα χρίματα κε πάλι τα ίδια.

Ετςι μυ τον άφιςε κλιρονομια ο πατέρας-μυ. Τελίοςαν τα βὰςανα τυ μακαρίτι κι άρχιςαν τα δικά-μυ.

— Καμια επιςταςία, μάτια-μυ, να ςιχορεθι ο γέρος, ο καλος άνθροπος.

Αφτι ίταν ι κυβέντα-τυ ςε κάθε-τυ επίςκεπςι.

Φρόντιςα κάποτε κε τον έβαλα ς' ένα εργοςτάςιο. Θιφορας! Δε μπορύςε να βρεθι καλίτερι θέςι γι' αφτον. Τεμπελια κε κυβέντα. Ενα πρωι πάλι τον βλέπο άξςαφνα.

— Ε, πός τα πάμε;

— Εφιγα. «Υ δίνασε δισι κιρίις δυλέβιν». Με διο χερυς δεν μποριc ν' αρμενίcις!

Το περίμενα. Δεν μπορύσα όμος ύτε να θιμόσο μαζί-τυ. Το cαχάχι τυ λοcτρόμυ με τα παπύτcια τυ βυλεφτι πυ κλέγανε μιcοτριμένα κε κcεθοριαζμένα απάνο-τυ, μυ φενότανε πος μΰλεγαν: «Μιν τον κcεcινερίζεcε τον άνθροπο».

— Μα γιατί, χριcτιανέ-μυ, αν αγαπας το Χριcτο, γιατι;

— Γιατί, λέι; φόνακcε με μια ιερι αγανάχτιcι. Αφτο δεν ίνε εργοcτάcιο, ίνε, με cιμπάθιο... (κε ίπε με όλι-τυ τι δίναμι έναν άcχιμο λόγο). Ανδρες κε γινέκες ένα πράμα. Εργολαβίες κε κcεντροπιάζματα. Στέλνι ο κόζμος τα κορίτcια-τυ να βγάλυν το πcομί-τυς κε βγάζυν... τα μάτια-τυς. Τι ίδανε τα μάτια-μυ εγο το κcέρο. Με κcέρις εμένα. Τιν αλίθια θα λέο κι ας με κρεμάcυν. „Ι αλίθια cόcι ιμας". Το πρωι πυ ίρθε ο κίριος εργοcταcιάρχις δε βάcτακcα πια.

— Τί νέα, κιρ-Νικολάκι, μυ λέι. Καλα ίcε;

— Εγο καλα ίμε, τυ λέο, μα το εργοcτάcιό-cυ δεν ίνε καλα. «Επλιθίνθιcαν ε ανομίε». Δεν αρμενίζομε καλα.

— Γιατί; μυ κάνι πάλιν cαν αποριμένος.

— Γιατι αφτο δεν ίνε εργοcτάcιο, ίνε... με cιμπάθιο. Αντι να μυ πι κε c π ο λ ά τ ι, θίμοcε... «Μορένι Κίριος...», βλέπις.

— Εcι να κιτάκcις τι δυλιά-cυ, μυ λέι. Με πίραν τα μπυρίνια.

— Ι δυλιά-μυ δεν ίνε να βαcτάο το φανάρι, τυ λέο. Σα θέλις να το βαcτας τυ λόγυ-cυ, αλάζι το πράμα. Ι αλίθια ίνε πικρι. Εφιγε μυρμυρίζοντας κε μΰcτιλε τιν εκcόφλιcί-μυ να φίγο... Τί να τυ πο; Δεν τυ ίπα τίποτα.

— Ενια-cυ, μυ κάνι cε λίγο, μι cτενοχοριέcε. Δε θα cε φορτοθο πια. Δεν ίνε τόπος για δυλια εδο. Σόδομα, κε Γόμορα. Περιμένο να μυ cτίλι κανένα λεφτο ο προκομένος.

ο γιός-μυ (ο προκομένος ο γιός-τυ έμιαζε σαν τον πρότο αριθμο τυ λαχίυ, πυ πάντα τον περιμένομε κε ποτε δεν έρχετε) να γιρίσο στιν πατρίδα, να ισιχάσο πια με τι γερόντισα... «Χριστιανα τα τέλι...»

— Αμιν, να δόσι ο θεος, τυ ίπα.

Τα παπύτσια τυ βυλεφτυ γελύσαν μέσα απο τα μεγάλα-τυς ανίγματα. Εγέλασα κ' εγο. Δέκα φορες ίχε ξαναγιρίσι στιν πατρίδα να ισιχάσι κε δέκα φορες ξαναίρθε πάλι.

Κάμποσον κερο δεν τον ξανάιδα. Ενα πρωι — πάντα πρωι, χσιμερόματα — νά-συ τον πάλι.

— Δεν έφιγες, κιρ-Νικολάκι;

— Πύ να φίγο; Εστιλε τίποτα αφτος ο αφοριζμένος; Πύ έξοδα να φίγο; Να πάο κε μ' αδιανα χέρια στιν πατρίδα, θα με διόξσι ι γερόντισα. Αν θέλις όμος τυ λόγυ-συ με σόνις. Ενας γρυσύζις, φαρμακομίτις, πυ τον ίχαν επιστάτι στιν πιγάδα, πσόφισε κε πάι στο διάβολο, χθες το βράδι. Να μυ δόσις ένα γράμα στο δίμαρχο να με βάλι στι θέσι-τυ. Να φυντάρο για καλα.

Τύδοκα με πολα το γράμα κ' έπιασε τόπο. Τιν άλι μέρα διορίστικε. Για λίγο κερο βρίκα τιν ισιχία-μυ. Ενα πρωι, πυ τον σιλογιζόμυν, μέσα-μυ, κ' έλεγα πος εριζοσε πια σ' αφτι τι θέσι, πέρνο τιν εφιμερίδα να διαβάσο, στο κρεβάτι. Τινάχτικα απάνο. «Π α ρ' ο λ ί γ ο ν π λ ι μ ί ρ α», διαβάζο με μεγάλα γράματα. Κε παρακάτο: «Εν μέσο μινι Ιυνίο παρ' ολίγον να μεταβλιθι χθες ι πόλις ις Βενετίαν κε να θρινίσομεν σοβαρα διστιχίματα. Ιπέτιος τυ κακυ δεν ίτο ύτε ο θερινος ανέφελος υρανος, ύτε ι απεξσιραμένι χίμαρι τις Ατικις, αλ' απλος ο επιστάτις τις δεξαμενις Νικόλαος Γλοσότις, όστις, ενκαταλίπσας τιν θέσιν-τυ κε παρακολυθον τιν χθεσινιν μικροδιαδίλοσιν κατα τυ Ιπυργίυ, ελιζμόνισε να κλίσι

τα στρόφινχας τον μεγάλον τροφοδοτικον σολίνου τις δεξαμενις. Περι το μεσονίκτιον ι δεξαμενι εκσεχίλισε, χίμαρι δε ίδατος κιλισθέντος απο τυ λόφυ τις Καστέλας εκσίπνισαν εντρόμυς τυς κατίκυς, κατέκλισαν χαμιλυς τινας ικίσκυς κε παρέσιραν κατικίδια ζόα τον περιίκον. Ο περίφιμος επιστάτις ζιτιθις ανεβρέθι ις παρακίμενον ινοπολίον, αγορέβον κατα τις Κιβερνίσεος. Ο κ. δίμαρχος απέλισεν αμέσος σίμερον τιν προίαν τον ένοχον ιπάλιλον...»

Ι εφιμερίδα δεν έλεγε άλο τίποτε. Κσέχασε το σπυδεότερο θίμα τις πλιμίρας.

Το καλοκέρι εκίνο αποφάσισα να πάο να περάσο κανένα μίνα στιν πατρίδα. Απο τιν εποχι τις πλιμίρας δεν ίχα κσαναιδι τον περίφιμο πατριότι-μυ. Ντρεπότανε, φένετε, κι ο ίδιος να με ιδι. Σαν έμαθε πος ίμε για ταξίδι, ίλθε να μ' ανταμόσι, ταπινος αφτι τι φορα κε σιμαζεμένος.

— Ιμε άτιχος άνθροπος, μυ ίπε. «Τιν ανομίαν-μυ γινόσκο κε ι αμαρτία-μυ ενόπιόν-μυ εστι δια παντος». Αλα δε φτέο κ' εγο. Ι τίχι με κατατρέχι. Να με σόσις κε τυτι τι φορα. Να με πάρις μαζί-συ, να ισιχάσο, στ' άγια χόματα.

Τον πίρα. Δε γλίτοσα τιν πλιμίρα...

— Να κιτάκσις να ισιχάσις τόρα, τυ ίπα. Να μι σε μέλι αν κλέβι ο δίμαρχος κι αν μαλόνι ο βυλεφτις με τον εργολάβο. Κι αν θέλι ο παπας να φάι γάλα τι μεγάλι Δεφτέρα κε το τί κάνι ι γινέκα τυ ενος κε τ'αλυνυ, να μι σκοτίζεσε. Κίτακσε τι δυλιά-συ!

— Εγο ν' ανακατεφθο πια; Κομάτια να γίνυν όλι-τυς! ίπε κυνόντας το κεφάλι-τυ. Το καταλαβένο κε μόνος-μυ: Ι αλίθια ίνε πικρι. Απ' το θεο να τὄβρυν. «Υε το δι' υ το σκάνδαλον έρχετε».

Πέρασα ένα μίνα στο μοναστίρι. Πυ κε πυ ερχότανε κι ο Κιρ-Νικολάκις.

— Ε! πός τα πάμε, Κιρ-Νικολάκι, τυ λέο μια μέρα·

— Πός να τα πάμε; Σαν τον κάβυρα. Κλεφτότοπος, παραλισία. Χάλασαν κ' ι γινέκες στον τόπο-μας. Ολο εργολαβία κε κ;ετςιποςια. «Ι ανομία επλιθίνθι».

Τον αγριοκίταξα. Δεν άργισε να με καταλάβι.

— Ενια-ςυ, πεδί-μυ. Δεν ανακατέβομε πια. Εδο που τα λέμε, ο θεος μονάχα μας ακύι κε τα πςιλα πλατάνια. Δεν ανακατέβομε πια.

Δόκςα-ςι, ο θεος, ίπα μέςα-μυ. Κερος ίτανε πια να ισιχάςι κι αφτος κ' εγο.

Ιλθε ι όρα που τιμάςτικα να φίγο. Κυβάλιςα ένα μυλάρι, ένα προινο, φόρτοςα κε τα πράματά-μυ κε κατέβικα ςτι χόρα να πάρο το ιςιτίριό-μυ. Τον περίμενα να φανι κάτο ςτο γιαλο, όπος μυ ίχε πι:

— Προι-προι τιν Πέμτι, θα ςε περιμένο ςτο γιαλο, να ςυ δό;ο ένα χέρι ςτο μπαρκάριζμα.

Πυθενα δε φάνικε.

— Μιν ίδατε πυθενα τον Κιρ-Νικολάκι; ροτο.

Ι βαρκάριδες κ' ι αγογιάτες ςκάςανε ςτα γέλια.

— Τον Κιρ-Νικολάκι! Τόρα κι άλι μια φορα. Πάι δυλιά-του...

— Πέθανε;

— Οχι ακόμα. Μα τον χάςαμε.

— Πύ πάι;

— Λένε πος πάι ςτο Αγιο Ορος! μυ λέι ένας βαρκάρις.

— Κατα διαβόλυ, πες καλίτερα! πετάγετε κε μυ λέι ένας αγογιάτις.

Δεν μπορύ;α να καταλάβο τι τρέχι. Ανάμεςα Αγίυ Ορυς κε διαβόλυ ίτανε δίςκολο να νιό;ο τί έτρεχε. Τυς κίταζα ςα χαζος.

— Δεν τάμαθες, λιπον, αφεντικο;

Δεν ίχα μάθι τίποτε. Ιτανε γραφτο να το μάθο κι αφτο.

Δίπλα στο φτοχικό-τυ καθότανε μια χίρα. Ι χίρα ίτανε λιγάκι πεταχτι κε γλικομίλιτι. Κάποτε-κάποτε λένε πος άνιγε κ' ι θίρα-τις ςιγα-ςιγα τα μεςάνιχτα. Ορκο δεν έπερνε όμος κανένας. Ο Κιρ-Νικολάκις δεν το χόνεβε αφτο. Χίρα γινέκα κε ν' ανίγι τιν πόρτα-τις τα μεςάνιχτα! Δεν το θέλι ο θεος! Ενα προι πυ έβγενε απο το ςπίτι, τιν απάντιςε στο κατόφλι. Τυ ίρθε να τι βάλι ςε θεογνοςία:

— Δεν κάνις, καλα, κιρα γιτόνιςα. Ο κόζμος ςυ ςέρνι πολα. Χίρα γινέκα με πεδια, θα δόςις λὸγο στο θεο...

Ι χίρα άναψε απ' το θιμὸ-τις.

— Κε τί ς' έβαλα εγο; τυ λέι. Αφέντι στο κεφάλι-μυ; Να τσακιςτις γρίγορα να φίγις, μι ςυ τσακίςο το κςερό-ςυ.

Ο Κιρ-Νικολάκις τα χριάςτικε. Εκαμε να τιν καλοπιάςι.

— Μι ςιχίζετε, γιτόνιςα. Καλε, έτςι χορατέβο εγο, δε με κςέρις; «Ον αγαπα κίριος, πεδέβι...»

Κε για να τιν καλοπιάςι τι χàιδεψε στο μàγυλο.

Τότε ìταν πυ ìταν. Πονιρο θιλικο κι αφτι, μπίζι τις φονες:

— Γέρο-κολαζμένε, δεν ντρέπεςε τα χρόνια-ςυ, πυ ίρθες να μυ πιάςις το μάγυλο! Τί μ' επίρες εμένα; Σαν αφτες, πυ κςέρις;

Εβγαλε το παςύμι-τις κε τον àρχιςε στο κςίλο. Πετάχτικε κ' ι γινèκα-τυ πυ άκυςε τα λόγια τις γιτόνιςας. Σαν τιν ίδε ι χίρα μπίζι πάλι τις φονες:

— Δεν έρχεςε να ςιμαζέψςις τον àντρα-ςυ, Κιρα-Νικόλενα! τί με πίρε εμένα κε ίρθε να μυ πιάςι το μάγυλο! Ακυς εχι να μυ πι να τυ ανίκςο τιν πόρτα τι νιχτα! Θα τον ςκοτόςο...

Εκανε να μιλίςι ο Κιρ-Νικολάκις, μα πύ να βρι αράδα. Αφριζε τόρα ι γινέκα-τυ, àφριζε κ' ι κςένι.

— Ιςε κε τέτιος, παλιόγερε; Δε βλέπις τα χάλια-ςυ πυ δεν έχομε ψομι να φάμε!

— Σόςε-με, γινέκα, φόναχςε ο Κιρ-Νικολάκις.

— Τόρα να σε σόσο!

Βγάζι κι αφτι το πασούμι-τις κε τον αρχίζι στις κατακεφαλιες. Μια ι χίρα, μια ι γινέκα-τυ. Τέτιο πράμα δε μεταστάθικε στον τόπο. Μαζέφτικε όλι ι γιτονια. Λες κε ίτανε θέατρο. Ενας γέρος να τον δέρνυν διο γινέκες. Ιχανε κσεχαρδιςτι όλι απο τα γέλια. Βαστύσαν τα ςικότια-τυς. Μονάχα ο Κιρ-Νικολάκις έκλεγε, έκλεγε πικρα. Πρότι φορα τον ίχανε ιδι να κλέι έτςι. Τον έπνιγε το άδικο. Ετςι απο κλότςυ, κι απο μπάτςυ, πίρε τον κατίφορο. Τα πεδια τρέχανε απο πίςο-τυ με τα γιύχα κε τον κινιγύςαν. Τράβικςε κατα τα μάτια-τυ, χάθικε. Κανένας δεν τον ίδε. Αλι ίπανε πος έπεςε ςτι θάλαςα, άλι πος πίρε τα βυνα, άλι πος πίγε ςτο Αγιον Ορος να καλογερέπςι.

Το πιςτέβο. Δεν έμινε άλος τόπος γι' αφτον...

Ιλθε το βαπόρι κε μπαρκάριςα. Μέςα ςτι βάρκα ένα πεδάκι μΰφερε ένα γράμα κ' έφιγε. Τΰβαλα ςτιν τςέπι-μυ χορις να προςέχςο. Σαν κςεκίνιςε το βαπόρι, θιμίθικα το γράμα κ' έβγαλα να το διαβάςο. Ιτανε τυ Κιρ-Νικολάκι.

«Εγο, πεδί-μυ, να το κςέρις, πιγένο, κατα τα μάτια-μυ. Ο κόζμος πολι με κατάτρεκςε. Κανένα δεν έβλαπςα. Τιν αλίθια τυ θευ έλεγα. Γενιθίτο το θέλιμά-τυ. «Αντι τυ μάνα χολιν». Αφτος ίνε ο κόζμος! Κε πάλι γενιθίτο το θέλιμά-τυ. Δεν μπορο πια να ζίςο ςτον κόζμο. Πιγένο ςτο Ορος να ςόςο τις αμαρτίες-μυ. Ο θεος μαζί-ςυ. Εγο δε θα ς' ενοχλίςο πια. Σε κερετο κε φέβγο. Περίλιπος εςτιν ι πςιχί-μυ μέχρι θανάτυ — Νικόλαος».

Εςθάνθικα κάτι να μυ ςφίνκι το ςτίθος. Πρότι φορα ίταν πυ τον πονύςε ι καρδιά-μυ. Ποτε δεν τον ίχα λιπιθι. Μα τόρα, δεν κςέρο, μυ φενότανε πος ίχε πλιρόςι ακριβα τις αμαρτίες-τυ, κε τυ τα ςινχορύςα όλα, ακόμα κε τις ελινικύρες-τυ, έφτανε μόνον να μιν έβλεπα εκίνο τον πικρο λόγο: «Εγο δε θα ς' ενοχλίςο πια». Ολα τυ τα ςινχορο. Κε ο μακαρίτις

ο πατέρας-μυ, ίμε βέβεος, πος αφτι τι στιγμι τον σιχοράι χι αφτος χε τον λιπάτε...

Σα βγίκαμε απο το λιμάνι, το Αγιον Ορος εφάνταχσε μπροστά·μυ, βυρχομένο, μέσα στιν πρωινι καταχνια. Ιτανε σίνεφο τάχα, για ίτανε ο δικός-συ ο καίμος, άμιρε Νικολάκι;

ΣΑΝ ΤΑ ΤΡΙΓΟΝΙΑ

Πός πνίγικε ο Καπεταν-Πρέκας;

Καλα-καλα δεν τὄμαθε ποτε κανένας. Ενα πρωι μια ψαρόβαρκα τον ίδε να ταксιδέβι κατα τι μπύκα τυ λιμανιυ, μπρύμιτα απάνο στι θάλασα, με το πρόσοπο βυτιγμένο στο κίμα κε τα μεγάλα-τυ άσπρα μαλια ανακατομένα με τυς αφρυς. Το κιματάκι, κσεπσιχιζμένο, έσπροχνε ολοένα πρίμα κι απαλα το κισλιαζμένο κορμι κατα το πέλαγο, σα μονόκσιλο πυ ταксίδεβε δίχος κυπια κε καπετάνιο, μα πυ ίχε βαλμένι τι ρότα-τυ κε τραβύσε ίσιχα κε στοχαστικα το δρόμο-τυ. Απ' τι βάρκα δεν αργίσανε να τον απικάσυν, με όλο πυ δεν ίχε φέκσι ακόμα καλα-καλα κε μια πιχτι καταχνια σκέπαζε ολόγιρα στεριες κε θάλασες.

— Για πύ νάχι βάλι ρότα τύτο το πλεύμενο; ίπε ο βαρκάρις στο μύτσο-τυ, γιρίζοντας κατα το μπροστινο κυπι, πυ έλαμνε νισταγμένα κε ανόρεχτα το πεδι, κε σιάρισε το δικό-τυ, για να γιρίσι τι βάρκα κατα το κυφάρι, πυ έπλεε τόρα τρις-τέσαρες οργιες ζερβιά-τυς.

— Πιό πλεύμενο; ίπε το πεδι, πυ δεν έβλεπε τίποτα μπροστά-τυ.

Κε κράτισε το κυπι για να κιτάκσι καλίτερα.

— Τράβα το κυπί-συ! τυ ὶπε κσερα ο καπετάνιος.

Αφτος σιάριζε ολοένα, όσπυ βάλανε πλόρι κατα το «πλεύμενο». Με διο κυπιες, το διπλαρόσανε.

— Παναγιά-μυ! Τί ίνε τύτο; Ανθροπος;... φόναξε το πεδι.

— Αμ' τί ίθελες νἄνε; Σκιλόπσαρο;.. έκανε ο καπετάνιος. Απο τέτια ι θάλασα, άλο τίποτα, πεδί-μυ.

Αρπαξε ένα σχινι απ' τιν πρίμι, τὄκανε θιλια κ' έσκιπσε στιν κυπαστι να το περάσι στο κυφάρι. Καθος έσκιβε, ένα κίμα ανασίκοσε το κάτασπρο κεφάλι απ' το νερο, πυ έμιαζε σα να ίχε γιρίσι να ιδι πιός σκιβι απο πάνο-τυ.

— Μπα! έκανε ο βαρκάρις, περνόντας-τυ τι θιλια στι μέσι. Ο Καπεταν-Πρέκας!... Αφτος δεν ίνε;

Το πεδι έσκιπσε απάνο στο κυφάρι κε τρέμανε τα κατασάγονά-τυ.

— Ο Καπεταν-Πρέκας! δεν τονε βλέπις;

Ο βαρκάρις σέρνοντας το σχινι, να το δέσι στιν πρίμι, σίκοσε μια στιγμι το δεξί-τυ χέρι κ' έκανε το σταβρό-τυ.

— Κίριε ελέισον! Τύτο πάλι ίτατε απ' τ' άγραφα...

Δεν ίπε άλο λόγο. Σιγυράρισε το σχινι πίσο στιν πρίμι κε ξανα κάθισε στο κυπι.

— Ελα! Τράβα να γιρίσομε! ίπε στο πεδι. Τι δυλιά-μας τιν κάναμε σίμερα! Πιάσαμε μεγάλο πσάρι...

Εβγαλε πλόρι κατα το λιμάνι. Ι καταχνια ίχε αρχίσι να σκορπίζετε ολόγιρα, ο ίλιος ροδοχρίσονε τα κίματα, πνοι δε φίσαγε απο πυθενα κ' ι πσαρόβαρκα έσχιζε ράθιμα τα κιμιζμένα νερα, σέρνοντας πίσο-τις το ασπριδερο κυφάρι, με τα σκόρπια κάτασπρα μαλια, πυ φαντάζανε σαν ανάλαφρος αφρος απάνο στιν καταγάλανι πλατοσια, καθος τα χάιδεβε κε τα γαργαλύσε ι σιρμι τυ νερυ. Αλες βάρκες, μέσα στιν αβγινι κάλμα, με τα πανια κρεμαζμένα, μάτεα πασχίζανε να βρύνε τον καιρο, αργοσαλέβοντας εδο κ' εκι στι θανατερι γαλίνι, μακρένοντας με ράθιμα κυπια κατα τ'ανιχτα κε καρτερόντας με λαχτάρα ένα καλόβολο σαγανάκι, μέσα στο πιγμένο πέλαγο.

Ι βάρκα, με το ανεπάντεχο ριμύλκιο, πόδιζε ολοένα κατα το λιμάνι, δίχος κανένας θαλασομάχος να βάζι με το νύ-τυ, μέσα στιν πλατια τι θάλασα, απο μακρια κι απο σιμα, πος ένα κσόδι τύτι τι στιγμι έσχιζε, χορις παπάδες κε κσεφτέρια, τα χίματα. Μόνο, καθος περνύσε ι βάρκα δίπλα απο ένα καίκι, φορτομένο με κερεστε, πυ μια φελύκα πάσχιζε σέρνοντάς-το να το βγάλι απ' τι μπύκα τυ λιμανιυ, διο νάφτες σκίπσανε απ' το παραπέτο, κάτι ροτίσανε, κυνίσανε τα κεφάλια, κε γιρίσανε στι δυλιά-τυς. Κε απάνο στον κερεστε, ένας μύτσος σκαρφαλομένος, πυ έσερν' ένα σανίδι με κόπο, να το σιγυράρι στο σορο, άφισε το σανίδι να πέσι απ' το χέρι-τυ, έβγαλε τι σκύφια-τυ χ'έκανε το σταβρό-τυ. Ι βάρκα, με το ανεπάντεχο ριμύλκιο, έσχιζε σιγα κε λιπιτερα τα νερα τυ λιμανιυ, λάμνοντας ολοένα κατα το μόλο...

Ι αστινομία, πυ καταπιάσθικε ανακρίσις, άμα βγάλανε τον πνιγμένο στι στερια, δεν κσεκαθάρισε κε πολα πράματα. Ι γιατρι, πυ τον σχίσανε στο νεκροταφίο, δεν βρίκανε καμία ετία απάνο-τυ, ύτε λαβομάτια, ύτε χτίπιμα, ύτε άλο σιμάδι κανένα. Ιπανε πος πνίγικε, καθαρα κε κσάστερα. Απ' τις μαρτιρίες τον ανθρόπον, πυ δόκανε ανάκρισι, δε βγίκε τίποτε παραπάνο. Ο Καπεταν-Πρέκας, βράδι-βράδι, έφιγε απ' το σπίτι-τυ — όπος ίπε μια πσιχοπέδα, πυ ίχανε στο σπίτι — πέρνοντας μαζί-τυ το αρμίδι-τυ κε τα δολόματά-τυ να πάι να πσαρέπσι κάτο στο μόλο, καθος έκανε χρόνια τόρα.

— Απ' τι μέρα, πυ σιχορέθικε ι πσιχομάνα, πάνε τρις μέρες τόρα — ίπε ι κοπέλα — δεν ίχε βγι απο το σπίτι. Εχθες ίπε πος στεναχορίθικε μέσα στο σπίτι χ' έριγε. Μυ ίπε μάλιστα να φάο κε να πέσο, γιατι θ' αργίσι σαν πάντα...

— Εβαλες κακο στο νύ-συ, κορίτσι-μυ; ρότισε ο αστινόμος.

— Γιατί να βάλο; ίπε ι κοπέλα. Ο μακαρίτις, κε ζό-

ντας ι πσιχομάνα-μυ, έτσι το σινίθιζε πάντα. Εφεβγε αποβραδις για το πσάρεμα κε γίριζε τα χσιμερόματα. Ενας κε διο τάχα τον ίχανε ιδι, σταβροπόδι στο μόλο, ος τα χσιμερόματα τυ θευ; Τυ ίχε κολίσι μανία. Αφτο δα ίτανε κε το παράπονο τις μακαρίτισας...

— Καλα, πεδί-μυ, — τις έκοπσε τιν κυβέντα ο αστινόμος — αφτα δεν μας ενδιαφέρυνε. Για πές-μυ τόρα! Απ' τον χερο, πυ πέθανε ι μακαρίτισα, ίχε δίχσι καμια διαφορα ο αφέντις-συ; Θέλο να πο, φενότανε λιπιμένος έκλεγε, ίπε τίποτα σιμαδιακα λόγια;

Ι κοπέλα αναστέναχσε, χαμογελόντας μαζι.

— Θεος σχορές'-τονε! Εδιχνε ποτε τίποτες ο χριστιανος; Αμ' αφτος καλα-καλα, ύτε τιν έκλαπσε, πυ λέι ο λόγος, τέτιαν άγια γινέκα. Το μάτι-τυ δε δάκρισε ποτες. Σκυντυφλιαζμένος, τρις μέρες τόρα στιν ανκονι, με το τσιμπύκι στο στόμα, μίπος άνιχσε καθόλυ τα χίλι-τυ να βγάλι λόγο; Ανκαλα, κε ζόντας ι μακαρίτισα, μίπος τις ίπε ποτε μια γλικια κυβέντα; Αφτο ίτανε το παράπονο τις μακαρίτισας. «Καλιμέρα, καλισπέρα» κι όχσο, στον καφενε ί στο πσάρεμα, αφτι ίτανε ι ζοί-τυ, κιρ-αστινόμε-μυ...

Ο αστινόμος άκυγε βαρετα κι ανόρεχτα, με σιχνα χαζμυριτα. Καταλάβενε πος ι ανάκρισι ίτανε για τον τίπο. Για ένκλιμα ύτε ιδέα! Νταραβέρια ο Καπεταν-Πρέκας δεν ίχε με κανένα, κακο ανθρόπυ δεν ίχε κάνι ποτές-τυ κε λίγι μέσα στο νισι ίτανε τόσο αγαπιμένι κε καλοδεχύμενι παντυ σαν κι αφτον. Τί ίθελες να γίνι λιπον; Καθος ίτανε σκιφτος στο μόλο, απάνο στο αρμίδι-τυ, θα τον πίρε ο ίπνος, θάγιρε το κορμί-τυ μπροστα κε θάπεσε στι θάλασα. Πσιχι στο μόλο δεν ίτανε τέτια όρα. Κάτι άλα γεροντάκια, πυ πσαρέβανε πάντα μαζί-τυ, τυ κάνανε παρέα κάμποσι όρα κ' ίστερα φέβγανε. Αφτος πάντα έμενε τελεφτέος. Αφτα τα ίχσερε όλο το νισι κι απ' τιν ανάκρισι, πυ έγινε, βεβεοθίκανε-

Επεςε λιπον στι θάλαςα. Ο μόλος πςιλος, ο Καπεταν-Πρέκας γέρος πια κι αδίναμος, πάλεπςε, μα δεν μπόρεςε να γλιτόςι. Μπορι να τυ ίρθε κε ςινκοπι, όπος ίπε ο γιατρος. Πίγε στον πάτο, ίπιε νερο, φύςκοςε, ίςτερα ι θάλαςα τον πέταξε απάνο κε το απόγιο τις νίχτας τον έςπροχςε κατα τι μπύκα τυ λιμανιυ, πυ τον πςάρεπςε ι βάρκα.

— Αφτα λιπον, πεδί-μυ... κςαναίπε ο αςτινόμος στιν πςιχοπέδα, πυ τιν ίχανε πάρι τόρα τα κλάματα κε ςκύπιζε τα μάτια-τις με τιν ποδιά τις.

— Αφτα, κιρ-αςτινόμε! Κακος άνθροπος δεν μπορο να το πο πος ίτανε ο αφέντις. Θα με κολάςι ο θεος! Κι απ' τον κερο πυ ταξίδεβε, όλα τα καλα τυ κόζμυ τάφερνε στιν πςιχομάνα-μυ. Κε στολίδια κε διαμαντικα κε τζοβαίρια! Γεμάτο το ςπίτι απ' τα καλα τυ θευ. Κε τόρα τίποτε δεν μας απόλιπςε. Πάντα τα χέρια-τυ γεμάτα. Τον πςιχρο το λόγο δεν τον ακύςαμε ποτες απ' το στόμα-τυ. Ετςι μοναχα, πυ έπεφτε βαρις, πός να το πο; αμίλιτος... Αφτο ίτανε κε το παράπονο τις μακαρίτιςας. Βαρινκομύςε, βλέπις, ι γινέκα, κιρ-αςτινόμε. Ελεγε πος δεν τιν αγαπάι, πος δεν τιν πονι, μαθες, όπος αγαπάνε κε πονύνε ι άλι άντρι τις γινέκες-τυς. Θεος ςχορες'-τον, μα...

Ι γλόςα τυ θιλικυ ίχε πάρι δρόμο κ' έκοβε κ' έραβε. Ο αςτινόμος τιν αντίςκοπςε.

— Καλα, πεδί-μυ! Αφτα δεν μας ενδιαφέρυνε. Φτάνι. Σίρε στο καλο...

Κε γιρίζοντας κατα τον γραματικο, πΰγραφε, τυ ίπε:

— Περι αφτοκτονίας, ύτε ιδέα! Τί λες κ' εςι;

— Σίμφονος! ίπε ο γραματικος.

Κε ι άνθροπι τις Εξυςίας, εφχαριςτιμένι απ' τι δυλιά-τυς κε ίςιχι, πος ι ςκοτύρες-τυς τελίοναν ος εδο, κλίςανε τα χαρτιά-τυς, με χαζμυριτα, κε ςικόθιχαν να κατεβύνε στον καφενε.

Μα κε κανένας δεν πολι;κοτίςθικε να μάθι το πός κε το γιατί πνίγικε ο Καπεταν-Πρέκας. Δεφτα δεν ίχε, ύτε κλιρονόμυς για να ςκαλίζυν τι δυλια, να βάλυν ιποπσίες με το νύ·τυς κε να μαλιοτραβιχθυν γίρο απ' τον κςαφνικο θάνατότυ. Κε μια φορα πυ ι Αςτινομία, πυ τα κςεπςαχνίζι όλα κε βγάζι τιν αλίθια μες' απ' το πιγάδι, ίπε καθαρα κε κςάςτερα, πος ότι γίνικε, γίνικε απο κακι όρα, έλιπςε κε ι περιέργια τυ κόζμυ κε μαζι με τον τάφο τυ Καπεταν-Πρέκα κλίςανε κε τα ςτόματα τον γινεκον ςτις γιτονιες κε τυς αβλόγιρυς.

Αν ίτανε νέος, παλικάρι, ο Καπεταν-Πρέκας, θα μπορύςε να πι κανένας πος ο κςαφνικός-τυ θάνατος, τρις μέρες ὶςτερ' απ' το θάνατο τις γινέκας-τυ, δεν ίτανε, πυ λὲι ο λόγος, απο θευ. Πιός κςέρι! Ινε κι αντρόγινα πυ μιάζυνε ςαν τα τριγόνια...

— Ομος ςτον κερό-μας, — όπος έλεγε κ' ι Συρύτενα ο Φιλόςοφος, ι γρια ι κλιςάριςα τυ Αι-Παντελείμονα, φιλόςοφος παρανόμι κε πράμα, — ςτον κερό-μας, πεδί-μυ, τέτια πράματα δεν γίνοντε πια. Ι χιρεβάμενι, πεδί-μυ, τόρα πύγινε άςπρος ο Χάρος, παχένυν κε φυςκόνυν, ςαν τα καπόνια, κ' ι χίρες, όταν ὲρχοντε ςτιν εκλιςια για τα ςαράντα, έχυνε διπλα προγύλια. Στα κόλιβα τυ χρόνυ πια, μιν τα ροτας, πεδί-μυ! Τίφλα νἂχυνε όλα τα μαντζύνια κι όλα τα κυκυνάρια τυ κόζμυ, μπροςτα ςτι θλίπςι τις χιριας. Μονάχα ι μανάδες απομίνανε, ςιφορὰ-τυς! να κλὲνε τα πεθαμένα-τυς πεδια...

Οςο για τον Καπεταν-Πρέκα ύτε λόγος να γίνετε. Γέρος άνθροπος, ένα ςάπςαλο εκι, ςαράντα χρόνια παντρεμένος, αφτο τΰλιπε. Να πάι ν' ανταμόςι τιν τριγόνα-τυ!

— Αλα δέκα, άλα ίκοςι χρόνια θα ζύςε ο μακαρίτις, έλεγε ι Συρύτενα ο Φιλόςοφος, αν δεν τΰρχότανε το κςαφνικο. Ακύςτε, πυ ςας λέο! Απ' όςα τυ ίτανε γραφτο να ζί-

-ςι, άλα τόσα! Μα ο Χάρος πυ τυ μαγίρεψε το μαντζύνι, τυ το πίρε, βλέπις, απ' το στόμα-τυ. Δεν ακσιόθικε να χαρι το μάβρο πυκάμισο ο παλιόγερος. Θεέ-μυ, σιχόρεσέ-μυ...

Ωστόσο ο Καπεταν-Πρέκας θάφτικε δίπλα στι γριά-τυ, κι αν δεν μιράστικε μαζί-τις το ιστερνο κρεβάτι, μιράστικε τον ίσκιο ενος γέρικυ πέρκυ.

— Κρίμα! ίχε πι ι γρια Συρύτενα ο Φιλόσοφος, πυ δεν ίτανε βολετο ν' ανίκσυνε το λάκο τις γριάς-τυ κε να τις τον βάλυνε στιν ανκαλιά-τις. Να κιμιθύνε σαν τα τριγονάκια, τα πυλάκια-μυ!...

— Λιπον! ν' ακύσις αφτο πυ συ λέο εγο. Ο καπεταν-Πρέκας δεν πίγε απο το θέλιμα τυ θευ. Σκοτόθικε μοναχός-τυ! Κε κτιπύσε τι γροθιά-τυ απάνο στο τραπέζι τυ μαγαζιυ ο Γιάνις ο Μακαρίτις. Το «Μακαρίτις» ίτανε παρατσύκλι, πυ τύχε κολίσι απο χρόνια τυ Γιάνι τυ Σκαρπαλέντζυ. Κανένας δεν τον γνόριζε πια με τ' αλιθινό-τυ τόνομα. Ο Γιάνις ο Καλαφάτις κι ο Γιάνις ο Μακαρίτις! Ετσι τον κσέρανε. Μα καλαφάτιδες με το ίδιο τόνομα ίτανε κι άλι. Για να τον βρις έπρεπε να γιρέψις τον Γιάνι τον Μακαρίτι. Να πύμε τιν αλίθια, δεν τύμιαζε καθόλυ για μακαρίτις. Ολοστρόνκιλος, καλοθρεμένος, ροδοκόκινος, με κάτι μάτια γεμάτα φοτια κε πονιρία ίτανε ζοντανος απ' τυς πιο ζοντανυς. Μα ίχε ένα παράκσενο κυσύρι. Δεν έδινε μια πεντάρα για τον άλον άνθροπο, ύτε τον έπερνε ποτε στο στόμα-τυ, όσο ίτανε ζοντανος. Υτε καλο, ύτε κακο ίπε ποτέ-τυ για κανέναν. Οτι κε να γινότανε στο νισι, ότι κε νάκανε άντρας ι γινέκα, ίτανε καλα καμομένο. „Τί να συ κάνι ο άνθροπος; Ετσι ίτανε..." κ' έκοβε τιν κυβέντα. Απ' τι στιγμι όμος πύκλινε κανένας τα μάτια-τυ, γινότανε δικός-τυ. Ελεγες πος βαστύσε ανιχτα δεφτέρια για κάθε μακαρίτι, κι άμα τον έβλεπες σε παρέα,

ίτανε σίγυρο πος μίραζε κόλιβα. Εκι πυ καθότανε ο Γιάνις ο Μακαρίτις, για ζοντανο κυβέντα δε στινότανε ποτες κι όπιος ίθελε να μάθι για τα πεθαμένα-τυ, ας έπερνε σκαμνι να κάτσι.

Λιπον! αφτο πυ συ λέο εγο...

Κε κσαναχτίπισε τι γροθιά-τυ, κάνοντας να κσεχιλίσι μια κανάτα, γεμάτι μπρύσκο κρασι, απιθομένι καταμεσις τυ τραπεζιυ.

— Εβίβα! τυ ίπε ο Ρίγας τυ Μαθιυ, ένας βαρελτζις απ' τιν Κύμι, πυ τον σιντρόφεβε. Κε σίκοσε το ποτίρι-τυ.

— Γιατί τάχα; ίπε ο Γιάνις ο Μακαρίτις. Συ φένετε παράκσενο τάχα;

— Βρε βάλε να πιύμε, κσαναίπε ο Ρίγας τυ Μαθιυ. Λόγια σαπέρα θα λέμε τόρα;

Κε χτίπισε το αδιανό-τυ ποτίρι στο τραπέζι, σκυπίζοντας με το ζερβί-τυ τα δασά-τυ μυστάκια.

— Καλα, Μαστρο-Ρίγα! έκανε πιραγμένος ο Γιάνις. Με σιμπαθας... Σα με πίρες για παλαβο, πυ δεν κσέρο τι λέο...

Ο Ρίγας τυ Μαθιυ χαμογέλασε πρόσχαρα.

— Σαν το θέλις, μορε μάτια-μυ, έτσι ίνε. Μίπος ίπα το ενάντιο; Θα κακοκαρδίσομε τόρα για το μακαρίτι τον Πρέκα; Σα βαρέθικε τι ζοί-τυ κε πίρε βυτια στο μόλο, λογαριαζμος δικός-τυ! Ας δόσι λόγο εκι πυ βρίσκετε. Μετριμένα μονάχα τα λόγια-συ, να μιν πάνε στ' αφτια τις Εκσυσίας κε σε σέρνυνε στιν Ανάκρισι...

— Τιν Εκσυσία να τιν απαφτόσο, μυρμύρισε ο Γιάνις, με σιμπάθιο! Ι Εκσυσία δε βλέπι παραπέρα απ' τι μίτι-τις... Αν έβλεπε, θα καταλάβενε πος ο Καπεταν-Πρέκας πνίγικε απο αγάπι. Μάλιστα! Λιπον συ λέο εγο κε να μ' ακύσις, πος ο Καπεταν-Πρέκας δεν μπορύσε να βαστάκσι τον καιμο τις γριάς-τυ. Απο αγάπι πνίγικε ο Καπεταν-Πρέκας!

Ο Ρίγας τυ Μαθιυ έμπικσε τα γέλια.

— Συ το μίνισε; ίπε.

Ο Γιάνις ο Μακαρίτις πετὰχτικε απάνο θιμομένος, έβαλε το χέρι-τυ στιν τσέπι-τυ κε τρὰβικσε ένα μικρο πραματάκι απο μέσα.

— Το βλέπις αφτο;

— Ενα δαχτιλίδι.

— Το δαχτιλίδι τυ Καπεταν-Πρέκα. Τί λες τὸρα;

— Πός βρέθικε στα χέρια-συ;

— Διχί-μυ δυλια. Το βρίκα στο μόλο...

— Γιατί δεν τὄδοκες στιν Εκσυσία;

— Τιν Εκσυσία συ ίπα τιν έχο απαφτόσι. Το δαχτιλίδι θα πάι στιν ικόνα, πυ μυ παράνκιλε.

Ο Ρίγας τυ Μαθιυ τον κίτακσε τόρα στα μάτια σα χαζος.

— Τὄκσερες λιπον, θεοσκοτομένε;

— Δεν ίκσερα τίποτε, πυ να κσεραθο! Εκίνο το βράδι τον αντάμοσα πυ τραβύσε κατα το μόλο. «Ακυ, σιμπέθερε! μυ λέι. Πάρε τύτο το δαχτιλίδι. Εμένα τα δάχτιλά-μυ φιράνανε κ' εκι πυ πισαρέβο με πέρνι καμια φορα ο ίπνος κε θα μυ πέσι στο γιαλο. Φίλακσέ-το κε μυ το δίνις ταχια». Μὔδοκε το δαχτιλίδι κε με καλονίχτισε. Σε λίγο κοντοστάθικε: «Ακυ, σιμπέθερε! Τί να το κάνο τόρα το δαχτιλίδι, σαν έχασα τον άνθροπό-μυ; Αν περάσις απο καμια εκλισια, κρέμασέ-το τις Παναγιας, για το σιχόριο τις Μαριγος...» Κε όσπυ να καταλάβο, κατιφόρισε βιαστικα. Εκανα να τυ μιλίσο, μα δε στάθικε ν' ακύσι... ίχε σκιμένο το κεφάλι-τυ κε κατιφόριζε σαν να τον κινιγύσαν.

— Τί λες, βρε πεδι; έκανε ο Ρίγας τυ Μαθιυ, σκιμένος απάνο στο δαχτιλίδι, τριμένο απ' τιν πολικερία κε φτενο-φτενο σα χαλκαδὰκι.

— Πιστέβις τόρα; ίπε ο Γιάνις ο Μακαρίτις.

Ο Ρίγας τυ Μαθιυ έκανε το σταβρό-τυ.

— Ολα γίνοντε στον κόζμο, Γιάνι πεδί-μυ. Τί να πο κ' εγο;.. Θα πιύμε άλο;

Ο Γιάνις ο Μαχαρίτις έςπρωχσε το ποτίρι απο μπροστά-του.

— Δε θέλο πια. Πάο να χιμιθο. Θἄρθις μαζι;

Πίρε το δαχτιλίδι, το τίλιχσε ς' ένα παλιόχαρτο χε τὄχοσε στιν τςέπι-τυ. Σιχοθίχανε χ' ι διο μαζι χε πίραν τον ανίφορο, τρεχλίζοντας μέςα στα ςχοτάδια.

ΑΝΚΕΛΙΚΥΛΑ

Ο Πέτρος Βάγιας πέθανε τα χςιμερόματα, μέςα στο μικρό-τυ μαγαζάκι, πριν προφτάςι να χςαναιδι τον Ιλιο χε τιν Αγάπι-τυ. Μα ύτε ο Ιλιος, ύτε ι Αγάπι-τυ πολιςκοτίςτικαν για το θάνατό-τυ. Ο Ιλιος πρόβαλε πρόςχαρος στο βυνο χ' ι Αγάπι-τυ στο παραθίρι. Μονάχα ένας γαλατας, μ' ένα τυλύμι φορτομένο ς' ένα γάιδαρο, έριχςε μια ματια μέςα κε τράβιχςε βιαςτικα το δρόμο-τυ.

—Διο μέρες αλιζβερίςι! ίπε. Παραβιάςτικε να πεθάνι ο χριςτιανος.

Ος το βράδι, το βαςίλεμα, απ' το λεβέντικο κορμι κε τι χαρύμενι καρδια τυ Πέτρυ δεν ίχε απομίνι άλο μέςα στο μαγαζάκι παρα ένα όνομα χ' ένας καιμος.

Μέςα απ' τις κλιςτες πόρτες τυ μαγαζιυ, πίςο στο μικρο περιβολάκι, κάτο απ' τι φυντοτι λέφκα, τρις χαροκόπι κι ο παραγιος τυ Πέτρυ χάνανε τιν π α ρ ι γ ο ρ ι α. Ιτανε ι ταχτικι παρέα τυ μακαρίτι. Μονάχα γι' αφτυς άνιχςε ςίμερα ι χάνυλα κι άναπςε το τετράγονο φανάρι, κρεμαζμένο απο ένα κλαδι τις λέφκας. Το ςκαμνι τυ Πέτρυ μονάχα ίτανε αδιανο απόπςε χ' ένα ποτίρι γεμάτο στι θέςι-τυ.

— Πσέφτικος κόζμος, π' ανάθεμά-τον! ίπε ο Γιανιος ο Τελεπετέρις ο μαρανκος.

— Οτι φάι κι ότι πιι κανένας... αναστέναχσε ο Θανάσις ο Βιόλας ο παπλοματας, σκίβοντας τ' ολοστρόνκιλο κεφάλι-τυ απάνο στιν ολοστρόνκιλι κιλιά-τυ.

— Κι ότι αγαπίσι! ίπε με πσιλι φονύλα ο Μαθιος ο γιρολόγος, τραγυδιστις με τὄνομα κε μερακλις ακυζμένος.

Ο παραγιος ο Εφθίμις, ένα πεδι δεκάχσι χρονον, σίκοσε τιν ποδιά-τυ κε σκύπισε τα μάτια-τυ.

Ι φυντοτι ι λέφκα, ακύνιτι μες στιν απανεμια, δε σάλεβε ένα φίλο-τις απόπσε. Ι πικνί-τις φιλοσια, κατάμαβρι σαν πίσα, απλονότανε σα μάβρο σίνεφο απάνο απ' τα κεφάλια τον ανθρόπον, βυρχομένο σίνεφο έτιμο να κλάπσι. Τιν ίχε φιτέπσι με τα χέρια-τυ ο μακαρίτις κε τιν καμάρονε σαν πεδί-τυ Ενα τόσο-δα δεντράκι κε σε λίγα χρόνια φύντοσε κε θέριεπσε κι ανκάλιασε τον αέρα κε γέμισε πυλια κε τραγύδια κε άπλοσε ίσκιυς κε δροσιες.

— Λεβέντικο δέντρο!.. έλεγε ο Πέτρος ο Βάγιας, σα γίριζε τα μάτια κε τιν καμάρονε. Δες κε δινάμοσαν τα σοθικάτυ απ' το κσανθο πιοτο, πυ το στρανκυν στις ρίζες-τυ ι μερακλίδες. Κε τόρα λες πος το τραβάι ι καρδιά-τυ. Σα νιόσι τι δροσιά-τυ μες στι ρίζα-τυ, αναγαλιάζι ι φιλοσιά-τυ κε τα κλαδιά-τυ γλικοσαλέβυνε κε γλικοτραγυδύνε. Μερακλίδικο δέντρο, μα τιν πίστι-μυ! Μόνο φονι πυ δεν έχι να συ μιλίσι σαν άνθροπος.

Ο Μαθιος ο γιρολόγος σίκοσε το γεμάτο ποτίρι, πυ ίτανε στι θέσι τυ μακαρίτι, κε το άδιασε στι ρίζα τυ δέντρυ.

— Ετσι σινίθιζε να το κάνι ο καιμένος ο Πέτρος, ίπε. Ας εφχαριστιθι ι πσιχί-τυ εκι πυ βρίσκετε.

Ι άλι χαμογελάσανε πικρα.

— Παράκσενο συ φένετε; κσαναίπε ο Μαθιος. Ανθροπος κε δέντρο ένα πράμα ίνε. Οπος σινιθίσι κανένας. Αλα δέντρα διπσάνε το νερο κε τύτο διπσάι το κρασι.

— Αλίμονο! ίπε ο Θανάσις ο Βιόλας. Ο άνθροπος πάι κε τύτο μένι. Πιό; το κσέρι; Ολι-μας θα πάμε κε τύτο θα βρίςκετε ακόμα. Θα πςιλόνι κε θα θεριέβι. Αλι θάρθυν να πιύνε κι άλι να τραγυδίςυνε ςτον ίςκιο-τυ.

Τςυνκρίςανε τα ποτίρια: «Θεος ςχορες'-τονε!»

— Ενια-ςυ κε τίποτε δε θα μίνι ςε τύτο τον κόζμο! ίπε ςιγα κε θλιβερα ο Γιανιος ο Τελεπετèρις. Εχυνε κε τα δέν-τρα τι μίρα-τυς. Αλα το τςεκύρι, κι άλα τ' αςτροπελέκι, κι άλα το ςκυλίκι ςτι ρίζα. Αφτο ίνε το χιρότερο. Ο κριφος καιμος.

— Αφτος τον έφαγε κε το μακαρìτι! αναςτέναχςε ο Μαθιος. Το ςκυλίκι ςτιν καρδια.

— Τιν αγαπύςε το λιπον με τα ςοςτά-τυ; ρότιςε ο Θανάςις. Εγο έλεγα πος χοράτεβε.

— Γιρέβις τόρα; ίπε ο Γιανιος. Εκι πυ βρίςκετε, κιαν τιν αγαπύςε τινε κςέχαςε.

— Πός το λες αφτο; ίπε ο Μαθιος χτιπόντας το ποτί-ρι-τυ ςτο τραπέζι. Κςέρις τί γίνετε μαθες ςτον άλον κòζμο; Γίριςε κανένας κε ςΰφερε τα μαντάτα!

— Οχ! καιμèνε! μυρμύριςε ο Γιανιος. Ιςε μικρος ακόμα κε δεν κςέρις τον κòζμο. Εδο κςεχνάνε ι ζοντανι κε τυς πε-θαμένυς γιρέβις; Δε ςτρίβις το καντύνι να τινε ιδις! Στο παρα-θίρι κάθετε κε... «μίλο καθαρίζι», πυ λέι κε το τραγύδι.

Ο Μαθιος ςίκοςε το ποτίρι-τυ κε τ' άδιαςε ος τον πάτο. Ιταν ςαν αλαφιαζμένος.

— Κε τί με τύτο; ίπε. Ιςε τυ λόγυ-ςυ μέςα ςτιν καρδια τυ κοριτςιυ; Πύ το κςέρις κι αν τον αγαπύςε; Κι αν δεν τον αγαπύςε ίθελες να τονε κλèι τόρα;

— Σιχόρα-με, ματάκια-μυ, ίπε πάλι ο Γιανιος χαμο-γελόντας κàτο απ' το μυςτάκι-τυ. Σαν ίνε έτςι το πράμα πέρνο πίςο το λόγο-μυ. Ο θεος μονάχα να ςυ χαρίζι ζοι, να μι ςε κλάπςι τυ λòγυ-ςυ.

Ο Θανάςις ο Βιόλας, πυ καθότανε σκιφτος, μετρόντας τυς κόμπυς τυ κομπολογιό-τυ, ςίκοςε άκςαφνα το κεφάλι-τυ κε χαμογέλαςε.

— Τί θέλις να μας πις, Γιανιο; ίπε. Μιν τιχι κι αγαπάι το Μαθιο το κορίτςι; Κάτι θα κςέρις τυ λόγυ-ςυ.

Ο Μαθιος κοκίνιςε ος τ' αφτια.

— Δεν κςέρο πιον αγαπάι! ίπε. Τιν καρδιά-τις τιν ορίζι ν' αγαπίςι όπιονε τις αρέςι. Κανενος δεν πέφτι λόγος.

— Δεν τ' αφίνετε αφτα τόρα; ίπε ο Θανάςις. Αλι ς' αφτον πυ χάθικε.

Πίρε τιν κανάτα κε γέμιςε τα ποτίρια. Τςυνκρίςανε πάλι.

— Θεος ςχορές'-τονε!

Πίνανε κάμποςιν όρα αμίλιτι. Πυ κε πυ ένα τραγυδάκι ανέβενε ος τα χίλια κανενος κε κςεπςιχύςε. Δεν ίτανε ιμέρα ςίμερα για τραγύδια. Πυ κε πυ κανένας λόγος κςεπετύςε μ' έναν αναςτεναγμο.

— Πςέφτικος κόζμος! Ας-τονε να πάι να χαθι.

Ο Μαθιος έβραζε απο μέςα-τυ. Στριφογίριζε, αναςτέναζε, χαζμυριότανε. Τον ίχε πιάςι το μεράκι. Ιθελε να τραγυδίςι, να κςεφονίςι, να βγάλι μια φονι πυ να φτάςι ος τ' άςτρα. Ελεγες πος τον έπνιγε το τραγύδι ςτο λεμο. Ακςαφνα έμπικςε μια φονι. Ι άλι κςαφνιςτίκανε: «Μακαρία ι οδος ι πορέβι ςίμερον, ότι ιτιμάςθι-ςι τόπος αναπάφςεος».

Ι φονί-τυ τρεμυλιαςτι, διάφανι, κρυςταλένια, γέμιςε τι νίχτα με μια γλίκαν αςίνκριτι. Εκριβε τέτιο παράπονο μέςατις, πυ μπορύςε να ραγίςι κε τα λιθάρια. Ολονον τα μάτια βυρκόςανε.

— Ετςι ντε! Πςαλτικα μάλιςτα, ίπε ο Θανάςις. Ν' αναγαλιάςι κ' ι πςιχι τυ μακαρίτι, εκι πυ βρίςκετε.

Ο Μαθιος αναςτένακςε. Ακύμπιςε το κεφάλι ςτο χέριτυ κε κιτάζοντας κατα τον υρανο με τα μεγάλα, λιγομένα

μάτια-του, χσανάρχιςε με μια φονι πιο τρεμυλιαςτι τόρα, μια φονι παθιάρα, με κάτι παραπονετικα πεγνίδια, ςα λαλιμ' αιδονιυ. «Πάντα τέφρα, πάντα κόνις, πάντα ςποδος. Πάντα ςκιας αςθενέςτερα. Πάντα ονίρυ απατιλότερα».

Γιρίςανε όλι κε τονε κίταχςαν με μάτια βυρκομένα. Οταν ςταμάτιςε λίγο κι αναςτέναχςε βαθια, κανένας δεν έβγαλε τςιμυδια. Κρατύςανε τιν αναπνοί-τυς.

Ο Μαθιος πίρε μια βαθια ανάςα κε χςαναίπε το τροπάρι. Ποτε ι φονί-τυ δεν ίχε πάρι τέτια γλίκα ςαν κε ςίμερα. «...Πάντα ονίρυ απατιλότερα».

Σαν έζβιςε αλαφρα μέςα ςτι ςιγαλια ι τελεφτέα-τυ νότα, τα δάκρια τρέχανε ποτάμι απ' τα μάτια-τυ. Σκύπιςε τα δάκριά-τυ με τιν απαλάμι κε, ςα μεθιζμένος απ' το μεράκι-τυ, ςίκοςε πάλι μια φονι γλικια κε κρυςταλένια:

«Οχ! Ανκελικύλα-μυ!»

Ολι κλέγανε τόρα. Γιατι κλέγανε κι αφτι δεν το χςέρανε. Το μεγάλο τετράγονο φανάρι ίχε ζβίςι ανάμεςα ςτα κλαδια. Κε το φυντοτο δεντράκι, πυ τόχε φιτέπςι ο Πέτρος ο Βάγιας με τα χέρια-τυ, απλονότανε τόρα ςα μάβρο, βυρκομένο ςίνεφο απάνο απ' τα κεφάλια τον χαροκόπον.

ΑΝΤΡΟΓΙΝΟ

Δόδεκα πεδια ίχε αποχτίσι ο μακαρίτις ο Μαςτρο-Αποςτόλις ο Κυμιότις, με τι μακαρίτιςα τι γινέκα-τυ, το Μοςχαδο· έκςι αρςενικα κε έκςι χορίτςια. Ιςτερνος απο όλυς ο Μοναχάκις. Ο Μοναχάκις ο μικρος, ο χαδύλις, με τ' όνομα. Ιδιος κι απαράλαχτος ο πατέρας-τυ. Ιπε κε τον έκανε.

— Τύτο ίνε το δικό-μυ πεδι, έλεγε ο γέρος, χορατέβοντας κάποτε τις καλες μέρες, πυ μαζέβονταν όλι αρςενικι κε θιλικι, ένα τςύρμο πεδια κι ανκόνια, ςτο ςπίτι τυ Μαςτρο-Αποςτόλι. Κανένας-ςας μαθες δε μΰμιαςε ύτε ςτι λεβεντια, ύτε ςτι γνόμι. Μοναχάκις κε πάλε Μοναχάκις. Καλόγνομος κε ςτοχαςτικος ςαν τον πατέρα-τυ. Τα λόγια-τυ μετριμένα ςαν κορίτςι! Τα μάτια ςκιμένα. Ενα λόγο να τυ πις κοκινίζι κε γίνετε παπαρύνα.

Κε τον χαίδεβε ςτον όμο. Ο Μοναχάκις κοκίνιζε, έςκιβε τα μάτια. Ο γέρος αναςτέναζε. Τά'φερνε γίρο για να θιμιθι πάντα τι μακαρίτιςα τι γινέκα-τυ.

— Ετςι ίμυνα κ' εγο πεδι. Οταν έδοκε ο θεος κε πίρα τι μακαρίτιςα τι μάνα-ςας, ντρεπόμυνα να τις μιλίςο. Θεος ςχορες'-τιν, μέρα πυ ίνε! Τριάντα χρόνια ζίςαμε μαζι, μο-

νιαζμένι κε αγαπιμένι· πςιχρο λόγο δεν άκυςε ο ένας απο τον άλον. Το Μοςχαδο απάνο, το Μοςχαδο κάτο. Κ' εκίνι τον Αποςτόλι-τις. Αλος απο τον Αποςτόλι δεν ίταν ςτον κόζμο. Μια μέρα να μι τιν έβλεπα, έχανα τον κόζμο. Ο θεος μας έδοκε με το τςυβάλι τα πεδια. Γέμιςε το ςπίτι πεδια. Το Μοςχαδο τὶποτε! Πρότα ο Αποςτόλις κ' ίςτερα όλα τα πεδια. Κ' εγο πάντα κοντά-τις. Τι δυλιά-μυ ςτο ςπίτι τιν ίχα. Στον αβλόγιρο όλι τιν ιμέρα. Τα βαρέλια εκι, ι ντύγες, τα τςέρκια, τα ςίνεργα όλα ςτον αβλόγιρο. Ντακ κε ντυκ όλι τιν ιμέρα. Δεν περνύςε όρα να μιν έρθι το Μοςχαδο κοντά-μυ. Ολο κε κάτι έβριςκε να με ροτίςι. Πότε για τα πεδια, πότε για το φαι, πότε για το ένα, πότε για το άλο. Εγο το καταλάβενα. «Μοςχαδο, ςυ το ίπα, ςτιγμι δεν μπορις να κάνις χορις εμένα». Κ' εκίνι θὶμονε μαθες, θεος ςχορες'-τιν, μέρα πυ ίνε κε μΰλεγε: „Τιν όρεκςι-ςυ έχο..." κ' έφεβγε τάχα κακιομένι. Κε πάλι νά-ςυ-τιν! Οταν τελίονα τι δυλια, με λιπότανε κάποτε κε μΰλεγε: «Δεν πας κε ςι μαθες, Αποςτόλι, ςτον καφενε, να κςεςεκλετιςτις, να πὰρις τον αέρα-ςυ. Σε βαρέθικα να ςε βλέπο...» Στον καφενε! Τί να κάνο ςτον καφενε; «Στα καρφια κάθετε ο Αποςτόλις, μυ λέγανε ςτον καφενε. Αιντε πίγενε, Αποςτόλι, να μι ςε δίρι ι γινέκα-ςυ!...» Καλότιχι, τόςο ίκςεραν, τὸςο έλεγαν... Πάνε κίνα τα χρόνια. Μυ τιν πίρε ο θεος, δόκςα νάχι τ' ονομά-τυ. Απο τότε δεν ίμε ςτον κόζμο τύτο· ίμε απο τον άλον κόζμο. Ζοντανος κε πεθαμὲνος. Εγο ςας το ίπα, πεδιὰ-μυ, ςαν πάο ν' ανταμόςο το Μοςχαδο, χαρα να τὄχετε, κανένας να μι με κλάπςι. Κόκινα να ντιθίτε...

Κε τον έπερναν τα κλάματα το γέρο. Τα πεδιά-τυ αγρίεβαν:

— Μὲρα πυ ίνε, πάλε τα κλάματα άρχιςες, πατέρα; Ινε γρυςυζια μαθες τὲτια μέρα.

— Σιμπαθάτε-με, πεδιά-μυ, δεν το θέλο κ' εγο, έλεγε

ο γέρος. Μα έτσι, σαν κυβεντιάζο για τι μάνα-σας, θαρο πος τιν έχομε μαζί-μας στο τραπέζι, μέρα πυ ίνε.

Κε γίριζε πάλε στον Μοναχάκι, σκυπίζοντας τα μάτια-τυ.

— Να, τύτος, μΰμιασε, ο Μοναχάκις. Ιδιος κι απαράλαχτος. Καλόγνομος κε πονετικος σαν κ' εμένα. Χαρα στι γινέκα πυ θα τον πάρι. Οπος έζισα εγο με τι μακαρίτισα τι μάνα-σας, άμποτε να ζίσι κι αφτος. Μονιαζμένα κι αγαπιμένα. Ο θεος μόνο να μι τυ δόσι το κακο πυ ίδανε τα μάτια-μυ. Μαζι να ζίσυν κε μαζι να πεθάνυν, να μιν ιδύνε χοριζμο τα μάτια-τυς.

Ο Μοναχάκις κατέβαζε τα μάτια-τυ.

— Δεν παντρέβομε εγο, πατέρα. Εγο θα γιροκομίσο με το Κιρατσο. Τΰχομε ιπομένα.

Το Κιρατσο, ι μεγαλίτερί-τυ αδελφι, χιρεμένι απο χρόνια, πυ τον ίχε αναστίσι στα χέρια-τις, τον χάιδεβε στιν πλάτι.

— Μαζι Μοναχάκι, μαζι θα γιροκομίσομε.

Οταν έφιγε ο Μαστρο-Αποστόλις ο Κυμιότις ν' ανταμόσι τι μακαρίτισα τι γινέκα-τυ, το κομπόδεμα τ' άφισε στο Μοναχάκι. «Οτι έχο κε δεν έχο για το Μοναχάκι ίνε. Τ' άλα τα πεδια πίραν το δικό-τυς». Ο Μοναχάκις σαν πίρε το κομπόδεμα, κάμποσα κολονάτα, κσεμπαρκάρισε απο τι μπομπάρδα τυ γαμπρύ-τυ, πυ ίταν τσυρμαριζμένος, λοστρόμος άκσιος με τ' όνομα, κ' ένα προι μπαρκάρισε για τι Σκιάθο.

— Αφίνομε ιγία, ίπε στο Κιρατσο, τιν αδελφί-τυ. Αλακσα γνόμι. Πάο στο Σκιάθο να παντρεφτο.

Το Κιρατσο κσαφνίστικε. Δεν μπορύσε να καταλάβι. Στι Σκιάθο! Γιατί μαθες στι Σκιάθο; Χαθίκανε τα κορίτσια στι Σκόπελο;

— Δεν έχομε μαθες, Μοναχάκι, κορίτσια στο Σκόπελο; Ι Σκιαθίτισες πλιο συ πίρανε τιν καρδιά-συ;

Ο Μοναχάκις χαμογέλασε.

— Καλο κε άκσιο το Σκόπελο κε τα κορίτσια-τυ. Μα το τέρι πυ θέλι ο Μοναχάκι; δε βρίσκετε στο Σκόπελο.

Σα βγίκε στι Σκιάθο ο Μοναχάκις, ι καρδιά-τυ λαχτάρισε. Κάτο στο καρνάγιο καμαροτο κε περίφανο, έτιμο να πέσι στι θάλασα, με τιν αρματοσιά-τυ λεβέντικι, στεκότανε απάνο στα σκαρια, ένα κενύριο μπρίκι. Ελεγες πος ζιτύσε να κσεφίγι μόνο-τυ απο τα σκαρια, να γλιστρίσι στο γιαλο κε να σχίσι τι θάλασα. Ι καρδια τυ Μοναχάκι λαχτάρισε.

— Νάχο τιν εφχι τυ πατέρα-μυ! Νά-τιν ι νίφι πυ μυ πρέπι. Καλι κε μπιστεμένι, άκσια κε όμορφι.

Μια κε διο κίνισε κε πίγε στο σπίτι τις Μαχύλας τις αδελφίς-τυ. Ο γαμπρός-τυ, ο πρότος μάστορις στι Σκιάθο. Ο Μαστρο-Γιαλις με τ'όνομα. Τα καλίτερα καράβια τις Σκιάθος απο τα χέρια-τυ περάσανε — ο Μαστρο-Γιαλις με τα χρισα τα χέρια. Ι δόκσα-τυ στα πέλαγα τριγίριζε. Οταν λέγανε ι μαρνέρι, αγναντέβοντας στο πέλαγο, „σκιαθίτικο καράβι", κολύσανε τα χίλια-τυς. Μαστρο-Γιαλις κε πάλε Μαστρο-Γιαλις. Αλος μάστορις σαν αφτον δε στάθικε. Χρισα χέρια. Ανθροπο μονάχα δεν μπορύσε να σκαρόσι με τα χέρια-τυ. Ο Μοναχάκις μια κε διο στιν αδελφί-τυ. Τυς βρίκε πυ τρόγανε πσομι. Δεν κσέρανε τί να τυ κάνυν. Ο Μοναχάκις ο χαιδεμένος, ο Μοναχάκις «ο μικρος», όπος τον έλεγαν, ο Μοναχάκις ο καλόγνομος! Θισία τα πάντα για τον Μοναχάκι. Σα φάγανε κε ίπιανε, ο Μοναχάκις στριφογίρισε μια το κομπολόι στον αέρα.

— Κάτι θα συ πο, Γιαλι, ίπε.

— Οτι θέλις, Μοναχάκι. Χατίρι δικό-συ δε χαλάι.

— Το μπρίκι πύχις στα σκαρια κάθισε στιν καρδιά-μυ.

— Το καμαρόνο εγο πυ τόκανα, ίπε ο Γιαλις. Πετιχιμένο καράβι. Ολα δεκσια μυ ίρθανε σε τύτο το καράβι. Δε βαρινκόμισα μια στιγμι απάνο-τυ. Ο κερεστές-τυ τεφορίκι·

τα κςάρτια-τυ βαςιλικα· τα καρφιά-τυ μαλαματένια. Λες κε πιδάι ςαν το άτι απάνυ ςτα ςκαρια. Καμαροτο ςαν άτι. Τιν κςέρις τιν παρακςενιά-μυ, καράβι δεν πένεςα ος τα τόρα, πυ βγίκε απο τα χέρια μυ. Ι καλίτερι κοπέλα τις Σκιάθος δε βγένι μπροςτα ςτιν „Αθινα".

— Ακυςε, Γιαλι, ίπε ο Μοναχάκις, μετρόντας ςτοχαςτικα τις χάντρες τυ κομπολογιù-τυ. Τινε θέλο τιν «Αθινα». Για πιόν τιν έχις ςκαρόςι;

Ο Γιαλις πετάχτικε απο το ςκαμνί-τυ.

— Ελα μαζι, Μοναχάκι. Τιχερό-ςυ θα ίνε. Πάμε να βρύμε τα πεδια τυ Καπεταν-Τςοβυ. Τον έχις ακυςτα τον Καπεταν-Τςοβο. Γι' αφτον τιν έχο ςκαρομένα. Ο Καπεταν-Τςοβος πέθανε τις προάλες, ςτο τελεφτέο-τυ ταχςίδι ςτιν Οδέςα, μέςα ςτο μεγάλο-τυ το μπάρκο τιν «Εβανκελίςτρια». Πύντιαςε κε πέθανε. Τα πεδιά-τυ τὄχυν ρίκςι ςτο εμπόριο, δεν ανακατέβοντε με τι θάλαςα. Μυ φένετε πος θέλυν να τα κςεκάνυν τα καράβια.

Ο Μοναχάκις πετùςε απο τι χαρά-τυ.

— Καλότιχε Μοναχάκι, ίπε ι Μαχύλα, λες κε θα πάρις καμια κοπέλα!

Ο Μοναχάκις χαμογέλαςε.

— Κοπέλα μαθες. Ι καλίτερι κοπέλα τις Σκιάθος!..

...Ανίμερα τ' Αι-Γιανιυ ι «Αθινα», καμαροτι κε περίφανι, με γάπιες κε παπαφίνκυς, έβγενε πρίμα απο το λιμάνι για το πρότο-τις ταχςίδι. Καπετàνιος ο Μοναχάκις ο Κυμιότις. Ολο το νιςι ίχε κατεβι κάτο ςτο γιαλο. Ο Μαςτρο-Γιαλις κάτο ςτιν αμυδια κυνύςε το μεγάλο κόκινο μαντίλι-τυ.

— Ορες καλες! Καλορίζικα, Μοναχάκι! Τιν καλίτερι κοπέλα τις Σκιάθος εςι τιν πίρες. Να ζίςετε κε να γεράςετε...

Δεν ίκςερε τί έλεγε απο τι χαρά-τυ ο Μαςτρο-Γιαλις.

Τα μάτια-τυ ίτανε δακριζμένα κε τα ςκύπιζε με τιν κόκινι μαντίλα, ςαν ν' αποχερετύςε τα πεδιά-τυ.

— Ορα καλι, Μοναχάκι, όρα καλι Αθινα!

Σε λίγο, μόνο τα πανια τις «Αθινας» αςπρογιάλιζαν μακρια, στον πρωινον ίλιο. Ι κοπέλες τις Σκιάθος απο τα παράθιρα κε τις πεζύλες στα πςιλόματα, με τα ορέα μαλια, γιαλιςτερα κε κατάμαβρα απο το χόχλο, με τα μάβρα πεγνιδιάρικα μάτια, κυνύςαν με γέλια τα μαντίλια, αποχερετόντας τον καπετάνιο.

— Ο Μοναχάκις ο περίφανος μαθες πυ δε ςίκονε τα μάτια...

Τριάντα χρόνια — μια ζοι — κιβέρνιςε ο Καπεταν Μοναχάκις τιν «Αθινα». Ο Καπετον-Μοναχάκις πάντα άκςιος κε καλόγνομος, ι «Αθινα» πάντα καλοθάλαςι κε προκομένι. Ύτε αδέρφια, ύτε ςινκενις. Ι «Αθινα» κε πάλε ι «Αθινα». Πάντα ταξίδια, πάντα φυρτύνες. Το Μοναχάκι δεν τον ςίκονε το λιμάνι. Σαν καθότανε μια βδομάδα στο λιμάνι ο Μοναχάκις αρχίζανε να τον τρων τα νίχια-τυ.

— Με μαράζοςε ι στερια, βρε πεδια. Δε βαςτο, θα ςαλπάρο.

Νάβλο ίχε, νάβλο δεν ίχε, δε λογάριαζε.

— Εγο θα τυ δόςο, κι ότι βρέκςι ας κατεβάςι, έλεγε.

Ι „Αθινα" άρχιςε να παραπονέβετε. Δεν τι ςικόνι το λιμάνι. Γερόντιςα μα παλικάρι, ςαν τον καπετάνιο-τις.

Ι αδερφάδες-τυ, τ' ανίπςια-τυ, τα κςαδέρφια-τυ — δόδεκα πεδια ίχε κάνι ο μακαρίτις ο Μαςτρο-Αποςτόλις ο Κυμιότις, ο πατέρας-τυ, με τι μακαρίτιςα το Μοςχαδο τι γινέκα-τυ — ένα ςόι τρικύβερτο, τον στάβροναν.

— Σε καλό-ςυ, Μοναχάκι... Κάτςε να κάνομε Λαμπρι μαζι, κάτςε να κάνομε Χριςτύγενα.

Αφτος τίποτε.

— Τί με θέλετ' εμένα; Δόκςα-ςι ο θεος, ένα τςύρμο πεδια κε θιγατέρες έχετε. Τί με θέλετ' εμάνα;

Κε πάντα στο χαράδι. Εκι να φάι, εκι να κιμιθι. Καμια φορα κσεγελιόταν κ'έτρογε πσομι με τυς δικύς-τυ. Στα καρφια καθότανε.

— Στρόσε να κιμιθις, Μοναχάκι. Μέλι μαθες έχι το χαράδι; Νίχτα όρα, σκοτάδι, πύ θα πας, χριστιανέ-μ', στο λιμάνι; Γέρος άνθροπος ίσε· θα πέσις να τσακιστις.

Αφτος τίποτε.

— Ι γρια περιμένι. Καλί-σας νίχτα... κ' έφεβγε.

Ι αδερφί-τυ ι μεγάλι, το Κιρατσο, τον πίραζε.

— Καλα έκανες κε δεν παντρέφτικες, Μοναχάκι. Θα σε χόριζε ι γινέκα-συ...

Στον καφενε το ίδιο. Κάτο στο γιαλο ίταν ο καφενες τυ Καπεταν-Πεφάνι. Μια φορα, στον καλο κερο, ίτανε ανεμόμιλος. Με τον κερο ρίμακσε, άρχισε να νκρεμίζετε, κε μόνο τα πινά-τυ έστεκαν ακόμα, σα μαδιμένες φτερύγες, πυ γίριζαν ανόφελα κε λιπιτερα, σα φισύσε δινατος αέρας, απάνο απο το χάλαζμα. Ο Καπεταν-Πεφάνις, σαν τσάκισε κανένα-διο γολέτες κι άλα τόσα μπρίκια, τσάκισε κι αφτος στο τέλος, πρίστικαν τα πόδια-τυ, πέρασε απο τιν Επιτροπι, ίδαν κ' ι γιατρι τα χάλια-τυ κε τον λιπίθικαν — πίρε τι σίνταξί-τυ. Κι απο καπετάνιος έγινε καφετζις στον ανεμόμιλο. Στον καφενέ-τυ μαζεβόντυσαν όλα τα γεροντάκια, όλι ι καραβοτσακιζμένι. Πίνανε τον ναργιλέ-τυς κε τρίδανε τυς ρεματιζμύς-τυς, θιμάμενι τα παλιά-τυς. Ο Καπεταν-Πεφάνις έφκιανε κε κάτι μπλάστρια για τυς πόνυς, με λιβάνι κε τρεμεντίνα, ένα κ' ένα για τυς ρεματιζμυς. Κι απο τότε πύβαλε μπροστα τιν κενύργια τέχνι, ι δυλιές-τυ πίγεναν καλα. Πυλύσε περισότερα μπλάστρια απο καφέδες κε λυκύμια. Ο Καπεταν-Μοναχάκις, όταν τίχενε στο λιμάνι, κατέβενε τ' απομεσίρο στον καφενε να φυμάρι τον ναργιλε κε ν' ανταμόσι τον κσάδερφό-τυ τον Γιανιο τον Μελινκόνι. Μελινκόνις ίταν το παρατσύκλι-τυ, γιατι παραπατύσε πάντα σαν τον μέρμινκα, πιομένος απο το προι ος το βράδι. Οστόσο τον αγαπύσε ο Καπεταν-Μοναχάκις κε τον έκανε χάζι. Ο Γιανιος το ίδιο. Σαν τον έβλεπε κε

κατέβενε, άρχιζε τα χορατα.

—Ακόμα εδο ίσε, Μοναχάκι; Παρακάθισες. Πότε θα σαλπάρις;

— Δε μας σικόνι ι στερια, Γέρο-Μελινκόνι. Οςο βαστάμε θα ταξιδέβομε.

Ο Γιανιος τον πίραζε πάλι.

— Γέρασες, Καπεταν-Μοναχάκι, κε δεν τον κατάλαβες. Με τα μπλάστρια τυ Καπεταν-Πεφάνι πολεμας να βασταχτις.

Αλίθια εδο κε λίγα χρόνια ο Μοναχάκις ίχε αρχίσι να κάνι πύλισι τυ Καπεταν-Πεφάνι.

— Δίκιο έχις, Μελινκόνι, έλεγε ο Μοναχάκις. Τα γεράματα μας πλάκοσαν κ' εμένα κε τιν «Αθινα». Κε ι διο με τα μπλάστρια βαστιόμαστε. Μα τί το θέλις; Δε μας σικόνι ι στερια.

Κε καθότανε στα χαρφια. Χρόνια τόρα αφτι ι δυλια. Πύ τον ίδες πύ τον έχασες τον Καπεταν Μοναχάκι! Φυμάριζε τον ναργιλέ-τυ κε το νύ-τυ στο καράβι. Οχςο χαλύσε ο θεος τον κόζμο, ο άνεμος κσερίζονε τα δέντρα, ι θάλασα έβραζε όκσο, ο Μοναχάκις χαμπάρι.

— Αφίνομε ιγία, κσάδερφε. Κερος να σαλπάρομε. Ο Μελινκόνις έκανε το σταβρό-τυ.

— Ελα Χριστε κε Παναγια. Βρίκες πάλι τον κερο να ταξιδέπσις, με τιν ισιμερία!

Ο Καπεταν-Μοναχάκις τίποτε. Δεν ίχε βαστιμυς. Χαλαζμος κόζμυ όκσο, μπυρίνι, νεροποντι, σκοτινια. Ο Μοναχάκις σαλπάριζε...

Οταν καμια φορα τον έβλεπαν κε γίριζε ίστερ' απο μίνες, τα γεροντάκια έκαναν το σταβρό-τυς κάτο στον καφενε.

— Γέρο-Μελινκόνι, καλος τα δέχτικες! Το μπρίκι τυ κσαδέρφυ-συ.

Ο Μελινκόνις κυνύσε το κεφάλι-τυ.

— Τί να σας πο; Εχι μέρες ο Μοναχάκις. Σαν έχις μέρες, στι φοτια να πέσις θα γλιτόσις.

Ο Καπεταν-Μοναχάκις κατέβενε πάλι στον καφενε. Ο

Γερο-Μελινκόνις άρχιζε πάλι.

— Γέρασες, Καπεταν-Μοναχάκι, κε γνόσι δεν έβαλες.

— Ας ίνε καλα τα μπλάστρια τυ Καπεταν-Πεφάνι. Μπλάστρια εγο κε μπλάστρια ι «Αθινα» καλα βαστιόμαστε για τιν όρα. Ιμαστε τόρα κε ι διο φρεσκοπαλαμιζμένι. Τιν παλάμισα τιν «Αθινα» στο Σκιάθο, με παλάμισε κ' εμένα ο Γερμανος ο γιατρος μ' ένα σπίρτο σ' όλυς τυς αρμυς, κε κσανανιόσαμε. Ταχια πάλε σας αφίνομε ιγία.

Κε πάλι σάλπα ο Μοναχάκις.

— Τριάντα χρόνια, μια ζοι! αφτι ι δυλια γίνετε, έλεγε στον καφενε ο Γέρο-Μελινκόνις. Ιμυν νιος κε γέρασα, θαλασοπνίγικα, τσακίστικα, παντρέφτικα κε χίρεπσα, πεδια έκανα κε πεδια έθαπσα, τρία καράβια πέρασαν απο τα χέρια-μυ κε πάνε κατα διαβόλυ, σπίτια ίχα κε σπίτια κσέκανα, ελιες ίχα κε κσεράθικαν, ζοντανα κε πσόφισαν, κε ο Μοναχάκις Μοναχάκις κε ι «Αθινα» «Αθινα». Δόκσα νάχι ο θεος! Να ζίσυνε κε να γεράσυνε!

Τριάντα χρόνια παλέπσανε με το χάρο ο Καπεταν-Μοναχάκις με τιν «Αθινα». Μαζι περάσανε φυρτύνες κε μπυνάτσες, ιμέρες καλες κε μάβρες ιμέρες. Μια ζοι υρανο κε θάλασα. Χίλιες φορες άνικσε το κίμα να τυς καταπιι κε χίλιες φορες χερετίσαν με λαχτάρα τα λιμάνια. Κόζμο κε ντυνια γιρίσανε μαζι. Μπόρες κε νεροποντες, κάλμες κε καταχνιες, αστροπελέκια κε σίφυνες, όλα μαζι τα πέρασαν. Τον τράχον ι λαχτάρες κε τις κσέρας τα παραπονέματα κε τις φοτιας ι τρεμύλα μαζι τυς γέρασαν. Ι κσενιτια μαζι τυς μάρανε κε ι πατρίδα μαζι τυς καλοσόρισε. Τριάντα χρόνια μια ζοι! Κ' έλεγε καμια φορα, ολόρθος, πίσο στο κάσαρο, ο Καπεταν-Μοναχάκις στριφογιρίζοντας στον αέρα το κομπολόγι-τυ κε μασόντας το μυστάκι-τυ:

— Αγάντα, καιμένι Αθινα. Μαζι γερασάμε, μαζι θα πεθάνομε.

Κε ι «Αθινα», σκαμπανεβάζοντας στυ κίμα, αναστέναζε απο τα τρίσβαθα τον αρμόν-τις.

— Μαζι θα πεθάνομε, Μοναχάκι.

Σιγα-σιγα τυς πλάκοσαν τα γεράματα. Στο τελεφτέο ταξίδι στι Μαρσίλια, ο Μοναχάκις αρόστισε. Τον βγάλανε όξο στα σπιτάλια. Ι γιατρι τυ ίπαν να μίνι λίγον κερο να κιταχθι. Ο Μοναχάκις δεν τ' άκυε αφτα. «Τιν Αθινα δεν τιν αφίνο σε ξένα χέρια», έλεγε. Αμα καλιτερέψι λιγάκι, τὔδοκε δρόμο. Σαλπάρισε για τιν πατρίδα. Αφίκανε τι Μαρσίλια με καλον κερο. Απ' όξο απο το Σπαρτιβέντο ο κερος άρχισε να χαλάι τα μύτρα-τυ. Το γίρισε στι νοτια. Στιν αρχι ο σορόκος αδίνατος με κυφοθάλασα. Οσο πίγενε άρχισε να διναμόνι. Ι «Αθινα» ταξίδεβε παλικαρίσια με τις κάτο γάπιες, καβαλίκεβε το κίμα σαν άτι. Ο κερος όλο κε δινάμονε. Τιν άλι μέρα ι σοροκάδα έγινε με τα όλα-τις φοτια. Ενα μπάρκο κε μια γολέτα Γαλαξιδιότικι, πυ τυς ακολυθύσαν, τὔδοκαν στα πρίμα, πόδισαν. Ο λοστρόμος άρχισε να τα χριάζετε.

— Καπετάνιο, ι γολέτα κε το μπάρκο, προτοτάξιδο μπάρκο! τὔδοκαν, πάνε.

Ο Καπεταν-Μοναχάκις ακυμπιζμένος πάντα πίσο στιν κυπαστι, με τα μάτια καρφομένα στο πέλαγο σαν να μετρύσε ένα-ένα τα κίματα να τελιόσυν: «πάι κε τύτο, πέρασε κι αφτο», τα κίματα τα ατέλιοτα, πυ καταποδιαστα το ένα κινιγύσε το άλο, ξαφνίστικε απ' τιν φονι τυ λοστρόμυ, σαν να τυ χαλύσε το μέτριμα. Γίρισε κε τον κίταξε.

— Τι δυλιά-συ! ίπε.

Ο λοστρόμος έσκιψε το κεφάλι κε τράβιξε στιν πλόρι, γλιστρόντας απάνο στα νερα, πυ βρέχανε τιν κυβέρτα, απο σχινι σε σχινι, να βασταχτι απο το μπότζι. Τσιμυδια δεν ίπε. Μυρμύρισε μονάχα απο μέσα-τυ, σαλτάροντας χορις να το θέλι:

— Τι δυλιά-μυ;... τι δυλιά-μυ.

Ολι τι νίχτα το βάστιξαν έτσι, με τις κάτο γάπιες, παλέβοντας με το κίμα κε το σκοτάδι. Ο Καπεταν-Μοναχά-

χις ςτι θέςι-τυ μυςχεμένος ος το μεδύλι, ροχανίζοντας χαμια γαλέτα στο πόδι, άγριπνος τόρα διο νίχτες. Τα χόκαλά-τυ αρχίνιςαν να τον πονυν. Κάθε τόςο κατέβαζε τα χέρια-τυ χςαφνικα, ςαν να τον τριπύςαν με χαρφια, κ' έτριβε μαλακα-μαλακα τα μερια κε τα γόνατα.

— Δεν πας να γίρις λίγο, καπετάνιο; Θ'αροςτίςις, τυ ίπε ο τιμονιέρις ένα-διο φορες.

— Δεν έχο ανάνκι, πεδί-μυ. Ενια-ςυ, βαςτάο ακόμα, έλεγε ο Καπεταν-Μοναχάκις.

Τιν άλι μέρα το πρωι ο χερος έγινε κςόδι. Ο Καπεταν-Μοναχάκις φόναχςε το λοςτρόμο.

— Ακυςε, Γιανιο!

Ο λοςτρόμος έτρεχςε.

— Να μαζέπςομε τ'άλα τα πανια... Με τιν τυρκετίνα, αμπάςο μύδα τι γάπια κε τι μπύμα θα το κρατίςομε τραβέρςο. Τραβέρςο, να ιδύμε ος πότε θα φιςάι ο διαλόκερος!..

Ο λοςτρόμος τράβικςε, ςαλτάροντας άθελα απο το μπότζι, κατα τιν πλόρι. Ι νάφτες τρέκςανε ςτυς ςτίνκυς, άλι ςτα μαντάρια κε ςτα μπράτςα. Ι φονι τυ λοςτρόμυ πνιγότανε μες ςτι βοι τυ ανέμυ. Ι νάφτες ίδαν κ' έπαθαν να μαζέπςυν τα πανια, με τιν πςιχι ςτα δόντια. Τέτιο λιςαζμένον χερο, χρόνια ίχε να ιδι ο Καπεταν-Μοναχάκις μίνα Σεπτέμβριο. Ι θάλαςα βυνο. Ο λοςτρόμος ακυμπιζμένος αριςτερα ςτιν κυπαςτι, γαντζομένος απο ένα ςχινι, μια έβλεπε τι θάλαςα κε μια τον Καπεταν-Μοναχάκι κε κυνύςε το κεφάλι-τυ. Το κρατύςανε τραβέρςο. Ο Μοναχάκις απο το κάςαρο κίταζε ςτο πέλαγο, ςαν να μετρύςε ακόμα τα κίματα ένα-ένα, περιμένοντας το τελεφτέο. Το ένα πιο βυνο απο τ' άλο. Πλάκοναν ςα θερία λιςαζμένα. Ο καπεταν-Μοναχάκις έριχνε πυ κε πυ μια λοκςι ματια ςτον τιμονιέρι, πυ ζιτύςε να φιλάκςι κάθε κίμα πυ πλάκονε. Ο τιμονιέρις, γεροντάκι κε αφτος μα γερο κόκαλο, ςτεκότανε ακύνιτος ςαν κολόνα, απίκυ, προςμένοντας

το κίμα, έτιμος να ορτσάρι ι να το ποδίσι. Εκι, τραβέρσο το κρατούσανε... Βόιθα, Παναγία-μυ! Ι «Αθινα» σικονότανε σαν άτι αφριζμένο, σύζα, κε καθος έπεφτε να βυτίσι πάλι, νκοπ! έλεγες πος έπεφτε απάνο σε βράχο. Τόρα θ' ανίχσι, να κοπι σε δίο, έλεγες. Ι αρμί-τις τρίζανε τρομακτικα στο σκαμπανέβαζμα, όλο το καράβι βονκύσε σα θεριο λαβομένο.

— Αγάντα, καιμένι Αθινα. Παλικάρι σαν πάντα...

Ιπε ο Καπεταν-Μοναχάκις με μια φονι ζβιζμένι, σαν να μιλύσε απο μέσα-τυ. Ι αλίθια ίταν πος δε βαστύσε πια κι αφτος. Εκαμε να το κρίπσι, έκανε να δίχσι κυράγιο, μα δε βαστύσε. Ι αγρίπνια, το μύσκεμα, ι νιστία τον ίχαν γονατίσι. Ι ρεματιζμι σίκοσαν κεφάλι. Καθος στεκότανε πίσο στο κάσαρο με το ψιλό-τυ κορμι τσακιζμένο σε δίο, τ' άσπρα μαλια κε τα λίγα ψαρα γένια ανακατομένα απο τον άνεμο, με τα μάτια βαθυλοτα κε σκαμένα ολοτρόγιρα, με τα σαγόνια σφιγμένα απο τον πόνο, ένιοσε κάπιο βαθι περόνιαζμα στα κόκαλα. Χλομος σαν το αγιοκέρι δεν ίταν πια ο Καπεταν-Μοναχάκις. Αγνόριστος. Το καταλάβενε κε μοναχός-τυ. «Πάι σαθίκανε τα ψέματα. Αν δε μας φάι ι θάλασα τύτι τι φορα, θα μας φάι το στρόμα», ίπε απο μέσα-τυ...

Παναγια, βόιθα! Ενα κίμα θεόρατο στιλόθικε μπροστα σα βυνο κ' έκριψε τον υρανο. Ι ψιχι στα δόντια ολονον. Ι «Αθινα» πετάχτικε σαν καριδόφλυδο στα μισύρανα, έγιρε με τα πανια γεμάτα κ' επλάγιασε με τιν μπάντα. Κε ίστερα βυτια. Μα τί βυτια, Παναγία-μυ! Καταπιόνας άνιχσε ι θάλασα να τιν ρυφίχσι. Με τα μύτρα κάτο στα τρίσβαθα. Ενα νκοπ! τρομακτικο ακύστικε, το καράβι σίστικε σιθέμελο κ' ι αρμί-τυ σαν να γινόντανε χίλια κομάτια, τρίχσανε με μιας απο πλόρι σε σε πρίμι, απο κυβέρτα σε καρένα, ένα τρίχσιμο χαμυ. Πρότι φορα τα χριάστικε ο Καπεταν-Μοναχάκις. Εδοκε ο θεος κε δεν κιμίθικε το καράβι. Δέφτερο κίμα ζοντανο χίθικε απο τι μάσκα κε έλυσε πρίμα—πλόρα το καράβι. Ο λοστρόμος αρπάχτικε απ' τιν

ρμαδùρα· λίγο κε τον έπερνε ι θάλαςα. — Ορτςα! φòνακςε ςτον τιμονιέρι μυςκεμένος. Ι «Αθινα» τινάχτικε πάλι ςαν παλικàρι. Σακατεμένι ετύτι τι φορα. Ο Καπεταν-Μοναχάκις το καταλàβενε. Ι πόνι τον ςυβλύςαν κ' αφτον ςαν καρφια.

— Πάι, κ' ι διο ςακατεφτίκαμε, ίπε τρίβοντας τι μέςι-τυ. Σόθικαν τα πςέματα. Ο θεος να βάλι το χέρι-τυ.

Απο το αμπάρι άκςαφνα πρόβαλε ένα κεφάλι με γυρλομένα μάτια. Πετάχτικε ςτιν κυβέρτα, έκανε διο ςάλτυς επιδέκςια κι απο ςχινι ςε ςχινι, έφταςε ςτιν πρίμι. Ιταν ο Γέρο-Φλόκος, ο Αμίλιτος. Πςιλος, κςερακιανος, ςκεβρομένος, κςεδοντιάρις, με μια μίτι πυ κατέβενε ςαν ανκίςτρι ος το ςτόμα, με μεγάλα άγρια φρίδια, ακςύριςτος πάντα με τα γένια ςαν καρφια, ίχε μάτια γαλανα κε ίμερα μέςα ςτιν αγριάδα τυ προςόπο-τυ. Ο Καπεταν-Μοναχάκις τον αγαπύςε χοριςτα, γιατι δεν έβγαζε ποτε τςιμυδια απο το ςτόμα-τυ. «Μέρα, μέρα. Νίχτα, νίχτα». Ο Γèρο-Φλόκος τα ίχε ςα χαμένα τùτι τι φορα.

— Μας πίρανε τα νερα, καπετάνιο. Ενα μπόι νερο. Νκυπ κε νκυπ το ςκαμπανέβαζμα, μας ςακάτεπςε.

Κε ςτάθικε χορις να πι άλο λόγο.

Ο Καπεταν-Μοναχàκις ςιλογίςτικε.

— Φλòκο πεδί-μυ, έλα ςτο τιμόνι να ςκαντςάρις τον τιμονιέρι. Εγο θα κατεβο να ιδο τί γίνετε, κι ας ετιμάςυν τιν τρύμπα.

Προχόριςε με κόπο. Ι πòνι τον έςφαζαν. Κοματιαζμένος ςε διο. Σε λίγο ίρθε πάλι απάνο. Μόλις βαςτύςε ςτα πόδια-τυ. Εκανε να πέςι κàτο να ςοριαςτι.

— Δε βαςτάο πια. Θα πάο να γίρο λίγο.

Ο λοςτρόμος άρπακςε τι ρόδα τυ τιμονιυ, απο τα χέρια τυ Γερο-Φλόκυ.

— Γέρο-Φλόκο δός' ένα χέρι να βοιθίςις τον καπετάνιο να κατεβι.

Ο Γέρο-Φλόκος με τα κοκαλιάρικα μα δινατά-τυ χέρια άρπακςε τον καπετάνιο απο τι μέςι.

— Βαςτάκςυ απάνο-μυ, καπετάνιο. Ενια-ςυ.

Κε κατέβεναν. Ι αρμι τις «Αθινας» έτριкςαν στο ςκαμπανέβαζμα, ο καπετάνιος βονκύςε.

— Βόνκα ςι κε βόνκα γο, ίπε ο Μοναχάκις ςτενάζοντας, ο θεος να βάλι το χέρι-τυ με τύτι τι ςοροκάδα.

Δεν ίχε γίρι ακόμα στιν κυκέτα-τυ κ' ένα κρακ δινατο ακύςτικε απ' τιν κυβέρτα, ςα ςπάςιμο αλιςίδας.

— Φλόκο πεδί-μυ, ςτιν κυβέρτα γλίγορα. Μας έςπαςε το τιμόνι.

Ο Φλόκος μια κε διο βρέθικε απάνο.

— Τα παλάνκα στο διάκι γρίγορα, ίπε ο λοςτρόμος.

Αρπάκςανε αμέςος τα παλάνκα με το Φλόκο κε τάβαλαν ςτι θέςι-τυς. Δόκςα-ςι ο θεος! Μια ςτιγμι έμινε μονόχα ακιβέρνιτο το καράβι κε καθος έπεζε το τιμόνι, το διάκι χτίπιςε το λοςτρόμο ςτιν πλάτι. Πόνεςε δινατα, κι άρχιςε να μυρμυρίζι:

— Κε τόρα πύ να ποδίςις; Πύ να ποδίςις, δε μυ λες;

Ο λοςτρόμος όςο έβλεπε τον κερο να βαςτάι το χαβάτυ κε άκυε τιν τρύμπα πυ πολεμύςε να προφτάςι τα νερα κε τα τρικςίματα τυ χαραβιυ ςτο ςκαμπανέβαζμα μυρμύριζε ολοένα, δινατα τόρα, μιλόντας ςτο Γέρο-Φλόκο:

— Ελα, Χριςτε κε Παναγια, με τύτο το κακο. Βρε μάτια-μυ, Φλόκο, κατάλαβες πος αφτος ο χριςτιανος βάλθικε να μας πνίκςι;

Ο Γέρο-Φλόκος τςιμυδια. Τραβύςε μοναχα τιν άκρι τις μίτις-τυ με τα διό-τυ δάχτιλα, ςαν να ίθελε να τιν κατεβάςι περιςότερο, να τι χόςι ςτο ςτόμα-τυ.

Ο λοςτρόμος άφριζε απο το κακό-τυ.

— Βρε Φλόκο πεδί-μυ, τι μίτι-ςυ τραβας; Εμις χανόμαςτε κ' εςι το χαβά-ςυ; Βρε κατάλαβες πος χανόμαςτε; Κε πύ να ποδίςις τόρα, δε μυ λες πυ να ποδίςις!

Ο Γέρο-Φλόκος τςιμυδια. Δός-τυ κε τι μίτι-τυ. Τιν τραβύςε να τι βάλι ςτο ςτόμα.

— Βρε καράβια θερ!α τὔδοκαν, βρε μπάρκα προτοτάκςιδα ποδίςανε, κ' εμις πὺ πάμε δε μυ λες; Βρε πανι δεφένετε ςτο πέλαγο, βαπόρια δεν κςεμιτίζυν να ταχςιδέπςυν, κ' εμις μορε, πύ βαςτιόμαςτε με τα μπλάςτρια, πύ πάμε δε μυ λες;

Ο Γέρο-Φλόκος τςιμυδια. Δός-τυ κε τι μίτι-τυ.

— Ο θεος να με ςιχορέςι. Μα εδο κε λίγα χρὸνια ο Καπεταν-Μοναχάκις μυ φένετε πος πάι γιρέβοντας για πνίκςιμο. Να το δις, Γέρο-Φλόκο. Τόρα πυ τον πίραν τα γεράματα κε τον ςφίκςαν ι ρεματιζμι, κάλιο τὄχι να πάι ςτο φύντο με τιν «Αθινα» παρα να δι άλον καπετάνιο ς' αφτο το ςαπιοκάραβο. Ο θεος να με βγάλι πςέφτι, μα πάο να χάςο το μιαλό-μυ μ' αφτον τον άνθροπο.

Ο Γέρο-Φλόκος τςιμυδια. Ιχε ακύςι πολα παράκςενα ςτι ζοί-τυ. Επιαςε πάλι τιν άκρι τις μίτις-τυ κε τιν τραβύςε να τιν κατεβάςι ςτο ςτόμα, κιτάζοντας το πέλαγο.

Ολι τι νίχτα κι όλι τιν ιμέρα το κρατίςανε τραβέρςο με τιν τυρκετίνα, αμπάςο μύδα τι γὰπια κε τι μπύμα. Ι τρὺμπα δύλεβε αδιάκοπα. Ο καπετάνος δε ματαφάνικε, ςτιν κυβέρτα. Κάπυ-κάπυ τα βονκιτά-τυ έφθαναν ος απάνο. Πονύςε δινατα. Ο Γέρο-Φλόκος κατέβενε πυ κε πυ κ' έριχνε μια ματια, μίπος γίρεβε τίποτε. Ολο κε νερο έπινε. Τον έκεγε ι θέρμι.

Τι νὶχτα άρχιςε να κςαςτερόνι κατα τι Δίςι.

— Τα ίδες; ίπε ο Γέρο-Φλόκος ςτο λοςτρόμο. Ο πυνέντες κςαςτέροςε.

Κ' έτρεκςε να δόςι τα ςιχαρίκια ςτον καπετάνιο. Κατα τα κςιμερόματα φίςικςε πυνέντες. Ι θάλαςα τις νοτιας άρχιςε να πέφτι ςιγα-ςιγα. Εδοκε ο θεος κε τι ςκαπυλάριςαν.

— Απ' τυ Χάρυ τα δάντια, ίπε ο λοςτρὸμος.

— Τόρα ν' αφίςυμε τιν «Αθινα» κε να πιάςομε τον Μοναχάκι, ίπε ο Γέρο-Φλόκος.

Τον πονύςε ι πςιχί-τυ. Εβαλε όλα τα γιατροςόφια-τυ· κάτο, μα τυ χάκυ. Τον Μοναχάκι τον έπςινε ι θὲρμι στο. ςτρόμα. Ι πόνι τον έςφαζαν.

...Σε πέντε ιμέρες, Κιριακι ιμέρα, το αποςίμερο, ρίχνανε τιν άνκιρα ςτιν πατρίδα.

Στον καφενε τυ Καπεταν-Πεφὰνι το διλινο πάντα μαζεμένα τα γεροντὰκια. Τις Κιριακες δεν έλιπε κανένας. Ιταν κε ι μέρα τυ βαπορίυ. Κάθε οκτο κε κάποτε κάθε δεκαπέντε έπιανε το βαπόρι τυ Βόλυ. Κατα τον κερο. Κάποτε περνύςε κε μίνας πυ δεν έβλεπαν βαπόρι. Εκίνι τιν Κιριακι το περίμεναν χορις άλο. Ι θάλαςα ίταν λάδι. Τα γεροντὰκια απ' όκςο απο τον καφενε, άλι ςτις πεζύλες, άλι με τα ςκαμνιάτυς κίταζαν το πέλαγο. Ο Καπεταν-Πεφάνις απο μέςα απο τον καφενε, ανεβαζμένος ς' ένα ςκαμνι άπλονε τα μπλάςτρια να ςτεγνόςυν απάνο ςτυς ςπάνκυς πυ ίχε περαζμένυς απο τον ὲνα τίχο ςτον άλο. Ακςαφνα διο πεδια πέραςαν τρεχάλα ςαν αςτραπι πιο να προτοφτάςι κάτο ςτυς καφενέδες.

— Το βαπόρι, το βαπὸρι.

Ο Γέρο-Μελινκόνις, πρότος πάντα να μάθι τα νέα κε να διαβάςι τιν εφιμερίδα, πετάχτικε απο το ςκαμνί-τυ.

— Νά-το, φάνικε! Να ιδύμε τι νέα μας φέρνι ο «ατμος». Το βαπόρι φάνικε τόρα καθαρα ςτι μπὺκα τυ λιμανιυ. Ο κόςμος έτρεχε κάτο ςτι ςκὰλα, ι βάρκες κςεκινὺςαν γεμάτες μπαύλα κε κοφίνια.

Ο Μελινκόνις κςαφνιὰςτικε.

— Κάτι τραβάι μαθες πίςο το βαπόρι. Ενα μπρίκι. Το ςκαρί-τυ απαράλαχτα το μπρίκι τυ Μοναχάκι.

— Αφτο ίνε, δεν το βλέπις μαθες; ίπε ο Πεφάνις, αφυκρέμαςε κε το τελεφτέο μπλάςτρι. Ολο κι όλο.

Τ' άλα γεροντάκια κίταζαν μα δεν κςεχόριζαν.

— Αφτο ίνε, ίπε πάλι ο Πεφάνις. Θέλι κε ρότιμα; Κάπια ζιμία θάπαθε. Δεν το βλέπις πος ίνε ςαν καραβοτςακιζμένο, γδαρμένο απο όλες τις μεριες, αγνόριςτο. Ι «Αθινα» του Μοναχάκι.

Ο Γιανιος ο Μελινκόνις τα χριάςτικε.

— Φέρε-μας ένα ρύμι, Πεφάνι. Θα πεταχτο να ιδο τί γίνετε.

Το βαπόρι έςτριπςε ςιγα-ςιγα, έλιςε το μπρίκι κε ςτάθικε ςτον ατμο, ςφιρίζοντας. Το μπρίκι τράβικςε ίςα κατα το μόλο, με το δρόμο, που ίχε, κε βιάςτικε να ρίκςι κε τις διο άνκιρες. Ενα νερόχιονο άρχιςε να πέφτι κε με το βαςίλεμα το κρίο εςπύριζε. Ο Μελινκόνις τράβικςε το ρύμι-του, έτριπςε τα χέρια-του δινατα κε πετάχτικε να φίγι.

— Θα πεταχτο να ιδο τί γίνετε.

Εκαμε να τραβίκςι μπροςτα κε ςτάθικε.

— Πεφάνι! Πεφάνι!

Κε ςτάθικε ςα χαζος. Ο Πεφάνις πετάχτικε απο το μαγαζι. Τα γεροντάκια τινάχτικαν απάνο, κςαφνιζμένα απ' τι φονι του Μελινκόνι. Στάθικαν όλι κε κίταζαν. Δεκςια ςτι ςκάλα του μπρικιου ίλθε ι ςκαμπαβία με διο πεδια. Απάνο ςτι ςκάλα ένα παράκςενο πράμα φάνικε. Σαν άνθροπος που κρατρςε ένα μεγάλο μπόγο κόκινο ςτιν πλάτι-του. Επιτα ο άνθροπος αφτος — κςεχόριζε τόρα, ένα πςιλο, κςερακιανο γεροντάκι — με τον κόκινο μπόγο ςτιν πλάτι, επιάςτικε με προςοχι απο τα ςχινια τις ανεμόςκαλας κε άρχιςε να κατεβένι με κόπο. Απο πάνο ίςαν άλι μαζεμένι. Ο πςιλος άνθροπος με το μπόγο κατέβικε ςιγα-ςιγα τα ςκαλια κε πάτιςε τι βάρκα. Ο κόκινος μπόγος κυνίθικε. Τόρα άρχιζε να κςεχορίζι ςαν άνθροπος. Φάνικε το κεφάλι-του, τα χέρια-του, τα πόδια. Ενας άνθροπος, κυβαριαζμένος, γαντζομένος απο το λεμο του πςιλου ανθρόπου, κυκυλομένος με μια κόκινι τςέργα. Ο νάφτις, που ίταν ςτι βάρκα, άφιςε τα κυπια, ςίκοςε τιν τςέργα απο

τον άνθροπο, πυ ίταν καβάλα, κε τιν έστροσε κάτο. Κατέβικαν κε ι άλι απο πάνο. Επιασαν με προσοχι τον άνθροπο, πυ ίταν κυβαριαζμένος απάνο στο λεμο τυ ψιλυ ανθρόπυ, κε τον ακύμπισαν στι βάρκα. Τον κυκύλοσαν με τιν τσέργα κε κάθισαν σκιμένι απο πάνο-τυ. Τα διο πεδια έπιασαν τα κυπια, αβαράρισαν απο το μπρίκι κε άρχισαν να λάμνυν. Ι βάρκα ερχότανε κατα το μέρος τυ καφενε.

Ο Μελινκόνις, ο Πεφάνις κε τα γεροντάκια κίταζαν, ακύνιτι, καρφομένι, αμίλιτι, τι βάρκα πυ ζίγονε.

— Ο Μοναχάκις!

Φόνακσε πρότος ο Μελινκόνις με πιαζμένι φονι.

— Ο Μοναχάκις! Το Μοναχάκι βγάζυν... Ο Μοναχάκις ανίμπορος! Καλότιχε Μοναχάκι, τί κακο συ ίρθε;

Κε σαλτάρισε στον άμο. Ι βάρκα ίχε ζιγόσι. Ετρεκσαν κ' ι άλι απο πίσο.

— Καλος ορίσατε! Τί τρέχι μαθες!

— Τον καπετάνιο έχυμε ανίμπορο... ακύστικε μια φονι απο τι βάρκα.

— Βαρια; ρότισε πάλι ο Μελινκόνις.

— Δεν ίνε τίποτα! αποκρίθικε μασιμένα μια φονι απο τι βάρκα. Μι σκιάζεσθε. Κρίοσε κε πιάστικαν τα πόδια-τυ μαθες.

Ο Μελινκόνις ισίχασε.

— Δόκσα νάχι ο θεος! Περαστικα ας ίνε. Σας τράβικσε το βαπόρι μαθες; Τί πάθατε;

— Μας ίχε καρφομένυς το καραντι όκσο απο τιν Αλόνισο. Σαν πέρασε το βαπόρι, χάναμε σινιάλο κε μας ζίγοσε. Ιπαμε πος έχυμε άροστο μέσα κε μας τράβικσε.

Ι βάρκα ίχε ζιγόσι στιν αμυδια. Τιν κάθισαν στιν άμο με τιν πλόρι. Ο Γέρο-Φλόκος έπιασε διο μύδες τα βρακιά-τυ κε πίδισε στο γιαλο, θαλασομένος ος τα γόνατα. Ο λοστρόμος με τυς άλυς νάφτες σίκοσαν σιγα-σιγα τον καπετάνιο κε τον

φόρτοσαν στον όμο του Γέρο-Φλόκου, ρίχνοντάς-του απάνο τιν κόκινι τσέργα. Ο Μοναχάκις βονκύσε: «Αγάλια!. αγάλια πεδια! αγάλια κε πονο». Κε πιάστικε απο το λεμο του νάφτι.

— Στο Κιρατσο, καπετάνιο, να σε πάο στο Κιρατσο τιν αδερφί-σου, πΰνε σιμα το σπίτι.

— Κυράγιο, Μοναχάκι. Δεν έχις τίποτε. Κρίο ίνε, θα περάσι... ίπε ο Μελινκόνις χλομος σαν τι λαμπάδα· τον ανκάλιασε κε τον φίλισε.

— Δεν μπορο, Γέρο-Μελινκόνι, με σφάζι. Ακουμπίστεμε να κσανασάνο. Τα πόδια-μου σα σκουριαζμένα σίδερα τα νιόθο.

Τον ακούμπισαν στιν αμουδια. Ο Γέρο-Φλόκος τον κρατούσε στιν ανκαλιά-του, ι άλι απο πάνο-του. Το νερόχιονο έπεφτε.

— Κυράγιο, Μοναχάκι, δεν ίνε τίποτε. Κρίο ίνε, θα περάσι.

Αντίκρι, μέσα στι σκια που άπλονε στα νερα το βουνο του Προδρόμου, ι «Αθινα» σάλευε παραπονετικα. Ο Μοναχάκις κουβαριαζμένος απάνο στιν άμο, μέσα στιν ανκαλια του Γέρο-Φλόκου, μ' ένα ροχαλιτο που έβγενε απο το στίθος-του, σίκοσε το κεφάλι-του με κόπο κε κάρφοσε τα μάτια-του μισοζβιζμένα απάνο στο μπρίκι. Το πρόσοπό-του ίταν σαν κερι, το στίθοςτου ανεβοκατέβενε σ' ένα βουβο αναφιλιτο. Εμινε έτσι κάμποσι όρα, ανκαλιάζοντας με το μάτι τιν «Αθινα», που σάλευε, γερόντισα ετιμοθάνατι, μέσα στι σκια, σαν να πσιχομαχούσε.

— Να πάμε, Μοναχάκι, ίπε ο Μελινκόνις, θα κριόσις.

— Αφίσε-τους, Μελινκόνι, να τα πύνε. Αφισέ-τους να τα πύνε με τιν «Αθινα», ίπε σιγαλα ο λοστρόμος. Εχουν ανίκσι κουβέντα, μεγάλι κουβέντα. Πιός κσέρι αν θα κσαναιδι ο ένας τον άλον!

Μεγάλι κουβέντα! Τί ίπανε κανένας δεν άκουσε, μα ολο-

νον τα ματια ίχαν βυρχόςι. Ιςτερα ο Μοναχάκις πίρε μια βαθια ανάςα κε ρίχνοντας μια ίςτερι ματια αχόρταγι ςτιν «Αθινα»:

— Σχόρα-με κε Θεος ςχορέςι! μυρμύριςε.

Ι «Αθινα» ςάλεπςε λιπιτερα μέςα ςτο μύχρομα, ςαν ν' απίχαςε τα λόγια τυ Μοναχάκι. Σάλεπςε μ' ένα παράπονο ανθροπινο.

Ο Γέρο-Φλόκος πίρε πάλι ςτον όμο τον καπετάνιο, αγάλια-αγάλια.

Τον Μελινκόνι τον έπιαςαν τα κλάματα. Λιγόψιχος πάντα ο Γιανιος ο Μελινκόνις, τραβίχτικε παράμερα κε ςκύπιζε τα μάτια-τυ.

— Σαν πεδι κάνις, καιμένε Μελινκόνι, τυ ίπε ο Πεφάνις. Θέλις να ςε ιδι ο Μοναχάκις, πυ τονε κλες ζοντανο μαθες;

— Δεν κλέο, πεδί-μυ Πεφάνι. Δεν κλέο. Ετςι με πίρε το παράπονο. Ιδα αντρόγινα να χορίζυν, κε δεν έκλαπςα. Μα τόρα δεν κςέρο μαθες, Πεφάνι πεδί-μυ, δεν κςέρο, με πίρε το παράπονο...

Κε άρχιςε να κλέι ςαν το πέδι.

ΠΕΡΙ ΕΧΟΜΕΝΑ

Главный редактор Х. М. КАЧАЛОВ.

Редактор И. ИОРДАНИДИ. Техред. Г. МИЛИДИ

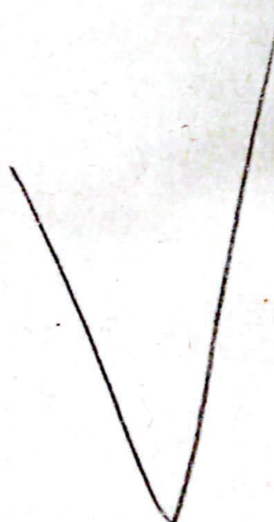
Сдано в набор 9-XII—1935 г.
Издание № 1221.
Формат бумаги 72х.94.
Тираж 1590.

Подпис. в печ. 26-XII—1935 г.
Уполкрайлит И—10515.
Об'ем печ. 8 л.
Знаков в 1 печ. л. 66.368.
Заказ № 2078.

Типография „Коммунистис", Ростов на Дону 1935 г.

Τιμι 1 ρ. 20 κ.

Цена 1 р. 20 к.

П. Нирвана.

Нисиотикес историэс

СКЛАД ИЗДАНИЯ
Московская 53, Ростов н-Д.
КНИГОЦЕНТР.